2025/2643

29.12.2025.

UREDBA (EU) 2025/2643 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 16. prosinca 2025.

o uspostavi Programa za europsku obrambenu industriju i okvira mjera za osiguravanje pravodobne dostupnosti obrambenih proizvoda i opskrbe njima („Uredba EDIP”)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114. stavak 1., članak 173. stavak 3., članak 212. stavak 2. i članak 322. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog revizorskog suda ([1]),

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ([2]),

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ([3])

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([4]),

budući da:

(1) Povratak ratovanju visokog intenziteta uslijed ničim izazvanog i neopravdanog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine negativno utječe na sigurnost Unije i država članica i iziskuje znatno povećanje kapaciteta država članica za jačanje vlastitih obrambenih sposobnosti. Zbog dugoročnog pogoršanja regionalne i globalne sigurnosti nužno je hitno proširiti razmjer i povećati brzinu kojom europska obrambena tehnološka i industrijska baza (EDTIB) može razvijati i proizvoditi puni spektar vojnih sposobnosti.

(2) Šefovi država ili vlada Unije na sastanku u Versaillesu 11. ožujka 2022. obvezali su se ojačati europske obrambene sposobnosti. Dogovorili su se da će povećati svoje izdatke za obranu, pojačati suradnju putem zajedničkih projekata i zajedničke nabave u području obrambenih sposobnosti, ukloniti nedostatke, poticati inovacije te jačati i razvijati europsku obrambenu industriju.

(3) Komisija i Visoki predstavnik Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku („Visoki predstavnik”) predstavili su 18. svibnja 2022. Zajedničku komunikaciju o analizi nedostatnih ulaganja u obranu i o daljnjim koracima, u kojoj su istaknuli da u Uniji postoje nedostaci u pogledu financijskih sredstava, industrije i sposobnosti u području obrane.

(4) Nakon što je razmotrilo rad na provedbi izjave iz Versaillesa od 11. ožujka 2022. i Strateškog kompasa za sigurnost i obranu koji je Vijeće odobrilo 21. ožujka 2022., Europsko vijeće u svojim je zaključcima od 14. i 15. prosinca 2023. naglasilo da je potrebno dodatno poraditi na ispunjavanju ciljeva Unije kad je riječ o povećanju obrambene spremnosti. Za postizanje takve spremnosti i obranu Unije preduvjet je snažna, otporna, inovativna i konkurentna europska obrambena industrija.

([1]) SL C, C/2025/805, 31.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/805/oj.
([2]) SL C, C/2024/4662, 9.8.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj.
([3]) SL C, C/2025/1705, 26.3.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1705/oj.
([4]) Stajalište Europskog parlamenta od 25. studenoga 2025. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 8. prosinca 2025.

(5) Europski parlament i Vijeće 20. srpnja 2023. donijeli su Uredbu (EU) 2023/1525 ([5]), čiji je cilj hitno poduprijeti povećanje proizvodnih kapaciteta europske obrambene industrije, osigurati lance opskrbe, podržati učinkovite postupke nabave, ukloniti nedostatke u proizvodnim kapacitetima i promicati ulaganja. Europski parlament i Vijeće 18. listopada 2023. donijeli su Uredbu (EU) 2023/2418 ([6]), čiji je cilj pružiti potporu suradnji među državama članicama u fazi nabave kako bi se na suradnički način otklonili najhitniji i najkritičniji nedostaci, osobito oni nastali zbog odgovora na agresivni rat Rusije protiv Ukrajine.

(6) Uredbe (EU) 2023/1525 i (EU) 2023/2418 osmišljene su kao programi za odgovor na hitne situacije i kratkoročni programi koji istječu 30. lipnja 2025. odnosno 31. prosinca 2025.

(7) Ova bi se Uredba trebala temeljiti na uredbama (EU) 2023/1525 i (EU) 2023/2418 i proširiti njihovu logiku na dugoročniju i strukturiraniju perspektivu pružanjem financijske potpore za razdoblje 2025. – 2027., radi jačanja konkurentnosti, reaktivnosti i sposobnosti EDTIB-a da osigura dostupnost obrambenih proizvoda i opskrbu njima na predvidljiv, kontinuiran i pravodoban način. S obzirom na trenutačnu sigurnosnu situaciju čini se potrebnim proširiti tu potporu Unije kako bi se potaknula suradnja među državama članicama u nabavi šireg spektra obrambene opreme.

(8) Europsko vijeće odlučilo je 23. lipnja 2022. dodijeliti status zemlje kandidatkinje Ukrajini, koja je izrazila snažnu volju da se njezina obnova poveže s reformama na putu njezine europske integracije. Europsko vijeće odlučilo je 15. prosinca 2023. otvoriti pregovore o pristupanju s Ukrajinom te je izjavilo da su Unija i njezine države članice i dalje predane dugoročnom doprinosu, zajedno s partnerima, sigurnosnim obvezama prema Ukrajini, koje će joj u budućnosti pomoći da se obrani, otkloni pokušaje destabilizacije i spriječi činove agresije. Snažna potpora Ukrajini jedan je od glavnih prioriteta Unije i primjeren izraz njezine snažne političke odlučnosti da je podupire dok god to bude potrebno.

(9) Šteta koju je agresivni rat Rusije prouzročio ukrajinskom gospodarstvu, društvu i infrastrukturi, a osobito šteta nanesena ukrajinskoj obrambenoj tehnološkoj i industrijskoj bazi („ukrajinski DTIB”), znači da je za obnovu ukrajinskog DTIB-a potrebna sveobuhvatna potpora. Takva potpora ključna je kako bi se Ukrajini osigurao kapacitet za održavanje ključnih državnih funkcija, čime se doprinosi brzom oporavku, obnovi i modernizaciji zemlje i integraciji ukrajinskog DTIB-a u EDTIB te prilagođavanju ukrajinskog DTIB-a standardima Organizacije sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i drugim relevantnim standardima. Snažan ukrajinski DTIB ključan je za dugoročnu sigurnost Ukrajine i njezinu obnovu.

(10) Unija bi trebala financijski podupirati djelovanja kojima se podupire jačanje ukrajinskog DTIB-a. Posebice, Instrumentom za potporu Ukrajini na temelju ove Uredbe države članice trebale bi se poticati na suradnju s Ukrajinom i ukrajinskim DTIB-om s ciljem povećanja ukrajinskih obrambenih proizvodnih kapaciteta i poticanja zajedničke nabave obrambenih proizvoda iz ukrajinskog DTIB-a. Ta je potpora komplementarna potpori koja se pruža u okviru Instrumenta za Ukrajinu uspostavljenog Uredbom (EU) 2024/792 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]) i vojnoj potpori koja se Ukrajini pruža u okviru Europskog instrumenta mirovne pomoći uspostavljenog Odlukom Vijeća (ZVSP) 2021/509 ([8]) i putem bilateralne pomoći država članica. Ona je također u skladu s Unijinom kontinuiranom i nepokolebljivom potporom neovisnosti, suverenitetu i teritorijalnoj cjelovitosti Ukrajine unutar njezinih međunarodno priznatih granica.

([5]) Uredba (EU) 2023/1525 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. srpnja 2023. o podupiranju proizvodnje streljiva (ASAP) (SL L 185, 24.7.2023., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([6]) Uredba (EU) 2023/2418 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. listopada 2023. o uspostavi instrumenta za jačanje europske obrambene industrije putem zajedničke nabave (EDIRPA) (SL L, 2023/2418, 26.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([7]) Uredba (EU) 2024/792 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. veljače 2024. o uspostavi Instrumenta za Ukrajinu (SL L, 2024/792, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

([8]) Odluka Vijeća (ZVSP) 2021/509 od 22. ožujka 2021. o uspostavi Europskog instrumenta mirovne pomoći i o stavljanju izvan snage Odluke (ZVSP) 2015/528 (SL L 102, 24.3.2021., str. 14., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

(11) Rusija mora u potpunosti odgovarati i platiti za golemu štetu nastalu zbog njezina agresivnog rata protiv Ukrajine, koji predstavlja očito kršenje Povelje Ujedinjenih naroda. Unija i njezine države članice trebale bi, u bliskoj suradnji s drugim međunarodnim partnerima, nastaviti raditi na ostvarenju tog cilja, u skladu s pravom Unije i međunarodnim pravom, uzimajući u obzir ozbiljno kršenje, od strane Rusije, zabrane upotrebe sile sadržane u članku 2. stavku 4. Povelje Ujedinjenih naroda i načelo odgovornosti države za međunarodno protupravne čine, uključujući obvezu naknade za prouzročenu štetu koja se može financijski procijeniti. U koordinaciji s međunarodnim partnerima ostvaren je napredak u vezi s načinima na koje bi se izvanredni prihodi koje drže privatni subjekti, a koji izravno proizlaze iz imobilizirane ruske državne imovine mogli usmjeriti u potporu Ukrajini, među ostalom ukrajinskom DTIB-u, na način koji je u skladu s primjenjivim ugovornim obvezama te s pravom Unije i međunarodnim pravom. Dodatna potpora mogla bi se povući prijenosom u Uniju izvanrednih gotovinskih salda središnjih depozitorija vrijednosnih papira koji proizlaze iz neočekivanih i izvanrednih prihoda od imobiliziranja ruske državne imovine ili iz bilo kojih drugih relevantnih Unijinih mjera ograničavanja.

(12) Nakon što su čelnici skupine G-7 izrazili snažnu predanost pružanju pomoći Ukrajini u zadovoljavanju njezinih hitnih potreba za kratkoročnim financiranjem te podupiranju njezinih dugoročnih prioriteta za oporavak i obnovu, Europski parlament i Vijeće donijeli su 28. listopada 2024. Uredbu (EU) 2024/2773 ([9]) kojom je uspostavljen Mehanizam suradnje za zajmove Ukrajini i pružena izvanredna makrofinancijska pomoć Ukrajini. Uredbom (EU) 2024/2773 predviđa se da memorandum o razumijevanju o uvjetima politika za tu makrofinancijsku pomoć uključuje obvezu promicanja suradnje s Unijom u području oporavka, obnove i modernizacije obrambene industrije Ukrajine, u skladu s ciljevima programa Unije usmjerenih na oporavak, obnovu i modernizaciju ukrajinskog DTIB-a i drugih relevantnih programa Unije.

(13) S Ukrajinom bi se trebao sklopiti sporazum o financiranju u smislu članka 114. stavka 2. Uredbe (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća ([10]) („Financijska uredba”) za provedbu djelovanja utvrđenih u ovoj Uredbi koja se odnose na Ukrajinu ili pravne subjekte s poslovnim nastanom u Ukrajini koji primaju financijska sredstva Unije. Sporazum o financiranju s Ukrajinom, zajedno se ugovorima i sporazumima potpisanima s pravnim subjektima s poslovnim nastanom u Ukrajini koji primaju financijska sredstva Unije trebali bi osigurati ispunjavanje obveza utvrđenih u članku 129. Financijske uredbe.

(14) Kako bi se financirala djelovanja čiji je cilj jačanje konkurentnosti i spremnosti EDTIB-a na temelju članka 173. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i djelovanja čiji je cilj doprinijeti oporavku, obnovi i modernizaciji ukrajinskog DTIB-a, uzimajući u obzir njegovu moguću buduću integraciju u EDTIB, na temelju članka 212. UFEU-a, ovom bi Uredbom trebalo uspostaviti Program za europsku obrambenu industriju („Program”) kojim se utvrđuju uvjeti za financijsku potporu Unije na temelju članka 173. UFEU-a i Instrument za potporu Ukrajini kojim se utvrđuju posebni uvjeti za financijsku potporu Unije na temelju članka 212. UFEU-a.

(15) Program bi trebao biti usklađen s prioritetima u pogledu obrambenih sposobnosti koje su države članice zajednički dogovorile u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP), suradnje država članica u okviru stalne strukturirane suradnje (PESCO) uspostavljene Odlukom Vijeća (ZVSP) 2017/2315 ([11]), inicijativa i projekata Europske obrambene agencije (EDA) te civilne i vojne pomoći Unije Ukrajini. U Programu bi se na odgovarajući način trebale uzeti u obzir relevantne aktivnosti NATO-a i drugih partnera ako takve aktivnosti služe interesima Unije u području sigurnosti i obrane.

([9]) Uredba (EU) 2024/2773 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 2024. o uspostavi Mehanizma suradnje za zajmove Ukrajini i pružanju izvanredne makrofinancijske pomoći Ukrajini (SL L, 2024/2773, 28.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj).

([10]) Uredba (EU, Euratom) 2024/2509 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. rujna 2024. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([11]) Odluka Vijeća (ZVSP) 2017/2315 od 11. prosinca 2017. o uspostavi stalne strukturirane suradnje (PESCO) i utvrđivanju popisa država članica sudionica (SL L 331, 14.12.2017., str. 57., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj).

(16) Ovom bi se Uredbom trebala utvrditi financijska omotnica za razdoblje 2025. – 2027., koja treba predstavljati primarni referentni iznos, u smislu točke 18. Međuinstitucijskog sporazuma od 16. prosinca 2020. Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o proračunskoj disciplini, suradnji u proračunskim pitanjima i dobrom financijskom upravljanju te novim vlastitim sredstvima, uključujući plan za uvođenje novih vlastitih sredstava ([12]), za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka. Primjereno je omogućiti da se Programu i Instrumentu za potporu Ukrajini na raspolaganje stave dodatna financijska sredstva, među ostalim kroz dodatne doprinose država članica.

(17) Europsko vijeće u svojim je zaključcima iz srpnja 2020. navelo da bi trajanje sektorskih programa višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) u pravilu trebalo biti usklađeno s vremenskim okvirom VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. Nakon isteka VFO-a za razdoblje 2021. – 2027. financiranje sektorskih programa od strane Unije ovisit će o ishodu pregovora o sljedećem VFO-u, primjenjivom od 2028.

(18) Mogućnosti predviđene u članku 73. stavku 4. Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća ([13]) mogle bi se primijeniti pod uvjetom da je projekt u skladu s pravilima utvrđenima u toj uredbi i s područjem primjene Europskog fonda za regionalni razvoj i Europskog socijalnog fonda plus, kako je utvrđeno u Uredbi (EU) 2021/1058 ([14]) odnosno Uredbi (EU) 2021/1057 ([15]) Europskog parlamenta i Vijeća. To bi se posebno moglo odnositi na situacije u kojima se proizvodnja relevantnih obrambenih proizvoda suočava sa specifičnim tržišnim poremećajima ili neoptimalnim okolnostima kad je riječ o ulaganjima na državnim područjima država članica, osobito u ranjivim i udaljenim područjima, i ako takva sredstva doprinose postizanju ciljeva programa iz kojeg se prenose. U skladu s člankom 24. Uredbe (EU) 2021/1060 Komisija ocjenjuje izmijenjene programe koje podnese država članica i iznosi zapažanja u roku od dva mjeseca od podnošenja izmijenjenog programa.

(19) S obzirom na potrebu za boljim i zajedničkim ulaganjem u konkurentnost, reaktivnost i sposobnost EDTIB-a da osigura pravodobnu dostupnost obrambenih proizvoda i opskrbu njima, kao i u oporavak, obnovu i modernizaciju ukrajinskog DTIB-a, države članice, institucije, tijela i agencije Unije, treće zemlje, međunarodne organizacije, međunarodne financijske institucije i ostale treće strane trebali bi moći doprinijeti provedbi Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini. Takvi bi se doprinosi trebali provoditi u skladu s istim pravilima i uvjetima te bi trebali predstavljati vanjske namjenske prihode u smislu članka 21. stavka 2. točke (a), (d) ili (e) Financijske uredbe i biti navedeni u godišnjem proračunskom postupku u skladu s Financijskom uredbom. Države članice trebale bi imati fleksibilnost pri odlučivanju o tome kako dodijeliti iznose kojima se doprinosi Programu ili Instrumentu za potporu Ukrajini. Države članice trebale bi moći odabrati hoće li ta financijska sredstva staviti na raspolaganje svim subjektima koji su prihvatljivi za financiranje na temelju ove Uredbe, kako bi od njih imala koristi samo predmetna država članica, ili dodatno druge države članice, ili, ako je to relevantno, Ukrajina. Ta je fleksibilnost ključna kako bi se zajamčila najučinkovitija upotreba resursa, čime se omogućuje dodjela financijskih sredstava ondje gdje su najpotrebnija.

(20) Države članice trebale bi moći iskoristiti fleksibilnost u izvršenju dodijeljenih sredstava u okviru podijeljenog upravljanja koju omogućuje Uredba (EU) 2021/1060. Stoga bi trebalo biti moguće prenositi određene razine financiranja između sredstava dodijeljenih u okviru podijeljenog upravljanja i Programa ili Instrumenta za potporu Ukrajini, podložno uvjetima utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/1060. Trebalo bi biti moguće da se sredstva za koja nisu preuzete obveze do kraja 2028. prenesu natrag u jedan ili više odgovarajućih izvornih programa, na zahtjev predmetne države članice, u skladu s uvjetima utvrđenima u relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2021/1060.

([12]) SL L 433 I, 22.12.2020., str. 28., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

([13]) Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([14]) Uredba (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu (SL L 231, 30.6.2021., str. 60., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj).

([15]) Uredba (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 (SL L 231, 30.6.2021., str. 21., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

(21) Ciljevi koji se nastoje ostvariti u okviru Programa radi povećanja konkurentnosti i spremnosti EDTIB-a pokretanjem i ubrzavanjem prilagodbe industrije strukturnim promjenama koje nameće promjenjivo sigurnosno okruženje, među ostalim s ciljem osiguravanja sigurnosti opskrbe obrambenim proizvodima u cijeloj Uniji, mogu doprinijeti promicanju ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije Unije kako je predviđeno Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća ([16]). Stoga bi trebalo predvidjeti da se doprinosi država članica koji se podupiru Mehanizmom za oporavak i otpornost mogu upotrebljavati za potporu djelovanjima za jačanje industrije na temelju ove Uredbe. Ta bi se mogućnost trebala iskoristiti u mjeri u kojoj se njome doprinosi postizanju ciljeva utvrđenih u članku 4. Uredbe (EU) 2021/241. Primjena načela „ne nanosi bitnu štetu" u smislu članka 17. Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća ([17]) ključna je kako bi se osigurala održiva provedba reformi i ulaganja u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost. Sve mjere koje se podupiru Mehanizmom za oporavak i otpornost treba poduzeti u skladu s primjenjivom pravnom stečevinom Unije u području okoliša i nacionalnom pravnom stečevinom u području okoliša, osobito u pogledu procjene učinka na okoliš i zaštite prirode. Istodobno, vjerojatno je da će pojedini krajnji obrambeni proizvodi po svojoj prirodi izravno ili neizravno naštetiti okolišu. Stoga primjena načela „ne nanosi bitnu štetu" na doprinose država članica kojima se podupiru djelovanja za jačanje industrije koja se odnose na te proizvode možda neće biti izvediva. Osim toga, moglo bi biti primjereno ne primjenjivati načelo „ne nanosi bitnu štetu" ako se djelovanje za jačanje industrije koje se podupire odnosi na obrambene proizvode ili komponente odnosno sirovine koji su namijenjeni ili se u cijelosti upotrebljavaju za proizvodnju obrambenih proizvoda. Unija je doista suočena s teškim pogoršanjem svojeg sigurnosnog konteksta koje je povećalo razinu prijetnje Uniji. Za to su potrebna brza i golema ulaganja u otpornost i povećanje EDTIB-a kako bi se ojačala njegova sposobnost pripreme za buduće krize opskrbe te osigurala pravodobna dostupnost obrambenih proizvoda u cijeloj Uniji i opskrba njima. To je u trenutačnoj situaciji glavni cilj javne sigurnosti koji je prioritetan u odnosu na druga razmatranja. U tom je kontekstu potrebno spriječiti bilo kakve poremećaje u obrambenim lancima opskrbe, osobito dopuštanjem da se djelovanja za jačanje industrije koja se odnose na obrambene proizvode, komponente i sirovine mogu podupirati, prema potrebi, bez ograničenja povezanih s primjenom načela „ne nanosi bitnu štetu". Stoga, ako države članice upotrebljavaju svoj dobrovoljni doprinos koji se podupire u okviru Mehanizma za oporavak i otpornost u korist djelovanja za jačanje industrije na temelju ove Uredbe, ta djelovanja ne bi trebala podlijegati primjeni načela „ne nanosi bitnu štetu", pod uvjetom da predmetna država članica u sporazumu o doprinosu s Komisijom obrazloži da nije izvedivo ni primjereno osigurati da vrste aktivnosti koje se namjeravaju podupirati na temelju ove Uredbe budu u skladu s načelom „ne nanosi bitnu štetu".

(22) Treće zemlje koje su članice Europskoga gospodarskog prostora trebale bi moći sudjelovati u Programu kao pridružene zemlje u okviru suradnje uspostavljene na temelju Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru ([18]), kojim se predviđa provedba tih programa na osnovi odluke donesene na temelju tog sporazuma.

(23) S obzirom na to da je cilj ove Uredbe povećati konkurentnost i učinkovitost obrambenih industrija Unije i Ukrajine te kako bi se osigurala zaštita osnovnih sigurnosnih i obrambenih interesa Unije i njezinih država članica, da bi ostvarili korist od financijske potpore Unije u okviru Programa i u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini, primatelji te financijske potpore trebali bi biti pravni subjekti koji imaju poslovni nastan i izvršne upravljačke strukture u Uniji, u pridruženim zemljama ili u Ukrajini i koji za potrebe djelovanja upotrebljavaju infrastrukturu, postrojenja, imovinu i resurse koji se nalaze na državnom području države članice, pridružene zemlje ili Ukrajine. Osim toga, primatelji takve financijske potpore ne bi trebali podlijegati kontroli nepridružene treće zemlje koja nije Ukrajina ni subjekta iz neke druge treće zemlje. Kontrolu bi u tom kontekstu trebalo razumjeti kao sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja na pravni subjekt izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata. Ako su države članice, pridružene zemlje ili Ukrajina primatelji takve financijske potpore, za potrebe zajedničke nabave na ugovaratelje i podugovaratelje za ugovore o nabavi trebali bi se primjenjivati jednakovrijedni kriteriji kako bi se osiguralo da se na njih primjenjuju isti uvjeti i odrazila činjenica da ti ugovaratelji i podugovaratelji nisu primatelji financijskih sredstava Unije.

([16]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([17]) Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

([18]) SL L 1, 3.1.1994., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.

(24) U kriterijima prihvatljivosti trebalo bi uzeti u obzir postojeće lance opskrbe i industrijsku suradnju s nepridruženim trećim zemljama koje nisu Ukrajina te bi tim kriterijima trebalo omogućiti ispunjavanje zahtjevâ u pogledu sposobnosti. Stoga bi zajednička nabava koja uključuje jednog podugovaratelja kojem je dodijeljeno između 15 % i 35 % vrijednosti ugovora i koji nema poslovni nastan ili izvršne upravljačke strukture u Uniji, pridruženoj zemlji ili, ako je to relevantno, Ukrajini trebala pod određenim uvjetom biti prihvatljiva za financiranje u okviru Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini.

(25) U određenim okolnostima trebalo bi biti moguće odstupiti od načela da pravni subjekti uključeni u djelovanje koje se podupire iz Programa upotrebljavaju infrastrukturu, postrojenja, imovinu i resurse koji se nalaze na državnom području države članice ili pridružene zemlje te da ne podliježu kontroli nepridruženih trećih zemalja ili subjekata iz nepridruženih trećih zemalja. U tom kontekstu pravni subjekt s poslovnim nastanom u Uniji ili pridruženoj zemlji koji upotrebljava infrastrukturu, postrojenja, imovinu ili resurse koji se nalaze izvan državnog područja države članice ili pridružene zemlje ili je pod kontrolom nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje trebao bi moći sudjelovati kao primatelj ako su ispunjeni strogi uvjeti koji se odnose na sigurnosne i obrambene interese Unije i njezinih država članica, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa, kako je utvrđeno u okviru ZVSP-a na temelju glave V. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), među ostalim u pogledu jačanja EDTIB-a. Slična odstupanja trebalo bi predvidjeti za djelovanja koja se podupiru u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini kako bi se omogućila upotreba infrastrukture, postrojenja, imovine ili resursa koji se nalaze izvan državnog područja države članice ili Ukrajine te sudjelovanje pravnih subjekata s poslovnim nastanom u Uniji koji su pod kontrolom treće zemlje koja nije Ukrajina ili subjekta iz neke druge treće zemlje.

(26) Pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji koje kontrolira nepridružena treća zemlja ili subjekt iz nepridružene treće zemlje trebali bi biti prihvatljivi kao primatelji ako se jamstva odobrena u skladu s nacionalnim postupcima države članice ili pridružene zemlje u kojoj imaju poslovni nastan stave na raspolaganje Komisiji i procijene prije odluke o dodjeli financijskih sredstava Unije. Takva bi se jamstva trebala izdavati samo ako su ispunjeni strogi uvjeti koji se odnose na sigurnosne i obrambene interese Unije i njezinih država članica, kako je utvrđeno u okviru ZVSP-a na temelju glave V. UEU-a, i ako ti uvjeti ostanu ispunjeni tijekom cijelog trajanja djelovanja. Komisija bi trebala obavijestiti države članice koje se sastaju kao Odbor o pravnim subjektima koji se nakon takve procjene smatraju prihvatljivima. Informacije koje se odnose na naknadnu procjenu prihvatljivosti zbog, među ostalim, prijavljene promjene vlasništva tijekom provedbe također će se dostavljati državama članicama koje se sastaju kao Odbor kako bi se osigurala transparentnost u praćenju stalne usklađenosti s uvjetima prihvatljivosti. Sudjelovanje subjekata koje kontroliraju nepridružene zemlje ili subjekti iz nepridruženih trećih zemalja ne bi trebalo biti protivno ciljevima ove Uredbe. Za potrebe Instrumenta za potporu Ukrajini, takva pravila o prihvatljivosti bi se trebala primjenjivati u slučaju pravnih subjekata s poslovnim nastanom u Uniji koji su pod kontrolom nepridružene treće zemlje koja nije Ukrajina ili subjekta iz neke druge treće zemlje.

(27) Kako bi se povećala konkurentnost EDTIB-a, poticali oporavak, obnova i modernizacija ukrajinskog DTIB-a te osigurala pravodobna dostupnost obrambenih proizvoda iz tih obrambenih tehnoloških i industrijskih baza i opskrba tim obrambenim proizvodima, važno je utvrditi minimalne zahtjeve u pogledu vrijednosti ostvarene u Uniji i pridruženim zemljama ili, ako je to relevantno, Ukrajini. Time će se povećati učinkovitost potpore Unije u okviru Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini. Stoga, za djelovanja koja se podupiru financijskim sredstvima Unije u okviru Programa ili Instrumenta za potporu Ukrajini trošak komponenata koje potječu izvan Unije i pridruženih zemalja ili, ako je to relevantno, Ukrajine ne bi trebao biti veći od 35 % procijenjenog troška komponenti krajnjeg proizvoda ili proizvoda čije se povećanje proizvodnog kapaciteta podupire financijskim sredstvima Unije. Ciljevi koji se žele postići ovom Uredbom postići će se još djelotvornije ako su troškovi tih komponenti niži od tog praga od 35 %. Korisnici financijskih sredstava Unije pozivaju se da nastoje postupno smanjiti taj postotak u novim proizvodima. Sirovine se ne smatraju komponentama.

(28) S obzirom na to da je potrebno zaštititi operativni kapacitet oružanih snaga država članica i osigurati njihovu sposobnost upotrebe obrambenih proizvoda obuhvaćenih djelovanjem koje se provodi u okviru Programa bez ograničenja koja nameću treće zemlje, potrebno je utvrditi dodatne zahtjeve koji se odnose na sposobnost odlučivanja o definiciji, prilagodbi i razvoju dizajna takvih obrambenih proizvoda. Stoga primatelji financijskih sredstava Unije ili, ako je to relevantno, ugovaratelj ili konzorcij ugovaratelja ne bi trebali podlijegati pravnim ili ugovornim ograničenjima nepridruženih trećih zemalja ili subjekata iz nepridruženih trećih zemalja koja bi utjecala na njihovu sposobnost odlučivanja o definiciji, prilagodbi i razvoju dizajna obrambenog proizvoda, uključujući zamjenu ili uklanjanje komponenti koje podliježu ograničenjima koja su uvele nepridružene treće zemlje ili subjekti iz nepridruženih trećih zemalja. S obzirom na trenutačnu geopolitičku situaciju, trebalo bi iznimno i privremeno predvidjeti posebno i ciljano odstupanje od tog zahtjeva radi povećanja industrijskih kapaciteta za proizvodnju streljiva i projektila. Takvo odstupanje trebalo bi se sastojati od toga da se primateljima financijskih sredstava Unije ili relevantnim vladinim tijelima iz predmetnih država članica omogući da Komisiji podnesu pravno obvezujuću obvezu predmetne nepridružene treće zemlje ili predmetnog subjekta iz nepridružene treće zemlje da će primatelji dobiti tu mogućnost odlučivanja. Primatelji bi trebali poduzeti sve mjere kako bi osigurali provedbu te obveze. Ako primatelji unatoč svojim naporima ne mogu dobiti takvu mogućnost odlučivanja, poduzele bi se korektivne mjere u skladu s Financijskom uredbom, a osobito člankom 132.

(29) Kako bi se osiguralo da se pri provedbi ove Uredbe poštuju međunarodne obveze Unije i njezinih država članica, djelovanja u vezi s proizvodima ili tehnologijama čiji su upotreba, razvoj ili proizvodnja zabranjeni primjenjivim međunarodnim pravom ne bi trebala biti prihvatljiva za financiranje iz Programa niti iz Instrumenta za potporu Ukrajini.

(30) Programom i Instrumentom za potporu Ukrajini trebala bi se, u skladu s Financijskom uredbom, pružati financijska potpora za djelovanja kojima se doprinosi jačanju konkurentnosti, reaktivnosti i sposobnosti EDTIB-a ili oporavku, obnovi i modernizaciji ukrajinskog DTIB-a kako bi se osigurala pravodobna dostupnost obrambenih proizvoda i opskrba njima, kao što su suradnja pravnih subjekata u zajedničkoj nabavi obrambenih proizvoda i djelovanja usmjerena na ubrzavanje prilagodbe strukturnim promjenama proizvodnog kapaciteta za obrambene proizvode, komponenti i odgovarajućih sirovina. To bi moglo uključivati industrijsku koordinaciju rezerviranja obrambenih proizvoda, pristup financiranju za poduzeća uključena u proizvodnju obrambenih proizvoda, rezerviranje proizvodnih kapaciteta („uvijek spremni kapaciteti”) ili industrijske procese obnove proizvoda kojima je istekao rok valjanosti, širenje, optimizaciju, modernizaciju, nadogradnju ili prenamjenu postojećih ili uspostavu novih proizvodnih kapaciteta u tom području. Osim toga, time bi se mogao obuhvatiti niz dodatnih djelovanja za potporu, u skladu s ciljevima ove Uredbe, kao što su osposobljavanje, prekvalifikacija ili usavršavanje osoblja.

(31) S obzirom na trenutačni geopolitički kontekst, osobito agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, radi zaštite osnovnih sigurnosnih interesa Unije potrebno je donijeti posebne mjere za nabavu obrambenih proizvoda usmjerene na poticanje konkurentnosti EDTIB-a i osiguravanje pravodobne dostupnosti obrambenih proizvoda nabavljenih iz EDTIB-a i opskrbe takvim obrambenim proizvodima u cijeloj Uniji. Za zaštitu osnovnih sigurnosnih interesa Unije potrebno je i sudjelovanje Ukrajine i zemalja koje su članice Europskoga gospodarskog prostora u tim mjerama, ne samo zbog njihova zemljopisnog položaja i činjenice da se Ukrajina izravno suočava s agresivnim ratom Rusije koji je u tijeku, nego i s obzirom na njihovo blisko partnerstvo u javnoj nabavi s Unijom, što je posebno odraženo u Sporazumu o pridruživanju između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju te njihovih država članica, s jedne strane, i Ukrajine, s druge strane ([19]) te u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru.

(32) Kako je važno ublažiti svako narušavanje tržišta, Komisija bi trebala moći ostvariti povrat dobiti ostvarene uspješnim djelovanjima za jačanje industrije koja se podupiru iz proračuna Unije u skladu s načelom proporcionalnosti. Odstupajući od članka 195. stavka 2. Financijske uredbe, u takav povrat dobiti trebali bi se uz samu potporu Unije u potpunosti uračunati svi ostvareni prihodi, uključujući prihode od država članica i Ukrajine te potpore trećih strana takvom djelovanju. Vraćenu dobit trebalo bi ponovno upotrijebiti kako bi se pomoglo postizanju ciljeva ove Uredbe.

([19]) SL L 161, 29.5.2014., str. 3., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

(33) Funkcioniranje sektora obrambene industrije ne slijedi konvencionalna pravila i poslovne modele kojima su uređena tradicionalnija tržišta. Potražnja dolazi gotovo isključivo od država koje kontroliraju i svu nabavu obrambenih proizvoda i tehnologija, uključujući izvoz. Obrambena industrija stoga se ne upušta u znatna industrijska ulaganja financirana vlastitim sredstvima te ih pokreće samo na temelju potvrđenih narudžbi. Nadalje, EDTIB se suočava s ustrajnim preprekama u pristupu financiranju, uključujući sufinanciranje, osobito privatnom financiranju za ulaganja, zbog rizika koje sudionici na tržištu povezuju s takvim ulaganjima. Iskorištavanje javnih ulaganja za obrambeni sektor Unije ključno je s obzirom na hitnu potrebu za poticanjem ulaganja u taj sektor. To se posebno odnosi na djelovanja za potporu koja koriste EDTIB-u u širem smislu, primjerice omogućivanjem i olakšavanjem drugih djelovanja utvrđenih u ovoj Uredbi, čime se ona ponašaju kao multiplikatori s potencijalno snažnim učinkom poluge. Budući da se djelovanja za potporu inače ne bi provodila, čini se opravdanim da se, odstupajući od članka 193. stavka 1. Financijske uredbe, financijskom potporom Unije u okviru Programa pokriva do 100 % prihvatljivih troškova u slučaju djelovanja za potporu.

(34) S obzirom na to da su različite vrste djelovanja komplementarne i potrebne za kompenziranje složenosti suradnje i smanjenje rizika za industrijska ulaganja s pomoću financijske potpore Unije, čime bi se omogućila brža prilagodba obrambene industrije aktualnim strukturnim promjenama na tržištu, čini se opravdanim da se znatan iznos, koji čini najmanje 15 % financijske omotnice dodijeljene Programu, rezervira za djelovanja zajedničke nabave, a najmanje 30 % te omotnice za djelovanja za jačanje industrije. Potpora Unije za djelovanja za jačanje industrije trebala bi pokriti do 35 % prihvatljivih troškova kako bi se korisnicima omogućilo da što prije provedu djelovanja, smanje rizik za svoja ulaganja i tako ubrzaju dostupnost relevantnih obrambenih proizvoda.

(35) Kad je riječ o djelovanjima u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini, potpora Unije jačanju industrije i aktivnosti potpore koje uključuju pravne subjekte s poslovnim nastanom u Ukrajini trebali bi moći pokriti do 100 % prihvatljivih troškova kako bi se prilagodili povećanoj složenosti i okruženju za ukrajinsku obrambenu industriju, među ostalim potrebi ispunjavanja NATO-vih standarda i drugih relevantnih standarda, kao i povećanim rizicima povezanima s agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, uzimajući u obzir potrebu za ponovnom izgradnjom i modernizacijom industrijskih kapaciteta na otporan način.

(36) Djelovanja zajedničke nabave trebala bi se financirati na temelju ove Uredbe bespovratnim sredstvima u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima i koje se temelji na ostvarivanju rezultata u smislu radnih paketa, ključnih etapa ili ciljeva zajedničkog postupka nabave radi stvaranja potrebnog poticajnog učinka.

(37) Financijski doprinos Unije djelovanjima zajedničke nabave u okviru Programa, zamišljen kao poticaj za suradnju, ne bi trebao premašiti 15 % procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi. S obzirom na povećanu složenost zajedničke nabave s Ukrajinom, financijski doprinos Unije u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini ne bi trebao premašiti 25 % procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi.

(38) Nakon ispunjenja posebnih uvjeta povezanih s ciljevima Programa gornja granica financijskog doprinosa Unije djelovanjima zajedničke nabave trebala bi se povećati na 25 % procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi kako bi se kompenzirale posebne složenosti povezane s pojačanom prekograničnom suradnjom unutar Unije i suradnjom u okviru strukture za europski program naoružanja (SEAP). Trebalo bi uzeti u obzir i potrebu za postupnim smanjenjem strateških ovisnosti, čime se opravdava povećana stopa financiranja ako se djelovanjem podupire zajednička nabava krajnjih proizvoda bez ograničenja. Osim toga, s obzirom na specifično sigurnosno stanje Ukrajine i Moldove uslijed agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine, također je primjereno je predvidjeti takvu povećanu stopu financiranja ako podržano djelovanje rezultira zajedničkom nabavom dodatnih količina obrambenih proizvoda za te dvije zemlje. Nadalje, geopolitički kontekst, uključujući agresivni rat Rusije protiv Ukrajine, izložio je Uniju i njezine države članice visokom riziku od ostvarenja konvencionalnih vojnih prijetnji, čime je stvorena potreba za povećanim ulaganjima u obranu. Stoga je također opravdano predvidjeti povećanu stopu financiranja do 25 % za djelovanja zajedničke nabave ako rashodi za ulaganja u obranu većine država članica koje sudjeluju u predmetnom djelovanju premašuju 30 % njihovih rashoda za obranu. Kad je riječ o djelovanjima za jačanje industrije, trebalo bi biti moguće povećati gornju granicu do najviše 50 % prihvatljivih troškova ako su većina korisnika mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) ili poduzeća srednje tržišne kapitalizacije s poslovnim nastanom u državama članicama ili pridruženim zemljama ili ako djelovanje provodi SEAP, te ako djelovanje pokazuje doprinos stvaranju nove prekogranične suradnje, kao što je proširenje zemljopisnog područja primjene postojećih lanaca opskrbe ili znatno povećanje trgovine, suradnje ili zajedničkih projekata među subjektima u različitim državama članicama, ili proširenje postojećih prekograničnih mreža na načine kojima se jačaju ukupni kapacitet i otpornost EDTIB-a, ako uključuje izgradnju nove infrastrukture, postrojenja ili proizvodnih linija, ili ako doprinosi

uspostavi novih ili povećanju postojećih proizvodnih kapaciteta za proizvode relevantne u slučaju krize. Uz to, kada države članice izričito odluče dodijeliti sredstva Programu samo u korist predmetnih država članica ili u dodatnu korist drugih država članica, trebalo bi biti moguće, odstupajući od članka 193. stavka 1. Financijske uredbe, povećati fleksibilnost i omogućiti financijski doprinos Unije djelovanjima za jačanje industrije kojim se pokriva do 100 % prihvatljivih troškova. Ta bi se mogućnost trebala primjenjivati i na slučajeve u kojima se doprinosi država članica koji se podupiru iz Mehanizma za oporavak i otpornost upotrebljavaju za financiranje takvih djelovanja. Time će se maksimalno povećati učinak i djelotvornost djelovanja.

(39) U skladu s člankom 196. stavkom 2. Financijske uredbe bespovratna sredstva mogu se dodijeliti za djelovanje koje je već započelo, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva može dokazati da je s djelovanjem bilo potrebno započeti prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. Međutim, troškovi nastali prije datuma podnošenja prijave za dodjelu bespovratnih sredstava nisu prihvatljivi, osim u slučajevima predviđenima u članku 196. stavku 2. drugom podstavku Financijske uredbe. Kako bi se omogućio kontinuitet financiranja za djelovanja koja su se mogla poduprijeti financiranjem iz 2024. u okviru Uredbe (EU) 2023/1525 ili Uredbe (EU) 2023/2418, u odluci o financiranju trebalo bi biti moguće, odstupajući od članka 196. stavka 2. drugog podstavka Financijske uredbe, predvidjeti financijske doprinose u okviru Programa u pogledu djelovanja koja obuhvaćaju razdoblje od 5. ožujka 2024. i koja nisu dovršena prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava. S obzirom na veze između Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini te potrebu za hitnom potporom obnovi, oporavku i modernizaciji ukrajinskog DTIB-a te uzimajući u obzir njegovu moguću buduću integraciju u EDTIB, isto odstupanje trebalo bi se primjenjivati na financijske doprinose u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini. Isti troškovi ni u kakvim okolnostima ne bi se trebali dvaput financirati iz proračuna Unije.

(40) Pri ocjenjivanju prijedloga koje su podnijeli podnositelji zahtjeva Komisija bi posebnu pozornost trebala obratiti na doprinos tih prijedloga postizanju ciljeva ove Uredbe. Prijedloge bi osobito trebalo ocijeniti s obzirom na njihov doprinos povećanju spremnosti i otpornosti obrambene industrije te njihov doprinos prekograničnoj suradnji u području obrambene industrije između država članica, pridruženih zemlja i Ukrajine.

(41) Uzimajući u obzir rizike povezane sa sve većim pogoršanjem sigurnosnog konteksta Unije, razvoj obrambenih proizvodnih kapaciteta diljem Unije ključan je kako bi se osiguralo da sve države članice doprinose snažnom EDTIB-u i imaju koristi od njega. Kad je riječ o djelovanjima za jačanje industrije, posebnu pozornost trebalo bi posvetiti doprinosu predmetnog djelovanja za otpornost industrije, osobito osiguravanju dostupnosti obrambenih proizvoda i sigurnosti opskrbe obrambenim proizvodima u cijeloj Uniji kao odgovor na utvrđene rizike kao što je velika izloženost riziku od ostvarenja konvencionalnih vojnih prijetnji.

(42) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([20]) i uredbama Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 ([21]), (Euratom, EZ) br. 2185/96 ([22]) i (EU) 2017/1939 ([23]), financijski interesi Unije trebaju biti zaštićeni proporcionalnim mjerama, među ostalim mjerama koje se odnose na sprečavanje, otkrivanje, ispravljanje i istragu nepravilnosti, uključujući prijevare, na povrat izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, na izricanje administrativnih sankcija. Posebice, u skladu s uredbama (Euratom, EZ) br. 2185/96 i (EU, Euratom) br. 883/2013 Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) ovlašten je provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, radi utvrđivanja je li došlo do prijevare, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti koja utječe na financijske interese Unije. Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) ovlašten je, u skladu s Uredbom (EU) 2017/1939, provoditi istrage i kazneni progoniti kaznena djela koja utječu na financijske interese Unije, kako su utvrđena u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća ([24]). U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili svaki subjekt koji prima financijska sredstva Unije treba u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti potrebna prava i potreban pristup Komisiji, OLAF-u, Europskom revizorskom sudu i, u pogledu onih država članica koje sudjeluju u pojačanoj suradnji na temelju Uredbe (EU) 2017/1939, EPPO-u, te osigurati da svaka treća strana koja je uključena u izvršenje financijskih sredstava Unije dodijeli istovjetna prava.

([20]) Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([21]) Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([22]) Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevara i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([23]) Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja (EPPO) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

([24]) Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevara počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

(43) Ovom bi Uredbom trebalo uvesti posebnu odredbu kojom se od pridruženih zemalja koje sudjeluju u Programu zahtijeva da odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Europskom revizorskom sudu dodijele prava i pristup koji su potrebni za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti.

(44) U skladu s člankom 85. Odluke Vijeća (EU) 2021/1764 ([25]) fizičke osobe te tijela i institucije osnovane u prekomorskim zemljama i područjima prihvatljivi su za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućih režima koji se primjenjuju na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili relevantno prekomorsko područje povezani.

(45) Unija bi trebala utvrditi europske obrambene projekte od zajedničkog interesa (EDPCI-ji) u koje bi trebalo usmjeriti napore i resurse, a koji bi se trebali sastojati od zajedničkih industrijskih projekata usmjerenih na jačanje konkurentnosti EDTIB-a u cijeloj Uniji uz istodobno doprinošenje razvoju vojnih sposobnosti država članica ključnih za sigurnosne i obrambene interese Unije, uključujući one kojima se osigurava pristup svim operativnim područjima. Zbog osjetljive prirode odluke o utvrđivanju EDPCI-ja s obzirom na njegov mogući učinak na interese nacionalne sigurnosti i važnost da se osigura da takvi projekti doprinose obrambenoj spremnosti svih država članica, ovlast za donošenje provedbenih akata za utvrđivanje EDPCI-ja trebalo bi dodijeliti Vijeću, koje odlučuje na prijedlog Komisije. Prije predlaganja takvih provedbenih akata Komisija bi trebala uzeti u obzir stajališta svih država članica i njihove prijedloge projekata za moguće EDPCI-je. Tijekom pripreme takvih projektnih prijedloga države članice trebale bi se koordinirati na uključiv način, koristeći se u tu svrhu potporom EDA-e ako je to potrebno. U tom kontekstu države članice mogu utvrditi sposobnosti s dvojnom namjenom od zajedničkog interesa. U mjeri u kojoj se ti projektni prijedlozi pretvaraju u EDPCI-je, sposobnosti s dvojnom namjenom koje su utvrdile države članice mogli bi se razviti za Uniju, njezine institucije, tijela i agencije u kontekstu predmetnih EDPCI-ja. Osim što su usklađeni s prioritetima u pogledu sposobnosti utvrđenima u kontekstu ZVSP-a, uključujući plan za razvoj sposobnosti (CDP), s ciljevima Strateškog kompasa za sigurnost i obranu te mogućnostima suradnje utvrđenima u kontekstu koordiniranog godišnjeg preispitivanja u području obrane (CARD), u okviru EDPCI-ja trebalo bi uzeti u obzir projekte dogovorene u kontekstu PESCO-a, inicijative EDA-e i relevantne aktivnosti koje provodi NATO, kao što je postupak obrambenog planiranja NATO-a. Prije podnošenja prijedloga provedbenog akta Komisija bi trebala pozvati Visokog predstavnika i EDA-u, prema potrebi, da iznesu svoj doprinos kako bi se osigurala dosljednost s tim prioritetima i ciljevima. Taj doprinos dopunit će informacije koje države članice dostavljaju u vezi s projektnim prijedlozima. Vijeće bi trebalo moći dodavati ili uklanjati projekte ili unositi druge izmjene u Komisijin prijedlog provedbenog akta. Pri procjeni prijedloga provedbenog akta Vijeće bi trebalo uzeti u obzir zrelost određenog projekta, njegov predviđeni doprinos obrambenoj spremnosti i broj država članica sudionica.

(46) Ukrajina i ukrajinski DTIB razvili su u kontekstu agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine posebno stručno znanje o obrambenim industrijskim projektima, među ostalim u suradnji s državama članicama i EDTIB-om. To stručno znanje može biti ključno za razvoj EDPCI-ja i olakšati ih, čime se doprinosi jačanju konkurentnosti EDTIB-a i istodobno doprinosi razvoju vojnih sposobnosti država članica ključnih za sigurnosne i obrambene interese Unije. Stoga je u takvim slučajevima primjereno dopustiti sudjelovanje Ukrajine u EDPCI-jima. Komisija bi trebala provjeriti da su sve države članice, pridružene zemlje i Ukrajina obaviještene o pokretanju nekog projekta i da su dobile priliku za sudjelovanje. Budući da bi Komisija mogla imati odgovarajuće stručno znanje za potporu provedbi EDPCI-ja u korist konkurentnosti EDTIB-a u cijeloj Uniji, primjereno je dopustiti njezino sudjelovanje u EDPCI-jima kako bi se razmijenilo takvo stručno znanje, ako to zatraže države članice sudionice.

([25]) Odluka Vijeća (EU) 2021/1764 od 5. listopada 2021. o pridruživanju prekomorskih zemalja i područja Europskoj uniji, uključujući odnose između Europske unije, s jedne strane, te Grenlanda i Kraljevine Danske, s druge strane (Odluka o prekomorskom pridruživanju, uključujući Grenland) (SL L 355, 7.10.2021., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

(47) S obzirom na potencijalno znatan učinak EDPCI-ja na konkurentnost i industrijsku spremnost EDTIB-a, Programom bi se trebali podupirati konzorciji država članica sudionica i pridruženih zemalja sudionica koji ih uvode. Takva financijska potpora iz Programa trebala bi se ograničiti na aktivnosti koje poduzimaju ti konzorciji i koje su povezane sa zajedničkom nabavom obrambenih proizvoda, ubrzavanjem prilagodbe strukturnim promjenama proizvodnog kapaciteta za obrambene proizvode, kao i s povezanim aktivnostima potpore, industrijskim razvojem novih obrambenih proizvoda ili nadogradnjom postojećih te razvojem i nabavom potrebne infrastrukture. S obzirom na posebne razmjere tih projekata koji zahtijevaju dosad nezabilježenu razinu suradnje i koordinacije između država članica i industrije te uzimajući u obzir financijske rizike za države članice sudionice i pridružene zemlje, financijskim sredstvima Unije trebalo bi se moći pokriti do 100 % prihvatljivih troškova, odstupajući od članka 193. stavka 1. Financijske uredbe. Time se ne dovodi u pitanje mogućnost financijske potpore određenih aktivnosti EDPCI-ja u okviru drugih djelovanja, pod uvjetom da ispunjavaju uvjete utvrđene za ta djelovanja i ako za te aktivnosti EDPCI-ja nisu primljena financijska sredstva u okviru drugih programa Unije, u skladu s Financijskom uredbom. Države članice sudionice trebale bi osigurati da su aktivnosti EDPCI-ja u skladu s ciljevima Programa, među ostalim ako ne postoji financijska potpora Unije. Kako bi se olakšalo praćenje usklađenosti s tim ciljevima, države članice koje sudjeluju u EDPCI-ju trebale bi svake godine Komisiji dostavljati zajedničko izvješće o provedbi aktivnosti EDPCI-ja. Vijeće, na prijedlog Komisije, trebalo bi moći izmijeniti provedbene akte kojima se utvrđuju EDPCI-ji, među ostalim uklanjanjem EDPCI-ja s popisa. Države članice koje sudjeluju u EDPCI-ju moći će se, za potrebe provedbe aktivnosti potrebnih za njegovu provedbu, osloniti na stručno znanje i administrativne kapacitete EDA-e ili međunarodnih organizacija kao što su Organizacija za zajedničku suradnju u području naoružanja (OCCAR) i Agencija NATO-a za potporu i nabavu (NSPA).

(48) Sposobnost EDTIB-a da osigura dostupnost obrambenih proizvoda na vrijeme i u odgovarajućoj količini ključna je za njegovu konkurentnost, osobito tijekom razdoblja povećanih sigurnosnih napetosti. Tijekom takvih razdoblja EDTIB-u bi mogao nedostajati proizvodni kapacitet koji je potreban za zadovoljavanje hitnih potreba država članica i njegovi bi proizvodi mogli biti manje vidljivi državama članicama nego proizvodi koje nude treće zemlje ili subjekti iz trećih zemalja. Ovom Uredbom stoga bi se trebao predvidjeti europski mehanizam vojne prodaje, uključujući mjere za ubrzanje stavljanja na tržište obrambenih proizvoda iz EDTIB-a olakšavanjem postupaka za zajedničku nabavu obrambenih proizvoda i korištenjem ugovora koje jedna vlada dodjeljuje drugoj vladi.

(49) Države članice, pridružene zemlje i Ukrajina, ili SEAP, trebali bi moći uspostaviti i održavati pričuve za spremnost obrambene industrije sastavljene od obrambenih proizvoda koje bi države članice, pridružene zemlje i Ukrajina mogle lako kupiti ili upotrijebiti u svrhu jačanja konkurentnosti EDTIB-a i obnove, oporavka i modernizacije ukrajinskog DTIB-a, kao i upravljati tim pričuvama. Takve pričuve, koje se sastoje od zaliha obrambenih proizvoda nabavljenih od EDTIB-a ili ukrajinskog DTIB-a, privukle bi potražnju i povećale predvidljivost za obrambeni sektor. Dale bi pozitivne signale Uniji i ukrajinskoj industriji te ih potaknule na proizvodnju obrambenih proizvoda i ulaganje u jačanje industrijskih kapaciteta u tom sektoru. Nadalje, pričuvama za spremnost obrambene industrije poboljšala bi se sigurnost opskrbe država članica obrambenim proizvodima poboljšanjem dostupnosti proizvoda i skraćivanjem vremena isporuke, među ostalim u situacijama krize opskrbe. Ako su takve pričuve uspostavljene u kontekstu SEAP-a, Programom i Instrumentom za potporu Ukrajini trebala bi se moći poduprijeti zajednička nabava dodatnih količina obrambenih proizvoda putem djelovanja zajedničke nabave koje provodi SEAP, kao i uspostava i funkcioniranje SEAP-a za potrebe upravljanja tim pričuvama i njihova održavanja.

(50) Kako bi se poboljšala informiranost država članica o dostupnosti proizvoda EDTIB-a i ukrajinskog DTIB-a, Programom bi se trebala moći poduprijeti uspostava, od strane Komisije, jedinstvenog, centraliziranog i ažuriranog kataloga obrambenih proizvoda koje su razvili EDTIB i ukrajinski DTIB na temelju dobrovoljnih doprinosa država članica, Ukrajine i gospodarskih subjekata (europski katalog vojne prodaje). U tu bi svrhu proizvode koji se nalaze u tom katalogu trebali proizvoditi gospodarski subjekti koji imaju poslovni nastan i izvršne upravljačke strukture u Uniji, pridruženim zemljama ili Ukrajini i koji bi za potrebe proizvodnje tih proizvoda trebali upotrebljavati infrastrukturu, postrojenja, imovinu ili resurse koji se nalaze u Uniji, pridruženoj zemlji ili Ukrajini. Pri uspostavi tog kataloga Komisija bi se trebala savjetovati s EDA-om i uzeti u obzir njezinu stručnost.

(51) Oslanjajući se, među ostalim, na iskustva s instrumentom vlasničkog kapitala u području obrane, uspostavljenim u kontekstu Europskog fonda za obranu kao operacija mješovitog financiranja InvestEU, Komisija bi trebala nastojati uspostaviti namjenski instrument u okviru Programa koji će se zvati „Fond za ubrzavanje transformacije obrambenih lanaca opskrbe" (FAST). FAST bi trebalo provoditi u okviru neizravnog upravljanja. FAST će iskoristiti ulaganja potrebna za povećanje, na području Unije, obrambenih proizvodnih kapaciteta MSP-ova i malih poduzeća srednje tržišne kapitalizacije sa sjedištem u Uniji, smanjiti rizik u vezi s tim ulaganjima te ubrzati ta ulaganja, u okviru operacije mješovitog financiranja kojom se pruža potpora u obliku duga ili vlasničkog kapitala. Budući da bi zahtjev za potporu u obliku duga u okviru FAST-a mogao uključivati informacije koje se odnose na infrastrukturu, postrojenja, imovinu ili sredstva koje MSP ili malo poduzeće srednje tržišne kapitalizacije upotrebljava u svrhu industrijalizacije ili proizvodnje obrambenih proizvoda, primjereno je da takva potpora podliježe pravilima kojima se zahtijeva da se takva infrastruktura, postrojenja, imovina i sredstva nalaze na državnom području države članice ili pridružene zemlje, uz neke ciljane iznimke. FAST bi trebalo uspostaviti kao operaciju mješovitog financiranja, među ostalim u okviru programa InvestEU uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća ([26]), u bliskoj suradnji s partnerima u provedbi.

(52) FAST bi trebao postići zadovoljavajući multiplikacijski učinak u skladu s kombinacijom financiranja zaduživanjem i vlasničkim kapitalom te doprinijeti privlačenju financiranja i iz javnog i iz privatnog sektora. Kako bi se doprinijelo općem cilju povećanja konkurentnosti EDTIB-a, FAST bi također trebao pružati potporu MSP-ovima, uključujući *start-up* i *scale-up* poduzeća, i malim poduzećima srednje tržišne kapitalizacije u cijeloj Uniji koji su dio obrambenih lanaca opskrbe Unije ili planiraju uskoro postati njihov dio, koji se bave industrijalizacijom ili proizvodnjom obrambenih proizvoda ili se planiraju time uskoro baviti, a koji se suočavaju s poteškoćama u pristupu financiranju. FAST bi također trebao ubrzati ulaganja u području proizvodnje obrambenih tehnologija i proizvoda i time ojačati sigurnost opskrbe lanaca vrijednosti u obrambenoj industriji Unije.

(53) Povećanje količine i opsega zajedničke nabave obrambenih proizvoda iz EDTIB-a i ukrajinskog DTIB-a potrebno je za ispunjenje ciljeva Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini. U skladu s člankom 168. stavcima 2. i 3. Financijske uredbe države članice mogu zatražiti od Komisije da s njima sudjeluje u zajedničkoj nabavi, među ostalim putem ugovora o predviđenoj kupoprodaji ili kao središnje tijelo za nabavu. Odstupajući od članka 168. stavka 2. drugog podstavka Financijske uredbe, pridružene zemlje trebale bi moći zatražiti od Komisije da sudjeluju u zajedničkoj nabavi jer takva mogućnost nije predviđena u bilateralnom ili multilateralnom ugovorom s tim zemljama. Uz barem jednu državu članicu pridružene zemlje također bi trebale moći zatražiti od Komisije da djeluje kao središnje tijelo za nabavu, odstupajući od članka 168. stavka 3. Financijske uredbe jer se Financijskom uredbom ne predviđa sudjelovanje trećih zemalja u takvim djelovanjima.

Slično tome, za potrebe Instrumenta za potporu Ukrajini u takvim bi djelovanjima trebala moći sudjelovati Ukrajina. Ukrajina bi, zajedno s još najmanje jednom državom članicom i odstupajući od članka 168. stavka 2. drugog podstavka Financijske uredbe, trebala moći zatražiti od Komisije da sudjeluje u zajedničkoj nabavi jer takva mogućnost nije predviđena u bilateralnom ili multilateralnom ugovoru s Ukrajinom. Iz istog razloga, Ukrajina bi, zajedno s najmanje jednom državom članicom, također trebala moći zatražiti od Komisije da djeluje kao središnje tijelo za nabavu, odstupajući od članka 168. stavka 3. Financijske uredbe. Kako bi se potaknulo objedinjavanje potražnje u slučaju zajedničke nabave, Komisija bi trebala osigurati da je takav postupak javne nabave otvoren svim državama članicama i, ako je to relevantno, pridruženim zemljama. Kako bi se potaknulo industrijsko povećanje proizvodnih kapaciteta EDTIB-a i ukrajinskog DTIB-a, Komisija bi trebala dodatno olakšati sklapanje ugovora o otkupu u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju i javnoj nabavi. Za potrebe zajedničke nabave uz potporu Komisije korištenje proračuna Unije bit će u skladu s ciljevima i primjenjivim kriterijima prihvatljivosti Programa ili Instrumenta za potporu Ukrajini te će biti usmjereno na potporu prilagodbi proizvodnih kapaciteta lanaca opskrbe obrambene industrije. Potpora iz proračuna Unije osobito bi mogla poslužiti za smanjenje rizika ulaganja u industriju kao što su povećanje proizvodnih kapaciteta ili nabava potrebnih alatnih strojeva kako bi se osiguralo izvršenje ugovora te bi u svakom slučaju trebala biti strogo ograničena na pokrivanje jednokratnih troškova nastalih u kontekstu kupnje ili održavanja obrambenih proizvoda. Dodijeljena proračunska sredstva trebalo bi uključiti u programe rada Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini.

([26]) Uredba (EU) 2021/523 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. ožujka 2021. o uspostavi programa InvestEU i izmjeni Uredbe (EU) 2015/1017 (SL L 107, 26.3.2021., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).

(54) U slučajevima obuhvaćenima ovom Uredbom brza dodjela i izvršenje ugovora prije njegova potpisivanja, a koji proizlazi iz postupaka nabave provedenih uz potporu Komisije, za potrebe ove Uredbe mogli bi biti opravdani s obzirom na postojeću geopolitičku situaciju, posebno ako ozbiljnost okolnosti i njihovih posljedica za sigurnost građana Unije zahtijeva da predmetni obrambeni proizvod bude isporučen djelotvorno i bez odgode. U tu posebnu svrhu i odstupajući od članka 175. stavka 1. Financijske uredbe trebalo bi biti moguće dopustiti da izvršenje ugovora započne prije njegova potpisivanja ako javni naručitelj propisno dokumentira potrebu za takvom mjerom.

(55) Programi suradnje u području naoružanja u Uniji suočavaju se sa znatnim poteškoćama kao što su složenost, kašnjenja, prekoračenja troškova i činjenica da se uglavnom uspostavljaju na *ad hoc* osnovi. Kako bi se ispravila ta situacija i osigurala kontinuirana predanost država članica do kraja životnog ciklusa obrambenih proizvoda, potreban je strukturiraniji pristup na razini Unije. Da bi se takav pristup ostvario, trebalo bi poduprijeti nastojanja država članica tako da se na raspolaganje stavi novi pravni okvir, tj. SEAP, kojim će se podupirati i jačati njihova suradnja. Kako bi postigao svoj cilj poticanja konkurentnosti EDTIB-a i, ako je to relevantno, ukrajinskog DTIB-a, SEAP bi trebao moći provoditi zajednički razvoj, zajedničku nabavu i zajedničko upravljanje životnim ciklusom obrambenih proizvoda ili dinamično upravljanje dostupnošću obrambenih proizvoda. SEAP-ovi bi trebali moći provoditi dodatne aktivnosti potrebne za postizanje svojih ciljeva, kao što su aktivnosti povezane s infrastrukturom izravno povezanom s obrambenim proizvodima. Djelovanja poduzeta u okviru SEAP-a i djelovanja poduzeta u okviru ZVSP-a, osobito u kontekstu CDP-a, trebala bi se uzajamno podupirati. Takva djelovanja također ne bi trebala biti protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa.

(56) U okviru SEAP-ova države članice trebale bi imati koristi od standardiziranih postupaka koje bi mogla pružiti Komisija za pokretanje programa suradnje u području naoružanja i upravljanje time programima, uključujući smjernice za upravljanje projektima, nabavu, financijsko upravljanje i izvješćivanje. Suradnjom na temelju okvira SEAP-a trebalo bi također omogućiti oslobođenje od PDV-a ili trošarina ako je SEAP vlasnik nabavljene opreme, pod uvjetima utvrđenima u direktivama Vijeća 2006/112/EZ ([27]) i (EU) 2020/262 ([28]). Osim doprinosa iz Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini, SEAP-ovi bi također trebali moći primati doprinose iz drugih programa Unije, pod uvjetom da se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Na odgovarajući doprinos predmetnom djelovanju trebala bi se primjenjivati pravila relevantnog programa Unije.

(57) Ako njihovi članovi to jednoglasno žele, SEAP-ovi bi trebali moći izdavati vrijednosne papire u skladu s pravom države članice u kojoj imaju svoje statutarno sjedište kako bi se osigurao dugoročni plan financiranja programâ naoružanja i usklađenost s okvirom gospodarskog upravljanja. Unija ne bi trebala biti odgovorna za vrijednosne papire koje je izdao SEAP. Financijski doprinosi Unije mogli bi poboljšati uvjete za financiranje programâ naoružanja država članica.

(58) Kako bi ostvario svoje ciljeve, SEAP bi sporazumom o delegiranju trebao moći povjeriti jednu ili više svojih zadaća jednom ili više subjekata prihvatljivih za financiranje djelovanja zajedničke nabave u okviru Programa. Osobito, međunarodne organizacije kao što su OCCAR i NSPA te EDA imaju resurse, kompetencije i vještine u upravljanju suradnjom u području obrane, što bi moglo pružiti dodanu vrijednost SEAP-ovima. Ako SEAP povjeri obavljanje svojih zadaća drugom subjektu, on bi trebao i dalje biti odgovoran za ispunjavanje svojih obveza na temelju prava Unije, osobito ove Uredbe. Stoga bi trebao osigurati da sporazum o delegiranju uključuje takve obveze i poduzeti sve odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo njihovo ispunjavanje.

(59) Kako bi se omogućio učinkovit postupak za uspostavu SEAP-a, potrebno je da države članice, pridružene zemlje ili Ukrajina, ako žele uspostaviti SEAP, podnesu zahtjev Komisiji, koja bi trebala ocijeniti je li predloženi statut SEAP-a u skladu s ovom Uredbom. Takav zahtjev trebao bi sadržavati izjavu države članice u kojoj je predviđeno statutarno sjedište SEAP-a, kojom se SEAP priznaje kao međunarodno tijelo ili organizaciju za potrebe primjene direktiva 2006/112/EZ i (EU) 2020/262 od dana njegove uspostave. Komisija bi trebala ocijeniti zahtjev bez nepotrebne odgode, u idealnom slučaju u roku od dva mjeseca od primitka potpunog zahtjeva. Komisija bi trebala moći, u tu svrhu, pozvati EDA-u da pruži svoje stručno znanje.

([27]) Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 347, 11.12.2006., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([28]) Direktiva Vijeća (EU) 2020/262 od 19. prosinca 2019. o općim aranžmanima za trošarine (SL L 58, 27.2.2020., str. 4., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2020/262/oj).

(60) Radi transparentnosti, provedbeni akti kojima se uspostavljaju SEAP-ovi, te obavijesti o odlukama o likvidaciji SEAP-a i o njihovu zaključivanju, kao i eventualne obavijesti u slučaju da SEAP ne može otplatiti svoje dugove, trebalo bi objaviti u *Službenom listu Europske unije*.

(61) Kako bi svoje zadaće obavljao na najučinkovitiji način, SEAP bi trebao imati pravnu osobnost od datuma na koji provedbeni akt kojim se SEAP uspostavlja počne proizvoditi učinke te bi trebao imati najširu pravnu sposobnost u svakoj državi članici. SEAP bi trebao imati i najširu pravnu sposobnost u pridruženim zemljama i Ukrajini u slučajevima kada su one članovi SEAP-a. SEAP bi trebao imati statutarno sjedište na državnom području države članice.

(62) Države članice, pridružene zemlje i Ukrajina mogu biti članovi SEAP-a. Članstvo SEAP-a trebalo bi se sastojati od najmanje tri zemlje, od kojih bi najmanje dvije trebale biti države članice.

(63) U statutu SEAP-a trebalo bi utvrditi detaljnije odredbe za njegovu provedbu, na temelju kojih bi Komisija trebala ispitati usklađenost pojedinog zahtjeva s pravilima iz ove Uredbe. Važno je da se u statutu pojasni koji su administrativni kapaciteti predviđeni kako bi se osigurala usklađenost s pravilima Unije i nacionalnim pravilima koja se primjenjuju na postupanje s obrambenim proizvodima. Ne dovodeći u pitanje postojeća pravila Unije i nacionalna pravila o izvozu obrambenih proizvoda, članovi SEAP-a trebali bi se moći jednoglasno dogovoriti o pristupu takvom izvozu.

(64) Potrebno je osigurati, s jedne strane, da SEAP ima fleksibilnost potrebnu za izmjenu svojeg statuta i, s druge strane, da se određeni bitni elementi, posebno oni koji su bili potrebni za odobravanje statusa SEAP-a, očuvaju provedbom potrebnih kontrola na razini Unije. Ako se izmjena odnosi na bitan element statuta, Komisija bi trebala odobriti takvu izmjenu prije nego što stupi na snagu. Svaku drugu izmjenu trebalo bi priopćiti Komisiji. Osim izmjena koje se odnose na mogući pristup izvozu obrambenih proizvoda, Komisija bi trebala imati priliku uložiti prigovor na takve izmjene ako ih smatra protivnima ovoj Uredbi.

(65) SEAP bi trebao moći nabavljati obrambene proizvode u svoje ime ili u ime svojih članova ili za njihov račun. U tu svrhu SEAP-ove bi trebalo smatrati međunarodnim organizacijama u smislu članka 12. točke (c) Direktive 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([29]). Stoga se Direktiva 2009/81/EZ ne bi trebala primjenjivati na takvu nabavu. Ako SEAP nabavlja u ime svojih članova koji su države članice ili, ako je to relevantno, pridružene zemlje, Direktiva 2009/81/EZ ne bi se trebala primjenjivati u takvim slučajevima kada je postupak nabave u skladu s ciljevima SEAP-a da potiče konkurentnost EDTIB-a i, ako je to relevantno, ukrajinskog DTIB-a. Direktiva 2009/81/EZ ne bi se trebala primjenjivati ni na postupke nabave koje provode države članice pri nabavi u ime SEAP-a ili za račun SEAP-a jer bi se takvi ugovori trebali dodjeljivati u skladu s pravilima o nabavi SEAP-a. Ako države članice, ili, ako je to primjenjivo, pridružene zemlje nabavljaju obrambene proizvode od SEAP-a, nabava bi se trebala smatrati ugovorom koji jedna vlada dodjeljuje drugoj vladi kako je navedeno u članku 13. točki (f) Direktive 2009/81/EZ. SEAP-ovi bi trebali definirati vlastita pravila o nabavi u skladu s načelima primarnog prava Unije koja se primjenjuju na nabavu, osobito s načelima jednakog postupanja, transparentnosti, nediskriminacije i proporcionalnosti te s pravilima utvrđenima u ovoj Uredbi. Ako SEAP povjerava zadaće nabave jednom ili više subjekata, trebao bi osigurati da su pravila o nabavi koja treba primijeniti u skladu s tim načelima.

(66) Države članice koje sudjeluju u SEAP-u trebale bi osigurati da je politika nabave SEAP-a u skladu s ciljevima poticanja konkurentnosti EDTIB-a ili ukrajinskog DTIB-a, među ostalim ako ne postoji financijska potpora Unije. Time se ne dovode u pitanje posebni uvjeti koji se primjenjuju u slučaju da SEAP primi financijska sredstva Unije u okviru relevantnog programa.

([29]) Direktiva 2009/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju postupaka nabave za određene ugovore o radovima, ugovore o nabavi robe i ugovore o uslugama koje sklapaju javni naručitelji ili naručitelji u području obrane i sigurnosti te izmjeni direktiva 2004/17/EZ i 2004/18/EZ (SL L 216, 20.8.2009., str. 76., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

(67) Kako bi svoje zadaće obavljao što učinkovitije i kao logična posljedica njegove pravne osobnosti, SEAP bi trebao biti odgovoran za svoje dugove. Kako bi se članovima SEAP-a omogućilo da nađu odgovarajuća rješenja kad je riječ o njihovoj odgovornosti, trebalo bi omogućiti da se u statutu utvrde različiti sustavi odgovornosti povrh odgovornosti ograničene na doprinose članova.

(68) Kako bi se osigurala dovoljna kontrola usklađenosti s ovom Uredbom, SEAP bi Komisiji trebao dostaviti svoje godišnje izvješće i sve informacije o okolnostima koje prijete ozbiljnim ugrožavanjem ostvarenja njegovih zadaća. Ako Komisija na temelju godišnjeg izvješća ili na neki drugi način dobije naznake da SEAP ozbiljno krši ovu Uredbu ili drugo primjenjivo pravo, trebala bi od SEAP-a ili njegovih članova zahtijevati objašnjenja ili djelovanja. U ekstremnim slučajevima i ako se ne poduzmu nikakve korektivne mjere Komisija bi trebala moći staviti izvan snage provedbeni akt o uspostavi SEAP-a, čime bi se pokrenula njegova likvidacija. Komisija bi Europskom parlamentu i Vijeću trebala dostaviti objedinjeno godišnje izvješće o aktivnostima svih aktivnih SEAP-ova.

(69) Uslijed ničim izazvanog i neopravdanog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine sigurnost opskrbe postaje sve važniji čimbenik u odlukama država članica o nabavi obrambenih proizvoda. Stoga je sposobnost prekograničnih lanaca opskrbe Unije da osiguraju neometanu opskrbu obrambenim proizvodima postala odlučujući čimbenik za njihovu konkurentnost. Uvođenje režima sigurnosti opskrbe na razini Unije moglo bi stoga imati pozitivne učinke na konkurentnost EDTIB-a.

(70) Nakon donošenja Uredbe (EU) 2023/1525 Europski parlament i Vijeće u svojoj Zajedničkoj izjavi od 11. srpnja 2023. pozvali su Komisiju da razmotri predlaganje pravnog okvira u cilju osiguravanja sigurnosti opskrbe. Ta zajednička izjava odražavala je zaključke Europskog vijeća iz prosinca 2013. u kojima se poziva na uspostavu sveobuhvatnog režima sigurnosti opskrbe na razini Unije i preporuku Europskog parlamenta od 8. lipnja 2022., u kojoj se Komisiju poziva da bez odgode predstavi takav režim.

(71) Nedavne krize, kao što su pandemija bolesti COVID-19 i naglo povećanje potražnje za određenim obrambenim proizvodima, osobito streljivom, razotkrile su slabosti lanaca opskrbe Unije. Te krize razotkrile su i kako poremećaji u opskrbi tim proizvodima ili komponentama ili sirovinama kritičnima za njihovu proizvodnju mogu ometati funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Te su krize naglasile vjerojatni rizik od pojave različitih mjera na nacionalnoj razini, među ostalim za očuvanje zaliha kao pitanje nacionalne sigurnosti i certifikaciju obrambenih proizvoda, te nedostatak koordinacije na razini Unije za odgovaranje na problem nestašice proizvoda od kritične važnosti za odgovor na nove krize, kao i komponenata i sirovina neophodnih za njihovu proizvodnju, što dovodi do poteškoća u pristupu proizvodima, komponentima i sirovinama potrebnima za proizvodnju ili nabavu relevantnih proizvoda ili pribavljanju takvih proizvoda, komponenti i sirovina, uz konkretan rizik da se time naruše cijeli proizvodni lanci. Ključno je spriječiti pojavu prepreka prekograničnoj trgovini među državama članicama zbog razlika u nacionalnom pravu, jer bi takve razlike ograničile slobodno kretanje kritičnih proizvoda i povezanih komponenti i sirovina na unutarnjem tržištu te poremetile funkcioniranje lanaca opskrbe. Te poteškoće u lancima opskrbe otkrile su i nedostatak alata za upravljanje krizama i koordinacijskih mehanizama, nedovoljnu razmjenu informacija i nedovoljan pregled proizvodnih kapaciteta u cijeloj Uniji, osobito za obrambene proizvode.

(72) Stalno pogoršanje sigurnosnog konteksta, koje karakteriziraju sve veće dugoročne prijetnje, ubrzanje razvoja obrambene tehnologije i inovacija te vjerojatno povećanje izdataka za obranu vjerojatno će pokrenuti porast potražnje za obrambenim proizvodima i pogoršati buduće krize opskrbe u pogledu takvih proizvoda. Vjerojatno je da će takva povećana potražnja povećati pritisak na Unijine lance opskrbe obrambenim proizvodima i, ako se na razini Unije ne donese okvir, da će rezultirati pojavom ili ponovnim uvođenjem različitih nacionalnih mjera za prevladavanje nestašica, što će dovesti do stvaranja prepreka pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta, čime se ugrožavaju obrambeni i sigurnosni interesi Unije i njezinih država članica.

(73) Nadalje, sigurnosno okruženje koje se ubrzano mijenja moglo bi doprinijeti različitim oblicima drugih kriza kao što su kibernetički napadi na obrambenu industriju ili veliki poremećaji u kritičnoj infrastrukturi, što bi zahtijevalo brze i odlučne koordinirane odgovore kako bi se spriječili ozbiljni poremećaji u povezanim obrambenim lancima opskrbe. U očekivanju povećane potražnje za obrambenim proizvodima i povećanog pritiska na povezane lance opskrbe, pouzdano funkcioniranje tih lanaca opskrbe stoga je ključno za osiguravanje pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda.

(74) Kako je vidljivo iz iskustava stečenih iz rada radne skupine za zajedničku nabavu u području obrane na koordinaciji iznimno kratkoročnih potreba nabave u području obrane i provedbe Uredbe (EU) 2023/1525, obrambeni lanci opskrbe Unije često imaju prekograničnu dimenziju, osobito na nižim razinama. Ključno je izbjeći sve veću složenost obrambenih lanaca opskrbe na razini Unije koja rezultira nedovoljnom vidljivošću ukupnih proizvodnih kapaciteta i lanaca opskrbe EDTIB-a te nemogućnošću država članica da donose informirane odluke, osobito kako bi se odgovorilo na nestašice ili ublažio rizik od nestašica.

(75) Postoji konkretan rizik da mjere za sigurnost opskrbe donesene na nacionalnoj razini nisu dovoljne za djelotvorno rješavanje izazova u budućnosti te da pojedinačne države članice ne mogu u dovoljnoj mjeri uzeti u obzir prekogranične učinke na obrambene lance opskrbe na razini Unije, niti na odgovarajući način odgovoriti na njih. Osim toga, nekoordinirani pristupi na nacionalnoj razini, osobito u pogledu certifikacije i transfera obrambenih proizvoda unutar EU-a i prioritizacija narudžbi u vojne svrhe mogu imati ozbiljan negativan učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda, osobito stvaranjem prepreka prekograničnoj trgovini, te pogoršati ukupne nestašice i poremećaje u lancima opskrbe.

(76) S obzirom na te izazove čini se potrebnim i primjerenim uspostaviti režim sigurnosti opskrbe na razini Unije usmjeren na povećanje sigurnosti opskrbe obrambenim proizvodima kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i kako bi ga se učinilo otpornim na svaki šok. U tom je kontekstu ključno: predvidjeti koordinacijske mjere te se pripremiti i odgovoriti na učinak budućih kriza opskrbe na unutarnje tržište obrambenih proizvoda; osigurati sigurnost opskrbe obrambenim proizvodima, njihovim komponentama i sirovinama te svim proizvodima ili uslugama kritičnima za njihovu proizvodnju čija je dostupnost neophodna za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i njegovih lanaca opskrbe i koji se moraju jamčiti kako bi se odgovorilo i na krizu opskrbe („proizvodi relevantni u slučaju krize”); te osigurati pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda, među ostalim sprečavanjem pojave prepreka za to tržište. Te bi se mjere trebale temeljiti na članku 114. UFEU-a.

(77) Direktiva 2009/81/EZ odnosi se, među ostalim, na uspostavu odgovarajućeg zakonodavnog okvira o usklađivanju postupaka nabave za dodjelu ugovora kako bi se ispunili sigurnosni zahtjevi država članica i obveze koje proizlaze iz UFEU-a, što je preduvjet za stvaranje europskog tržišta obrambene opreme. Kako bi se ostvario taj cilj, Direktiva 2009/81/EZ osobito uzima u obzir odgovaranje na krizne situacije, osobito predviđanjem posebnih odredaba primjenjivih u hitnim situacijama nastalima zbog krize, kao što su skraćivanje razdoblja za zaprimanje ponuda i mogućnost primjene pregovaračkog postupka bez prethodne obavijesti o nadmetanju. Međutim, u određenim hitnim slučajevima ta bi pravila mogla biti nedostatna, posebno ako se na hitnost koja proizlazi iz krize može odgovoriti jedino uključivanjem dviju ili više država članica u zajedničku nabavu. U tim slučajevima često je jedino rješenje za zaštitu sigurnosnih interesa tih država članica otvaranje postojećeg okvirnog sporazuma javnim naručiteljima država članica koji izvorno nisu bili njegove stranke, čak i ako ta mogućnost nije bila predviđena u izvornom okvirnom sporazumu. Budući da te mogućnosti nisu predviđene u Direktivi 2009/81/EZ u trenutku stupanja na snagu ove Uredbe, ovom se Uredbom predviđa mogućnost dopune ili odstupanja od odredaba te direktive u slučaju hitnosti proizašle iz krize, pod uvjetom da se dobije suglasnost poduzeća koje je sklopilo okvirni sporazum.

(78) U skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije izmjene ugovora o javnoj nabavi moraju biti strogo ograničene na ono što je u danim okolnostima apsolutno nužno, pri čemu se u najvećoj mogućoj mjeri moraju poštovati načela nediskriminacije, transparentnosti i proporcionalnosti. U tom bi pogledu trebalo biti moguće odstupiti od Direktive 2009/81/EZ povećanjem količina predviđenih u okvirnom sporazumu za najviše 100 % vrijednosti tog okvirnog sporazuma prilikom njegova otvaranja javnim naručiteljima iz drugih država članica, u mjeri u kojoj je takvo povećanje nužno za otvaranje okvirnog sporazuma tim javnim naručiteljima. Kad je riječ o tim dodatnim količinama, ti javni naručitelji trebali bi uživati iste uvjete kao i izvorni javni naručitelj koji je sklopio izvorni okvirni sporazum. Osim toga, trebalo bi poduzeti odgovarajuće mjere za transparentnost kako bi se informiralo sve potencijalno zainteresirane strane.

(79) Posljednjih godina države članice sve su se više angažirale u suradnji u području obrane, posebno u cilju konvergencije svojih vojnih sposobnosti. Svrha procesa Unije kao što su CARD i PESCO jest, prvenstveno, pružanje potpore provedbi odgovarajućih prioriteta utvrđivanjem i iskorištavanjem prilika za pojačanu obrambenu suradnju s ciljem postizanja razine ambicije Unije u području sigurnosti i obrane. Zbog stalnog pogoršanja geopolitičkog okruženja i ekstremne nestabilnosti međunarodnog okruženja razvoj operativne suradnje još je potrebniji. Kako bi obrambena suradnja bila djelotvorna, možda će biti potrebno da se njome zahtijeva da oružane snage država članica koje surađuju upotrebljavaju potpuno isti obrambeni proizvod ili barem proizvode koji su dovoljno bliski da budu međusobno zamjenjivi. U takvim slučajevima državi članici koja sudjeluje u uspostavi takve inicijative za suradnju ili se pridružuje takvoj inicijativi za suradnju, koja nadilazi puku nabavu obrambenih proizvoda zasnovanu na suradnji, trebalo bi dopustiti da odstupi od načela transparentnosti i tržišnog natjecanja te da izravno dodijeli ugovor bez prethodnog nadmetanja ili objave obavijesti o nadmetanju poduzeću EDTIB-a koje proizvodi taj proizvod, pod uvjetom da je to potrebno za provedbu predmetne obrambene suradnje.

(80) S obzirom na sigurnosni kontekst te postojeće i predvidljive napetosti i uska grla na unutarnjem tržištu obrambenih proizvoda i njegovih lanaca opskrbe, koji posebno proizlaze iz neusklađenosti između ograničenih proizvodnih kapaciteta u Uniji i porasta potražnje od početka agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine, potrebno je predvidjeti skup mjera kojima bi se Uniji omogućilo da predvidi i pripremi se za ozbiljne poremećaje u opskrbi obrambenim proizvodima koji bi doveli ili bi vjerojatno doveli do donošenja različitih nacionalnih mjera, što bi imalo značajan negativan učinak na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, te da ublaži rizike od takvih poremećaja.

(81) Sposobnost Unije da predvidi i odgovori na krize u opskrbi obrambenim proizvodima koje utječu na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta ovisi o poznavanju i nadzoru strukture, prednosti i mana Unijinih lanaca opskrbe takvim proizvodima na razini Unije. S obzirom na složenost obrambenih lanaca opskrbe te postojeće napetosti i rizik od nestašica u tim lancima opskrbe, potrebno je predvidjeti instrumente za kontinuirani koordinirani pristup mapiranju i praćenju Unijinih lanaca opskrbe proizvodima relevantnima u slučaju krize. Rezultati takvog mapiranja također će pružiti relevantne informacije za razvoj mjera Unije usmjerenih na jačanje konkurentnosti EDTIB-a i za procjenu položaja Unije u globalnim lancima opskrbe u području obrane. Mapiranje i praćenje u tom bi se kontekstu trebali usmjeriti na proizvode čiji bi ozbiljni poremećaji ili neposredan rizik od takvih poremećaja doveli ili bi vjerojatno doveli do različitih nacionalnih mjera, što bi pak imalo značajan negativan učinak na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, osobito kao prepreka prekograničnoj trgovini.

(82) Za potrebe mapiranja Komisija bi trebala utvrditi i redovito ažurirati popis proizvoda relevantnih u slučaju krize, s naglaskom na mogućim poremećajima ili uskim grlima koja utječu na sigurnost opskrbe takvim proizvodima. Utvrđivanje tih proizvoda od strane Komisije trebalo bi se temeljiti na podacima koje su dostavile države članice i koji proizlaze iz utvrđivanja relevantnih proizvodnih kapaciteta i lanaca opskrbe. Kako bi se osigurala sveobuhvatnost objedinjenih podataka, Komisija bi trebala unakrsno provjeriti te podatke služeći se, u tu svrhu, dostupnim podacima te, prema potrebi, podacima dobivenima na temelju dobrovoljnih zahtjeva poduzećima za informacije.

(83) Komisija bi trebala predvidjeti okvir i metodologiju za utvrđivanje proizvoda relevantnih u slučaju krize. Kako bi se osigurala učinkovitost mapiranja, taj okvir i tu metodologiju trebalo bi definirati tako da se izbjegne nepotrebno administrativno opterećenje za države članice. Stoga bi se oni trebali temeljiti na postojećim nacionalnim okvirima i metodologijama koje bi države članice podijelile s Komisijom. Taj okvir i ta metodologija trebali bi, kao prvo, biti usmjereni na postojeća uska grla u obrambenim lancima opskrbe i dovesti do utvrđivanja proizvodnih kapaciteta i njihovih lanaca opskrbe.

(84) U okviru mapiranja Komisija bi također trebala utvrditi i izraditi popis pokazatelja za rano upozoravanje radi utvrđivanja čimbenika koji bi mogli poremetiti, ugroziti ili negativno utjecati na opskrbu takvim proizvodima. Takvi pokazatelji mogli bi uključivati: netipična povećanja vremena isporuke; dostupnost sirovina, međuproizvoda i ljudskog kapitala potrebnih za proizvodnju proizvoda relevantnih u slučaju krize ili odgovarajuće proizvodne opreme; predviđenu potražnju; porast cijena koji premašuje uobičajenu fluktuaciju cijena; nesreće, napade, prirodne katastrofe ili druge ozbiljne događaje; učinak trgovinskih politika, carina, izvoznih ograničenja, trgovinskih prepreka i drugih mjera povezanih s trgovinom; te učinak zatvaranja poduzeća, premještanja u inozemstvo ili kupnje glavnih dobavljača proizvoda relevantnih u slučaju krize. Aktivnosti praćenja koje provodi Komisija trebale bi se usmjeriti na te pokazatelje za rano upozoravanje, što prema potrebi može uključivati zahtjeve relevantnim akterima za dobrovoljno davanje informacija.

(85) Kako bi se opterećenje za poduzeća koja odgovaraju na praćenje svelo na najmanju moguću mjeru i kako bi se osiguralo da se pribavljene informacije mogu objediniti na smislen način, Komisija bi trebala za svako prikupljanje informacija predvidjeti standardizirana i sigurna sredstva. Tim bi se sredstvima trebalo osigurati da se sa svim prikupljenim informacijama postupa kao s povjerljivima, uz osiguravanje zaštite poslovne tajne i kibernetičke sigurnosti. Slično tome, kako bi se ograničilo administrativno opterećenje za nacionalne uprave, državama članicama trebalo bi dopustiti da zatraže da Komisija obavlja zadaće koje su njima povjerene za potrebe mapiranja lanaca opskrbe obrambenim proizvodima.

(86) Na temelju popisa proizvoda relevantnih u slučaju krize koji je utvrdila Komisija države članice trebale bi utvrditi glavne dobavljače takvih proizvoda na svojem državnom području. Popis takvih dobavljača trebalo bi dostaviti Komisiji kako bi se osigurao učinkovit koordinirani pristup na razini Unije. Kako bi mogle utvrditi svaki događaj koji bi mogao imati negativne i trajne posljedice na pravodobnu dostupnost tih proizvoda i opskrbu njima i izvijestiti o svakom takvom događaju, države članice trebale bi pratiti sposobnost takvih dobavljača da obavljaju svoje aktivnosti s obzirom na pokazatelje za rano upozoravanje koje je utvrdila Komisija. U tu istu svrhu glavni dobavljači proizvoda relevantnih u slučaju krize trebali bi obavijestiti i državu članicu na čijem državnom području imaju poslovni nastan ako otkriju poremećaje u opskrbi koji mogu znatno utjecati na njihove aktivnosti povezane s proizvodnjom proizvoda relevantnih u slučaju krize.

(87) Kao dio okvira za pripravnost na krizu Komisija bi trebala provoditi i koordinirati testiranja otpornosti na stres i simulacije, osobito na temelju savjeta Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane koji se odnose na kritično važne teme za lance opskrbe u području obrane. U tom kontekstu Komisija bi mogla izraditi scenarije i parametre koji obuhvaćaju posebne rizike povezane s krizom opskrbe proizvodima relevantnima u slučaju krize. Kako bi se osigurala pripravnost svih relevantnih aktera na krizu, potrebno je pozvati sve države članice i, ako je to relevantno, Visokog predstavnika, EDA-u i druge relevantne aktere da na dobrovoljnoj osnovi sudjeluju u tim testiranjima otpornosti na stres. U tom kontekstu Komisija bi mogla olakšati i poticati razvoj strategija za pripravnost za izvanredne okolnosti, uključujući strategije za komunikaciju u kriznim situacijama i razmjenu informacija o primjenjivim ograničenjima u izazovnim okolnostima. S obzirom na osjetljivost informacija povezanih s uskim grlima u lancima opskrbe za obrambene i sigurnosne interese Unije i njezinih država članica, rezultati tih testiranja otpornosti na stres trebali bi biti klasificirani podaci.

(88) Nedostatak transparentnosti u pogledu identiteta certifikacijskih tijela i postupaka certifikacije obrambenih proizvoda u Uniji rezultira ograničenom unakrsnom certifikacijom obrambenih proizvoda, što dovodi do dodatnog fragmentiranja unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda, osobito u vrijeme krize opskrbe, kako je vidljivo iz krize opskrbe streljivom 2023. Stoga je kao dio okvira pripravnosti potrebno povećati transparentnost nacionalnih postupaka certifikacije i olakšati dijeljenje informacija među certifikacijskim tijelima kako bi se olakšala unakrsna certifikacija obrambenih proizvoda i potaknulo kretanje takvih proizvoda na unutarnjem tržištu. U tu bi svrhu Komisija trebala sastaviti i ažurirati popis nacionalnih certifikacijskih tijela.

(89) Kako bi se smanjio rizik od nestašica u opskrbi proizvodima relevantnima u slučaju krize, potrebno je ubrzati povećanje proizvodnih postrojenja povezanih s proizvodnjom tih proizvoda, osobito osiguravanjem učinkovite i pravodobne administrativne obrade svih zahtjeva povezanih s planiranjem, izgradnjom i radom takvih postrojenja. Stoga bi tijela država članica trebala osigurati pravno najbržu moguću obradu takvih zahtjeva.

(90) Kako bi se Uniji omogućilo da ublaži rizik izbijanja krize opskrbe, nadležna tijela država članica trebala bi upozoriti Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane ako postanu svjesna rizika od ozbiljnog poremećaja u opskrbi proizvodima relevantnima u slučaju krize ili ako imaju konkretne i pouzdane informacije o ostvarenju bilo kojeg drugog čimbenika rizika ili rizičnog događaja. Kako bi se osigurao koordinirani pristup u svrhu ublažavanja takvog rizika, Komisija bi, kad sazna za takav rizik, trebala provoditi preventivna djelovanja kao što je sazivanje izvanrednog sastanka Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane kako bi se raspravilo o ozbiljnosti mogućih poremećaja i mogućim odgovorima te, ako je to relevantno, savjetovalo s relevantnim trećim zemljama i međunarodnim organizacijama kako bi se pronašla kooperativna rješenja radi izbjegavanja ili odgovaranja na poremećaje u lancima opskrbe, u skladu s međunarodnim obvezama.

(91) Ovom bi se Uredbom također trebali predvidjeti instrumenti za učinkovito i koordinirano odgovaranje na krizno stanje opskrbe koje neposredno predstoji ili koje je već nastalo. Budući da je potrebno predvidjeti ciljane mjere ovisno o tome odnosi li se ozbiljan negativan učinak na funkcioniranje unutarnjeg tržišta, ili neposredan rizik od njega, na proizvode relevantne u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi ili na obrambene proizvode relevantne u slučaju krize, ovom bi Uredbom stoga trebalo predvidjeti dva različita krizna stanja opskrbe.

(92) Krizno stanje opskrbe trebalo bi proglasiti na temelju konkretnih i pouzdanih dokaza, u slučaju ozbiljnih poremećaja ili neposrednog rizika od takvih poremećaja u opskrbi proizvodima relevantnima u slučaju te ako takvi ozbiljni poremećaji ili neposredan rizik da do njih dođe dovode ili će vjerojatno dovesti do donošenja različitih nacionalnih mjera povezanih s proizvodima relevantnima u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi, a koje dovode do ozbiljnog negativnog učinka na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, osobito do prepreka prekograničnoj trgovini takvim proizvodima relevantnima u slučaju krize.

(93) Krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću trebalo bi proglasiti u slučaju ozbiljnih poremećaja ili neposrednog rizika od takvih poremećaja u opskrbi obrambenim proizvodima te ako takvi ozbiljni poremećaji ili neposredan rizik da do njih dođe dovode ili će vjerojatno dovesti do donošenja različitih nacionalnih mjera povezanih s obrambenim proizvodima relevantnima u slučaju krize, a koje dovode do ozbiljnog negativnog učinka na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, osobito do prepreka prekograničnoj trgovini tim obrambenim proizvodima relevantnima u slučaju krize. Kada Komisija procjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti za proglašenje kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću trebala bi uzeti u obzir je li u području ZVSP-a utvrđena kriza koja utječe na sigurnosne i obrambene interese Unije i njezinih država članica, primjerice je li neka država članica aktivirala klauzulu o uzajamnoj pomoći na temelju članka 42. stavka 7. UEU-a. U tom kontekstu Komisija bi mogla uzeti u obzir i je li takva kriza utvrđena i u NATO-u.

(94) Zbog osjetljive prirode odluke da se proglasi krizno stanje opskrbe ili krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću, koja osobito proizlazi iz mogućih posljedica mjera koje bi se mogle poduzeti kao odgovor na to stanje, uključujući znatan učinak koji bi takve mjere mogle imati na privatna poduzeća u Uniji, Vijeću bi trebalo dodijeliti ovlast za donošenje provedbenih akata u vezi s proglašenjem, produljenjem i okončanjem tih kriznih stanja opskrbe. Kako bi se osiguralo da je odgovor na razini Unije prilagođen prirodi krize opskrbe, Vijeće bi trebalo utvrditi i koje bi mjere predviđene ovom Uredbom trebalo aktivirati radi odgovaranja na postojeće krize opskrbe te bi ono trebalo moći odrediti za koje bi proizvode relevantne u slučaju krize trebalo aktivirati te mjere.

(95) Kako bi se omogućile precizne procjene prirode i ozbiljnosti krize opskrbe u gotovo realnom vremenu te potrebe za uvođenjem mjera prioritizacije, Komisija bi trebala moći, ako se provedbenim aktom Vijeća tako predviđa u slučaju kriznog stanja opskrbe ili kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću, uputiti gospodarskim subjektima koji doprinose proizvodnji predmetnih proizvoda relevantnih u slučaju krize zahtjeve za informacije. Takvi bi se zahtjevi za informacije trebali upućivati samo ako dostupne informacije nisu dovoljne i trebali bi biti ograničeni na informacije o proizvodnim sposobnostima, proizvodnim kapacitetima ili mogućim primarnim poremećajima. S obzirom na osjetljivu prirodu informacija koje bi se mogle zatražiti, Komisija bi trebala dobiti prethodnu suglasnost države članice u kojoj se nalazi proizvodna lokacija relevantnog gospodarskog subjekta, a zatražene informacije trebale bi se dostaviti putem te države članice. Ako predmetna država članica pristane na pokretanje takvog zahtjeva za informacije, trebala bi moći odlučiti uputiti taj zahtjev izravno relevantnom gospodarskom subjektu i o tome obavijestiti Komisiju. Važno je i da Komisija zna za zahtjeve trećih zemalja za informacije povezane s aktivnostima gospodarskih subjekata s poslovnim nastanom u Uniji u pogledu opskrbe proizvodima relevantnima u slučaju krize jer bi takvi zahtjevi za informacije mogli dovesti do mjera prioritizacije iz tih trećih zemalja koje bi mogle znatno utjecati na opskrbu takvim proizvodima u Uniji i na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Stoga bi predmetni gospodarski subjekt trebao pravodobno obavijestiti državu članicu na čijem se državnom području nalazi njegova proizvodna lokacija, koja bi pak o tome trebala obavijestiti Komisiju kako bi se predmetnoj državi članici i Komisiji omogućilo da zatraže od predmetnog gospodarskog subjekta da dostavi informacije slične onima koje je zatražila treća zemlja.

(96) U slučajevima ozbiljnih i trajnih nestašica ili iznimno visoke potražnje za proizvodima relevantnima u slučaju krize, što predstavlja neposredan rizik od negativnog učinka na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, ili u slučajevima u kojima se taj rizik već ostvario, mjere prioritizacije na razini Unije kojima se nastoji osigurati dostupnost proizvoda relevantnih u slučaju krize mogle bi se pokazati neophodnima za osiguravanje pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda i njegovih lanaca opskrbe. Komisija bi u tom pogledu, na zahtjev države članice, trebala moći upotrebljavati prioritetne zahtjeve za olakšavanje opskrbe i obrambenim proizvodima relevantnima u slučaju krize i proizvodima relevantnima u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi, te prioritetne narudžbe za osiguravanje opskrbe proizvodima relevantnima u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi. Vijeće bi trebalo aktivirati te mjere prioritizacije.

(97) Prioritetni zahtjevi trebali bi se sastojati od zahtjeva koje Komisija, na inicijativu države članice, upućuje relevantnim gospodarskim subjektima s poslovnim nastanom u Uniji kako bi prihvatili narudžbe proizvoda relevantnih u slučaju krize ili dali prednost takvim narudžbama. Kao krajnja mjera kojom se osigurava da obrambeni lanci opskrbe mogu nastaviti funkcionirati u vrijeme krize opskrbe i koji se koriste samo ako je to potrebno i proporcionalno u tu svrhu, ti prioritetni zahtjevi trebali bi se usmjeriti na pružanje potpore državi članici koja se suočava s ozbiljnim poteškoćama u naručivanju ili u izvršenju ugovora o opskrbi proizvodima relevantnima u slučaju krize. Gospodarski subjekti trebali bi imati mogućnost odbiti podlijegati prioritetnom zahtjevu. Pri upućivanju prioritetnog zahtjeva Komisija bi trebala uzeti u obzir mogući negativan učinak na tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu i rizik od pogoršanja poremećaja tržišta. Nadalje, odabir primateljâ i korisnikâ prioritetnog zahtjeva ne bi trebao biti diskriminirajući.

(98) S obzirom na sve veće pogoršanje sigurnosnog konteksta Unije povezano s ustrajnom i pojačanom prijetnjom Rusije u kontekstu njezina agresivnog rata protiv Ukrajine, ključno je odgovoriti na poteškoće s kojima bi se države članice mogle suočiti pri naručivanju ili izvršenju ugovora povezanog s opskrbom obrambenim proizvodima, posebno ako su te poteškoće proizašle iz poremećaja u opskrbi proizvodima relevantnima u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi. Ako su proizvodi relevantni u slučaju krize proizvodi s dvojnom namjenom ili civilni proizvodi, obrambeni lanci opskrbe mogu se pri pokušaju pristupa tim proizvodima relevantnima u slučaju krize suočiti s konkurencijom neobrambenih lanaca opskrbe sa znatno većom kupovnom moći. Stoga je potrebno predvidjeti dodatnu krajnju mjeru za slučajeve kada se proizvodnja ili opskrba takvim proizvodima relevantnima u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi ne može postići nijednom drugom mjerom, među ostalim ni prioritetnim zahtjevom. Stoga bi prioritetne narudžbe trebale omogućiti Komisiji da obveže gospodarske subjekte s poslovnim nastanom u Uniji da proizvode ili isporučuju određene proizvode relevantne u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi nakon dobivanja prethodne suglasnosti države članice na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta i države članice na čijem se državnom području nalazi izvršna upravljačka struktura tog gospodarskog subjekta. Komisija ne bi trebala izdavati prioritetne narudžbe ako gospodarski subjekt ne može ispuniti narudžbu čak i ako je prioritetna, bilo zbog nedovoljne proizvodne sposobnosti ili nedovoljnog proizvodnog kapaciteta ili iz tehničkih razloga, ili zato što bi to predstavljalo nerazumno gospodarsko opterećenje i dovelo do posebnih poteškoća za gospodarski subjekt, uključujući znatan rizik povezan s kontinuitetom poslovanja. Ako takvi razlozi nastanu nakon što je Komisija donijela provedbeni akt kojim gospodarski subjekt podliježe bilo kojoj prioritetnoj narudžbi ili zahtjevu, taj bi gospodarski subjekt trebao moći zatražiti od Komisije da izmijeni predmetni provedbeni akt.

(99) Prioritetne narudžbe ili prioritetni zahtjevi trebali bi se podnositi na temelju objektivnih, činjeničnih, mjerljivih i potkrijepljenih podataka. U njima bi se trebali uzeti u obzir legitimni interesi poduzećâ te troškovi i trud koje je potrebno uložiti radi bilo kakve promjene u redoslijedu proizvodnje. Kad bude prihvaćena ili nametnuta, obveza izvršenja prioritetnog zahtjeva ili prioritetne narudžbe trebala bi imati prednost pred svakom obvezom izvršenja na temelju privatnog ili javnog prava. Ako se predmet prioritetnog zahtjeva odnosi na obrambeni proizvod, u zahtjevu bi trebalo navesti opseg ugovornih obveza nad kojim bi on trebao imati prednost. Svaki bi prioritetni zahtjev ili prioritetna narudžba trebali biti po poštenoj i razumnoj cijeni. Izračun takve cijene trebalo bi biti moguće izvršiti na temelju primjenjivih cijena posljednjih godina, što podliježe navođenju razlogâ za bilo kakvo povećanje ili smanjenje, na primjer uzimajući u obzir inflaciju ili ulazne troškove. S obzirom na važnost osiguravanja opskrbe proizvodima relevantnima u slučaju krize, koji su neophodni za pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta i njegovih lanaca opskrbe, usklađenost s obvezom izvršenja prioritetnog zahtjeva ne bi trebala podrazumijevati odgovornost prema trećim stranama za štetu koja bi mogla proizaći iz bilo kakvog kršenja ugovornih obveza uređenih pravom države članice u mjeri u kojoj je to kršenje ugovornih obveza bilo potrebno za usklađenost s naloženim određivanjem prioriteta. Gospodarskim subjektima koji bi mogli biti obuhvaćeni prioritetnim zahtjevom trebalo bi dopustiti da u uvjetima svojih komercijalnih ugovora predvide moguće posljedice prioritetnog zahtjeva.

(100) Ako je gospodarski subjekt izričito prihvatio prioritetni zahtjev, a Komisija je donijela provedbeni akt nakon takvog prihvaćanja, ili ako je gospodarskom subjektu provedbenim aktom koji je donijela Komisija nametnuta prioritetna narudžba, gospodarski subjekt trebao bi ispunjavati sve uvjete tog provedbenog akta. Ako gospodarski subjekt ne poštuje uvjete utvrđene u provedbenom aktu, to bi trebalo dovesti do gubitka koristi od oslobođenja od ugovorne odgovornosti. Ako je neispunjavanje uvjeta namjerno ili se može pripisati krajnjoj nepažnji, Komisija bi trebala moći gospodarskom subjektu izreći novčanu kaznu ili periodični penal podložno načelu proporcionalnosti. Komisija bi trebala uzeti u obzir sve propisno opravdane razloge koje je gospodarski subjekt iznio kako bi se utvrdilo smatraju li se novčane kazne ili periodični penali potrebnima i proporcionalnima.

(101) U iznimnim okolnostima kada gospodarski subjekt s poslovnim nastanom u Uniji podliježe mjeri koja podrazumijeva prioritetnu narudžbu ili prioritetni zahtjev u pogledu proizvoda relevantnog u slučaju krize iz treće zemlje, on bi trebao obavijestiti Komisiju kako bi se na temelju toga ocijenilo hoće li takva mjera znatno utjecati na sigurnost opskrbe proizvodima relevantnima u slučaju krize i na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, kao i o svim odgovarajućim koracima čije bi poduzimanje moglo biti potrebno kao odgovor na tu mjeru.

(102) Zahtjev ili obveza prioritiziranja proizvodnje određenih proizvoda ili opskrbe ne utječe nerazmjerno na slobodu poduzetništva i ugovornu slobodu zaštićene člankom 16. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”) ni na pravo na vlasništvo utvrđeno u članku 17. Povelje. U skladu s člankom 52. stavkom 1. Povelje svako ograničenje pri ostvarivanju tih prava i sloboda mora biti predviđeno zakonom i mora poštovati bit tih prava i sloboda te podlijegati načelu proporcionalnosti.

(103) Ako se proglasi krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću, mjere dostupne u okviru kriznog stanja opskrbe trebale bi biti dostupne i ako Vijeće to smatra primjerenim i ako je to navedeno u provedbenom aktu kojim se proglašava krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću.

(104) Transferi obrambenih proizvoda unutar EU-a uređeni su Direktivom 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([30]), čiji je cilj pojednostavniti te transfere kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda. Kako je dokumentirano u prethodnim evaluacijama te direktive, izdavanje a priori globalnih i pojedinačnih dozvola za transfer i dalje je u velikoj mjeri uobičajen postupak za kretanje obrambenih proizvoda na unutarnjem tržištu, a prosječno vrijeme potrebno za obradu zahtjevâ razlikuje se, ponekad znatno, među državama članicama. Tijekom krize opskrbe povezane sa sigurnošću i ako to Vijeće smatra potrebnim, Vijeće bi trebalo moći donijeti provedbeni akt o proglašenju kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću kako bi se utvrdio rok, ne duži od dva tjedna, u kojem bi predmetna nacionalna tijela trebala obraditi zahtjeve nakon što ih u potpunosti zaprime kako bi se dodatno olakšalo kretanje tih proizvoda na unutarnjem tržištu. Osim toga, cilj je ove Uredbe olakšati transfere proizvoda relevantnih u slučaju krize unutar EU-a u kontekstu krize opskrbe. Stoga bi trebalo pojasniti da država članica koja uvede ograničenja izvoza na komponente koje su proizvodi relevantni u slučaju krize i koje smatra osjetljivima u smislu Direktive 2009/43/EZ ne bi trebala zahtijevati daljnja odobrenja za transfer predmetnih komponenti unutar EU-a ako primatelj dostavi izjavu o uporabi kojom potvrđuje da su komponente koje su predmet te dozvole za transfer integrirane ili da se trebaju integrirati u obrambeni proizvod i da se kao takve ne mogu transferirati ili izvoziti. Takva mjera ne bi trebala utjecati na postojeća pravila Unije i postojeća nacionalna pravila kojima se uređuju transfer i izvoz obrambenih proizvoda.

(105) S obzirom na to da je certifikacija obrambenih proizvoda ključna za osiguravanje pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda, osobito tijekom krize opskrbe povezane sa sigurnošću, ovom bi se Uredbom, uz ubrzanje postojećih nacionalnih postupaka, trebalo omogućiti obvezno uzajamno priznavanje obrambenog proizvoda relevantnog u slučaju krize koji je zakonito certificiran u nekoj državi članici.

([30]) Direktiva 2009/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o pojednostavnjivanju uvjeta za transfer obrambenih proizvoda unutar Zajednice (SL L 146, 10.6.2009., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj).

(106) Uz druge mjere predviđene ovom Uredbom u svrhu odgovaranja na krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću, države članice trebale bi, ako je Vijeće aktiviralo te mjere, na pojedinačnoj osnovi razmotriti primjenu izuzeća ili odstupanja povezanih s obranom na temelju nacionalnog prava i primjenjivog prava Unije, u svrhu izdavanja dozvola povezanih s planiranjem, izgradnjom i radom proizvodnih postrojenja za obrambene proizvode relevantne u slučaju krize ili radi osiguravanja kontinuiteta proizvodnje takvih proizvoda, ako smatraju da bi primjena takvih izuzeća ili odstupanja olakšala sigurnost opskrbe proizvodima relevantnima u slučaju krize. To bi se osobito moglo primjenjivati na pravo Unije koje se odnosi na pitanja okoliša, zdravlja i sigurnosti, a koje je neophodno za poboljšanje zaštite zdravlja ljudi i zaštite okoliša te za postizanje održivog i sigurnog razvoja. Budući da krizu opskrbe povezanu sa sigurnošću karakteriziraju prepreke kretanju obrambenih proizvoda relevantnih u slučaju krize na unutarnjem tržištu, primjereno je u takvim okolnostima dopustiti financijsku potporu u okviru Programa inovacijskim djelovanjima, čime se omogućuje izrazito brza dostupnost obrambenih proizvoda na tržištu. Potpora takvim djelovanjima doista bi doprinijela uklanjanju predmetnih prepreka, osobito omogućivanjem znatnog skraćivanja vremena isporuke obrambenih proizvoda ili masovne proizvodnje takvih proizvoda. Stoga bi Vijeće, kada proglašava krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću, ta inovacijska djelovanja trebalo moći učiniti prihvatljivima u okviru Programa.

(107) Ispunjavanje obveza nametnutih ovom Uredbom trebalo bi biti izvršivo s pomoću novčanih kazni i periodičnih penala. U tu bi svrhu trebalo utvrditi odgovarajuće razine novčanih kazni za neispunjavanje zahtjeva za informacije, obveza koje proizlaze iz prioritetnog zahtjeva i obveze obavješćivanja koja se primjenjuje ako gospodarski subjekt s poslovnim nastanom u Uniji podliježe mjeri prioritizacije treće zemlje, uzimajući u obzir različite razine ozbiljnosti neusklađenosti između obiju obveza i s različitim gornjim granicama za MSP-ove. Nadalje, trebalo bi utvrditi periodične penale za neispunjavanje obveze prihvaćanja i izvršavanja prioritetnih narudžbi koji bi trebali biti proporcionalni, s različitim gornjim granicama za MSP-ove. Rokovi zastare trebali bi se primjenjivati na izricanje novčanih kazni i periodičnih penala, kao i na izvršenje sankcija. Osim toga, Komisija bi predmetnim gospodarskim subjektima trebala dati pravo na očitovanje.

(108) Jedan od izazova utvrđenih tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19 bio je nedostatak mreže za osiguravanje pripravnosti kao i nedovoljno dijeljenje informacija i koordinacija mjera odgovora među državama članicama, s jedne strane, te između država članica i Komisije, s druge strane. Stoga bi postizanje cilja ove Uredbe – priprema za učinak budućih kriza opskrbe na unutarnje tržište obrambenih proizvoda i odgovor na njih – trebalo poduprijeti mehanizmom upravljanja. Ovom bi se Uredbom trebalo osnovati Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane kako bi se olakšala suradnja, razmjena informacija te neometana, djelotvorna i usklađena provedba mjera koje su predviđene u ovoj Uredbi usmjerenih na osiguravanje sigurnosti opskrbe obrambenim proizvodima. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane trebalo bi se sastojati od predstavnika država članica i Komisije. Budući da osiguravanje pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda u vrijeme krize opskrbe ili priprema za takve krize opskrbe iziskuje da se uzme u obzir sposobnost država članica da razviju i steknu svoje obrambene sposobnosti i njima upravljaju te da povećaju svoju obrambenu spremnost, primjereno je da Komisija i država članica koja obnaša dužnost rotirajućeg predsjedanja Vijećem supredsjedaju Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane. Osim toga, s obzirom na doprinos režima sigurnosti opskrbe sposobnosti Unije da brani svoje sigurnosne i obrambene interese, Visoki predstavnik i EDA također bi trebali biti članovi Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane. Osobito, aktualno područje rada EDA-e na sigurnosti opskrbe obrambenim proizvodima moglo bi biti korisno za provedbu ove Uredbe. EDA olakšava razmjenu najboljih praksi i jača suradnju među državama članicama u području sigurnosti opskrbe povezane s obranom. Ona također daje uvid u uska grla koja utječu na lance opskrbe obrambenim proizvodima. Stoga bi EDA trebala moći podijeliti svoja stajališta i stručno znanje, među ostalim u Vijeću za sigurnost opskrbe u području obrane, što će doprinijeti pripremi za učinak kriza opskrbe na unutarnje tržište obrambenih proizvoda i odgovoru na njih. Pridružene zemlje trebale bi imati pravo postati članice Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane, bez prava glasa, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru. Predstavnike Europskog parlamenta trebalo bi pozivati na sastanke Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane kao promatrače. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane trebalo bi olakšati koordinaciju među državama članicama te Komisiji davati preporuke i pomagati joj u provedbi mehanizama uspostavljenih ovom Uredbom usmjerenih na osiguravanje sigurnosti opskrbe, posebno predviđanjem, pripremom i sprečavanjem kriza u opskrbi proizvodima relevantnima u slučaju krize te odgovaranjem na takve krize.

(109) Radi osiguravanja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u vezi s donošenjem programa rada u kojima se utvrđuju prioriteti za financiranje i primjenjivi uvjeti financiranja, dodjela financijskih sredstava za određena djelovanja, uspostava SEAP-ova, utvrđivanje i ažuriranje proizvoda relevantnih u slučaju krize, uspostava i održavanje popisa nacionalnih certifikacijskih tijela, mjere prioritizacije i izricanje sankcija. Trebalo bi uzeti u obzir posebnosti obrambenog sektora, osobito odgovornost država članica, pridruženih zemalja ili Ukrajine za postupak planiranja i nabave. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ([31]).

(110) Trebalo bi biti moguće pozvati predstavnike Ukrajine na sastanke odbora ako je njihov doprinos potreban u vezi s provedbenim mjerama koje se odnose na Ukrajinu, kao što su provedbeni akti koji se odnose na Instrument za potporu Ukrajini. To bi takvim predstavnicima omogućilo da iznesu svoja stajališta i odgovore na pitanja država članica. Međutim, ne bi im trebalo dopustiti da budu prisutni tijekom rasprava niti da sudjeluju u glasovanju odborâ.

(111) Ova bi se Uredba trebala primjenjivati ne dovodeći u pitanje pravila Unije o tržišnom natjecanju, osobito članke od 101. do 109. UFEU-a i pravne akte kojima se ti članci provode.

(112) Financijskim sredstvima Unije na temelju ove Uredbe trebali bi se pokrivati samo troškovi potrebni za ostvarivanje ciljeva Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini i njima se ne mogu se pokriti troškovi koji proizlaze iz ZVSP-a. Stoga financijska sredstva Unije u okviru Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini ne bi trebala pokrivati troškove kupnje i održavanja obrambenih proizvoda u vojne ili obrambene svrhe, među ostalim u kontekstu uspostave i održavanja pričuva za spremnost obrambene industrije i upravljanja njome. Međutim, financijskim sredstvima Unije u okviru Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini trebalo bi moći pokriti troškove nastale u kontekstu kupnje ili održavanja takvih proizvoda ako su ti troškovi potrebni za jačanje konkurentnosti EDTIB-a ili oporavak, obnovu i modernizaciju ukrajinskog DTIB-a, osobito jednokratne troškove.

(113) U skladu s člankom 241. UFEU-a Vijeće može zatražiti od Komisije da izradi sve studije koje smatra poželjnima za postizanje zajedničkih ciljeva te da mu dostavi sve odgovarajuće prijedloge. Komisija će brzo i detaljno razmotriti sve takve zahtjeve za podnošenje prijedloga.

(114) Ova bi se Uredba trebala primjenjivati ne dovodeći u pitanje posebnosti sigurnosne i obrambene politike određenih država članica.

(115) Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje postojeća pravila Unije i postojeća nacionalna pravila o izvozu obrambenih proizvoda ni obveze predviđene Direktivom 2009/43/EZ.

(116) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, odnosno poboljšanje tehnološkog vodstva, inovacija, spremnosti, dugoročne konkurentnosti, otpornosti, integracije i pripravnosti EDTIB-a i pritom osiguravanje pravodobne dostupnosti obrambenih proizvoda i opskrbe njima te doprinošenje oporavku, obnovi i modernizaciji ukrajinskog DTIB-a, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega i učinka djelovanja oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(117) Kako bi se radi postizanja njezinih ciljeva omogućio što raniji početak provedbe ove Uredbe, ona bi trebala hitno stupiti na snagu,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

([31]) Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Opći ciljevi i predmet

1. Cilj je ove Uredbe poboljšati tehnološko vodstvo, inovacije, spremnost, dugoročnu konkurentnost, otpornost, integraciju i pripravnost europske obrambene tehnološke i industrijske baze (EDTIB), i pritom osigurati pravodobnu dostupnost obrambenih proizvoda i opskrbu njima te doprinijeti oporavku, obnovi i modernizaciji ukrajinske obrambene, tehnološke i industrijske baze („ukrajinski DTIB”).

2. Ovom se Uredbom uspostavlja proračun za razdoblje od 2025. do 2027. te sljedeće:

1. Program za europsku obrambenu industriju („Program”), koji obuhvaća mjere za jačanje konkurentnosti, reaktivnosti i sposobnosti EDTIB-a, kako je utvrđeno u poglavlju II.;

2. Instrument za potporu Ukrajini, program suradnje s Ukrajinom u cilju oporavka, obnove i modernizacije ukrajinskog DTIB-a, uzimajući u obzir moguću buduću integraciju ukrajinskog DTIB-a u EDTIB, kako je utvrđeno u poglavlju III.;

3. pravni okvir za europske projekte od zajedničkog interesa u području obrane (EDPCI-ji), kako je utvrđeno u poglavlju IV.;

4. europski mehanizam vojne prodaje, kako je utvrđeno u poglavlju V.;

5. pravni okvir struktura za europske programe naoružanja (SEAP-ovi), kako je utvrđeno u poglavlju VI.;

6. pravni okvir za pripremu i odgovor na učinak kriza opskrbe na unutarnje tržište, kako je utvrđeno u poglavlju VII., s ciljem osiguravanja:

   (a) sigurnosti opskrbe proizvodima relevantnima u slučaju krize; i

   (b) pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta obrambenih proizvoda, među ostalim sprečavanjem pojave prepreka tom tržištu.

3. Ovom Uredbom ne dovodi se u pitanje da svaka država članica ima isključivu odgovornost za vlastitu nacionalnu sigurnost, kako je predviđeno u članku 4. stavku 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU), ni pravo svake države članice da zaštiti osnovne interese svoje sigurnosti u skladu s člankom 346. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU).

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „ugovor o predviđenoj kupoprodaji” znači ugovor o javnoj nabavi s jednim ili više gospodarskih subjekata čiji je cilj poduprijeti brz razvoj ili proizvodnju proizvoda i na temelju kojeg pravo na kupnju određenog broja proizvoda u određenom roku i po određenoj cijeni podliježe pretfinanciranju dijela početnih troškova s kojima se suočavaju predmetni gospodarski subjekti; iako je ugovor o predviđenoj kupoprodaji pravno obvezujući za javne naručitelje koji u njemu sudjeluju kao i za ugovaratelja, potrebno ga je dodatno provesti sklapanjem ugovora s predmetnim ugovarateljima;

2. „subjekt iz neke druge treće zemlje” znači pravni subjekt koji ima poslovni nastan u nepridruženoj trećoj zemlji koja nije Ukrajina ili pravni subjekt koji ima poslovni nastan u Uniji, u Ukrajini ili u pridruženoj zemlji, ali čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u nepridruženoj trećoj zemlji koja nije Ukrajina;

3. „pridružene zemlje” znači članice Europskog udruženja slobodne trgovine koje su članice Europskog gospodarskog prostora koje primjenjuju ovu Uredbu u skladu sa Sporazumom o Europskom gospodarskom prostoru;

4. „usko grlo” znači točka zagušenja u proizvodnom sustavu koja zaustavlja ili znatno usporava proizvodnju;

5. „operacija mješovitog financiranja” znači djelovanje koje se podupire iz proračuna Unije, među ostalim i u okviru mehanizma ili platforme mješovitog financiranja kako su definirani u članku 2. točki 6. Financijske uredbe, u kojem se kombiniraju bespovratni oblici potpore ili financijski instrumenti iz proračuna Unije i povratni oblici potpore razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija ili komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;

6. „klasificirani podaci” znači podaci ili materijali u bilo kojem obliku čijim bi se neovlaštenim otkrivanjem moglo u različitoj mjeri naštetiti interesima Unije ili interesima jedne ili više država članica te koji nose oznaku stupnja tajnosti EU-a ili odgovarajuću oznaku stupnja tajnosti, kako je utvrđeno u Sporazumu između država članica Europske unije, koje su se sastale u okviru Vijeća, o zaštiti klasificiranih podataka koji se razmjenjuju u interesu Europske unije ([32]);

7. „javni naručitelji” znači javni naručitelji kako su definirani u članku 2. stavku 1. točki 1. Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([33]) i u članku 3. stavku 1. Direktive 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća ([34]);

8. „kontrola” znači sposobnost izvršavanja odlučujućeg utjecaja na pravni subjekt izravno ili neizravno putem jednog ili više posredničkih pravnih subjekata;

9. „proizvodi relevantni u slučaju krize” znači obrambeni proizvodi ili komponente ili njihove sirovine odnosno svi proizvodi ili usluge ključni za njihovu proizvodnju čija je dostupnost neophodna za osiguravanje pravilnog funkcioniranja unutarnjeg tržišta i njegovih lanaca opskrbe i koji se moraju zajamčiti kako bi se odgovorilo na krizu opskrbe;

10. „inovacijsko djelovanje u području obrane” znači djelovanje koje se sastoji ponajprije od aktivnosti čiji je izravni cilj izrada planova i mehanizama ili nacrta za nove, izmijenjene ili poboljšane obrambene proizvode, procese ili usluge, koji mogu uključivati izradu prototipa, ispitivanje, demonstraciju, pokusno izvođenje, vrednovanje proizvoda velikog opsega i tržišnu replikaciju;

11. „obrambeni proizvodi” znači svi obrambeni proizvodi kako su navedeni u Direktivi 2009/43/EZ te radovi, roba i usluge izravno povezani s tim proizvodima za bilo koji i za sve elemente njihova životnog vijeka u smislu članka 2. točke (c) Direktive 2009/81/EZ;

12. „dinamično upravljanje dostupnošću” znači opskrba obrambenim proizvodima na vrijeme, na dogovorenoj lokaciji i na dogovorenim razinama dostupnosti, kao i upravljanje rizicima u pogledu dostupnosti koji bi se mogli manifestirati kao nestašice predmetnog obrambenog proizvoda; u ovom kontekstu „dostupnost” znači sposobnost obrambenog proizvoda da funkcionira bez greške u definiranim uvjetima i da je spreman za upotrebu kada je to potrebno;

13. „izvršna upravljačka struktura” znači tijelo pravnog subjekta koje je imenovano u skladu s nacionalnim pravom i, ako je to primjenjivo, koje je odgovorno glavnom izvršnom direktoru, a koje je ovlašteno za utvrđivanje strategije, ciljeva i općeg usmjerenja tog pravnog subjekta te koje nadzire i prati odlučivanje uprave tog pravnog subjekta;

14. „novostečeni podaci” znači podaci, znanje i iskustvo ili informacije nastali u okviru određenog djelovanja na temelju ove Uredbe, neovisno o njihovu obliku ili prirodi;

15. „vrijeme isporuke” znači razdoblje od trenutka izdavanja naloga za kupnju do trenutka kad proizvođač ispuni narudžbu;

([32]) SL C 202, 8.7.2011., str. 13.
([33]) Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).
([34]) Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

16. „pravni subjekt” znači pravna osoba osnovana i priznata kao takva u skladu s pravom Unije, nacionalnim pravom ili međunarodnim pravom, koja ima pravnu osobnost i sposobnost da djeluje u vlastito ime, izvršava prava i podliježe obvezama, ili subjekt koji nema pravnu osobnost kako je navedeno u članku 200. stavku 2. točki (c) Financijske uredbe;

17. „životni ciklus” znači sve moguće uzastopne faze proizvoda, od istraživanja i razvoja do stavljanja izvan pogona i zbrinjavanja;

18. „održavanje” znači sva djelovanja koja se poduzimaju kako bi se osigurale spremnost i operativna sposobnost obrambenog proizvoda, osobito kako bi se oprema zadržala ili obnovila na određene parametre do kraja njezine upotrebe, uključujući spremnost za misiju, dugovječnost i nadogradnju, prilagodbu i specijalizaciju, inspekciju, remont, ispitivanje, servisiranje, preinake, klasifikaciju u pogledu upotrebljivosti, popravak, oporabu, ponovnu izgradnju, obnavljanje, spašavanje i kanibalizaciju;

19. „poduzeće srednje tržišne kapitalizacije” znači poduzeće koje nije MSP i koje zapošljava najviše 3000 osoba, pri čemu se broj zaposlenika izračunava u skladu s člancima od 3. do 6. Priloga Preporuci Komisije 2003/361/EZ ([35]);

20. „subjekt iz nepridružene treće zemlje” znači pravni subjekt koji ima poslovni nastan u nepridruženoj trećoj zemlji ili pravni subjekt koji ima poslovni nastan u Uniji ili u pridruženoj zemlji, ali čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u nepridruženoj trećoj zemlji;

21. „jednokratni troškovi” znači troškovi koji nastaju jednokratno ili u nepravilnim vremenskim razmacima, osobito troškovi projektiranja, razvoja i ulaganja potrebni za proizvodnju ili održavanje obrambenih proizvoda ili za rezervaciju proizvodnih kapaciteta;

22. „ugovor o otkupu” znači svaki ugovorni sporazum između, s jedne strane, najmanje tri države članice i, ako je relevantno, pridruženih zemalja ili Ukrajine te najmanje jednog proizvođača obrambenih proizvoda, s druge strane, koji sadržava obvezu država članica i, ako je relevantno, pridruženih zemalja ili Ukrajine da nabave određenu količinu obrambenih proizvoda tijekom određenog razdoblja ili obvezu proizvođača obrambenih proizvoda da državama članicama i, ako je relevantno, pridruženim zemljama ili Ukrajini, pruži mogućnost da obavi takvu nabavu;

23. „autor” znači institucija, agencija ili tijelo Unije, država članica ili subjekt osnovan na temelju ove Uredbe pod čijom su nadležnošću nastali klasificirani podaci;

24. „zastupnik za nabavu” znači javni naručitelj s poslovnim nastanom u državi članici ili pridruženoj zemlji, struktura za europski program naoružanja (SEAP), Europska obrambena agencija (EDA) ili međunarodna organizacija koju su države članice, pridružene zemlje, Ukrajina ili SEAP odredili za provedbu zajedničke nabave u njihovo ime;

25. „sirovina” znači sirovina kako je definirana u članku 2. točki 1. Uredbe (EU) 2024/1252 Europskog parlamenta i Vijeća ([36]);

26. „rezultati” znači svi materijalni ili nematerijalni učinci određenog djelovanja, kao što su podaci, znanje i iskustvo ili informacije, bilo kojeg oblika ili prirode i bez obzira na to mogu li se zaštititi ili ne, kao i sva s njim povezana prava, uključujući prava intelektualnog vlasništva;

27. „pečat izvrsnosti” znači oznaka kvalitete koja pokazuje da je prijedlog podnesen na poziv na podnošenje prijedloga u okviru Programa ili Instrumenta za potporu Ukrajini zadovoljio sve pragove evaluacije utvrđene u programu rada, ali nije mogao biti financiran zbog nedostatka proračunskih sredstava dostupnih za taj poziv na podnošenje prijedloga u programu rada, a mogao bi primiti potporu iz drugih Unijinih ili nacionalnih izvora financiranja;

([35]) Preporuka Komisije 2003/361/EZ od 6. svibnja 2003. o definiciji mikropoduzeća, malih i srednjih poduzeća (SL L 124, 20.5.2003., str. 36., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

([36]) Uredba (EU) 2024/1252 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. travnja 2024. o uspostavi okvira za osiguravanje sigurne i održive opskrbe kritičnim sirovinama i o izmjeni uredbi (EU) br. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 i (EU) 2019/1020 (SL L, 2024/1252, 3.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

28. „osjetljivi podaci” znači neklasificirane informacije i podaci koje se mora zaštititi od neovlaštenog pristupa ili otkrivanja zbog obveza utvrđenih u pravu Unije ili nacionalnom pravu, ako je primjenjivo, ili kako bi se zaštitila privatnost ili sigurnost fizičke ili pravne osobe;

29. „mala i srednja poduzeća” (MSP-ovi) znači mala i srednja poduzeća kako su definirana u članku 2. Priloga Preporuci 2003/361/EZ;

30. „malo poduzeće srednje tržišne kapitalizacije” ima značenje koje mu je dodijeljeno u Prilogu Preporuci Komisije (EU) 2025/1099 ([37]);

31. „podugovaratelj” znači gospodarski subjekt kojeg je natjecatelj, ponuditelj ili ugovaratelj predložio za obavljanje određenih zadaća ili usluga pod nadzorom glavnog ugovaratelja, a koje doprinose projektiranju ili proizvodnji obrambenog proizvoda, osim onoga što pružaju dobavljači za provedbu ugovora, za koje mu je dodijeljeno najmanje 15 % vrijednosti ugovora, i kojem je potreban pristup klasificiranim podacima za izvršavanje tog ugovora; za potrebe ove definicije „dobavljačem” se smatra gospodarski subjekt koji ugovaratelju isporučuje komponente koje sam projektira ili proizvodi.

Članak 3.

Proračun

1. Financijske omotnice za provedbu Programa za razdoblje od 30. prosinca 2025. do 31. prosinca 2027. sastoje se od:

(a) 1 200 000 000 EUR u tekućim cijenama; i

(b) dodatnih doprinosa u skladu s člankom 5.

2. Financijske omotnice za provedbu Instrumenta za potporu Ukrajini za razdoblje od 30. prosinca 2025. do 31. prosinca 2027. sastoje se od:

(a) 300 000 000 EUR u tekućim cijenama; i

(b) dodatnih doprinosa u skladu s člankom 23. u mjeri u kojoj je to predviđeno.

3. Financijskim sredstvima Unije na temelju ove Uredbe pokrivaju se samo troškovi potrebni za ostvarivanje ciljeva Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini. Stoga financijska sredstva Unije u okviru Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini ne pokrivaju troškove kupnje i održavanja obrambenih proizvoda u vojne ili obrambene svrhe, među ostalim u kontekstu uspostave i održavanja pričuva za spremnost obrambene industrije („pričuve za spremnost obrambene industrije”) iz članka 38. i upravljanja njome. Financijskim sredstvima Unije na temelju ove Uredbe mogu se pokrivati troškovi nastali u kontekstu kupnje ili održavanja takvih proizvoda ako su ti troškovi potrebni za jačanje konkurentnosti EDTIB-a ili oporavak, obnovu i modernizaciju ukrajinskog DTIB-a, osobito jednokratni troškovi.

4. Najmanje 15 % financijske omotnice iz stavka 1. točke (a) ovog članka dodjeljuje se djelovanjima iz članka 11. i najmanje 30 % te financijske omotnice dodjeljuje se djelovanjima iz članka 12. Do 25 % te financijske omotnice može se dodijeliti djelovanjima iz članka 35.

5. Kako bi odgovorila na nepredviđene situacije ili nove događaje i potrebe, Komisija može prenijeti iznose iz stavaka 1. i 2. ovog članka između Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini u skladu s Financijskom uredbom.

6. Do 3,5 % iznosa iz stavaka 1. i 2. ovog članka mogu se upotrijebiti za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije, uključujući istrage cijena i korporativne sustave i platforme informacijske tehnologije te svu drugu tehničku i administrativnu pomoć ili troškove povezane s osobljem koje Komisija snosi za upravljanje Programom i Instrumentom za potporu Ukrajini.

([37]) Preporuka Komisije (EU) 2025/1099 od 21. svibnja 2025. o definiciji malih poduzeća srednje tržišne kapitalizacije (SL L, 2025/1099, 28.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/1099/oj).

7. Proračunske obveze za aktivnosti koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na godišnje obroke tijekom nekoliko godina.

8. Ako je to potrebno kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do 31. prosinca 2027., odobrena sredstva mogu se unijeti u proračun Unije do 2033. radi pokrivanja troškova potrebnih za ispunjavanje ciljeva utvrđenih u članku 4. za Program ili, ako je relevantno, u članka 22. za Instrument za potporu Ukrajini, kako bi se omogućilo upravljanje djelovanjima koja nisu dovršena do kraja Programa ili Instrumenta za potporu Ukrajini i kako bi se pokrili troškovi povezani s kritičnim operativnim aktivnostima i uslugama.

POGLAVLJE II.

PROGRAM

ODJELJAK 1.

OPĆE ODREDBE KOJE SE PRIMJENJUJU NA PROGRAM

Članak 4.

Ciljevi

1. Cilj je Programa povećati konkurentnost, otpornost i spremnost EDTIB-a pokretanjem i ubrzavanjem prilagodbe industrije strukturnim promjenama koje nameće promjenjivo sigurnosno okruženje. Programom se osobito nastoji:

(a) poboljšati suradnju u nabavi u području obrane poticanjem država članica da objedinjavaju potražnju za obrambenim proizvodima, usklade zahtjeve u pogledu obrambenih sposobnosti i jačaju međusobnu solidarnost, što na koncu dovodi do veće interoperabilnosti i zamjenjivosti, te poboljšanjem predvidljivosti potražnje za EDTIB-om, u skladu s potrebama država članica za obrambenim proizvodima;

(b) poboljšati i ubrzati kapacitete za prilagodbu obrambenih industrijskih lanaca opskrbe, otvoriti lance opskrbe za prekograničnu suradnju, posebno za MSP-ove i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, povećati proizvodne kapacitete, skratiti vrijeme za proizvodnju obrambenih proizvoda i podupirati industrijalizaciju i komercijalizaciju obrambenih proizvoda uz pomoć djelovanja koja financira Unija ili drugih aktivnosti suradnje Unije koje se provode uz potporu država članica u cilju osiguravanja dostupnosti obrambenih proizvoda i opskrbe njima u cijeloj Uniji, te vodeći računa o specifičnim potrebama država članica u slučaju ostvarenja konvencionalnih vojnih prijetnji;

(c) poboljšati sigurnost opskrbe i otpornost EDTIB-a podupiranjem razvoja i prisutnosti EDTIB-a u cijeloj Uniji.

2. Program se provodi uzimajući u obzir ciljeve Strateškog kompasa za sigurnost i obranu te mora biti u skladu s prioritetima u pogledu obrambenih sposobnosti koje su zajednički dogovorile države članice u okviru zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP), osobito u kontekstu plana za razvoj sposobnosti (CDP), te s mogućnostima suradnje utvrđenima u koordiniranom godišnjem preispitivanju u području obrane (CARD).

3. Program je usklađen sa suradnjom država članica u okviru stalne strukturirane suradnje (PESCO), inicijativa i projekata EDA-e te civilne i vojne pomoći Unije Ukrajini. U Programu se na odgovarajući način uzimaju u obzir relevantne aktivnosti Organizacije sjevernoatlantskog ugovora (NATO) i drugih partnera ako takve aktivnosti služe interesima Unije u području sigurnosti i obrane.

Članak 5.

Dodatna financijska sredstva

1. Države članice, institucije, tijela i agencije Unije, treće zemlje, međunarodne organizacije, međunarodne financijske institucije ili ostale treće strane mogu dati dodatan financijski doprinos Programu, među ostalim Fondu za ubrzavanje transformacije obrambenih lanaca opskrbe (FAST) iz članka 14. ove Uredbe u skladu s člankom 211. stavkom 2. Financijske Uredbe. Ti financijski doprinosi čine vanjske namjenske prihode u smislu članka 21. stavka 2. točke (a), (d) ili (e) ili članka 21. stavka 5. Financijske uredbe.

2. Pod uvjetom da doprinose postizanju jednog ili više ciljeva utvrđenih u članku 4. Uredbe (EU) 2021/241, doprinosi država članica koji se podupiru iz Mehanizma za oporavak i otpornost upotrebljavaju se u korist predmetne države članice i mogu se, odstupajući od članka 20. stavka 6. ove Uredbe i članka 193. stavka 1. Financijske uredbe, upotrebljavati u svrhu doprinosa financiranju prihvatljivih djelovanja na temelju članka 12. ove Uredbe do 100 % prihvatljivih troškova.

Odstupajući od članka 5. stavka 2., članka 18. stavka 4. točke (d), članka 19. stavka 3. točke (d) i kriterija 2.4. iz Priloga V. Uredbi (EU) 2021/241, načelo „ne nanosi bitnu štetu" ne primjenjuje se na doprinose država članica koji se podupiru iz Mehanizma za oporavak i otpornost, pod uvjetom da predmetna država članica u relevantnom sporazumu o doprinosu s Komisijom obrazloži da nije izvedivo ni primjereno osigurati da vrste aktivnosti koje se namjeravaju podupirati u okviru ove Uredbe budu u skladu s načelom „ne nanosi bitnu štetu".

3. Svi dodatni iznosi primljeni na temelju bilateralnih ili multilateralnih sporazuma sklopljenih na temelju članka 17. Uredbe Vijeća (EU) 2025/1106 ([38]) čine vanjske namjenske prihode u smislu članka 21. stavka 5. Financijske uredbe i upotrebljavaju se za Program u skladu s ovom Uredbom.

4. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se na zahtjev predmetne države članice prenijeti u Program podložno uvjetima utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/1060. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog podstavka. Ta sredstva upotrebljavaju se u korist predmetne države članice.

5. Kad je riječ o iznosima koji se doprinose u skladu sa stavkom 1. ovog članka, predmetna država članica može donijeti odluke o udjelu tih iznosa koji treba staviti na raspolaganje svim subjektima prihvatljivima za financiranje na temelju ove Uredbe, koji treba staviti na raspolaganje u korist predmetne države članice ili koji treba staviti na raspolaganje u dodatnu korist drugih država članica. Kada se iznosi stavljaju na raspolaganje u korist predmetne države članice ili u dodatnu korist drugih država članica, takvi iznosi mogu se, odstupajući od članka 20. stavka 6. ove Uredbe i članka 193. stavka 1. Financijske uredbe, upotrebljavati u svrhu doprinosa financiranju prihvatljivih djelovanja na temelju članka 12. ove Uredbe do 100 % prihvatljivih troškova.

6. Ako Komisija ne preuzme pravnu obvezu u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja za sredstva prenesena u skladu sa stavkom 4. ovog članka i najkasnije do 31. prosinca 2028., odgovarajuća nenamjenska sredstva mogu se na zahtjev predmetne države članice prenijeti natrag u jedan ili više odgovarajućih izvornih programa u skladu s uvjetima utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/1060.

Članak 6.

Alternativno, kombinirano i kumulativno financiranje

1. Program se provodi u sinergiji s drugim programima Unije. Za djelovanje za koje je primljen doprinos iz drugog programa Unije može se primiti doprinos i u okviru Programa, pod uvjetom da se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Pravila relevantnog programa Unije primjenjuju se na odgovarajući doprinos ili se na sve doprinose može primijeniti jedinstveni skup pravila bilo kojeg programa Unije iz kojeg se daje doprinos te se može sklopiti jedinstvena pravna obveza. Kumulativna potpora iz proračuna Unije ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja i može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.

2. Kako bi im bio dodijeljen pečat izvrsnosti u okviru Programa, djelovanja moraju ispunjavati sve sljedeće uvjete:

(a) ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedloga u okviru Programa;

(b) ispunjavaju minimalne zahtjeve kvalitete iz tog poziva na podnošenje prijedloga;

([38]) Uredba Vijeća (EU) 2025/1106 od 27. svibnja 2025. o uspostavi Instrumenta za sigurnosne mjere za Europu (SAFE) putem jačanja europske obrambene industrije (SL L, 2025/1106, 28.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

(c) ne financiraju se u okviru tog poziva na podnošenje prijedloga zbog proračunskih ograničenja.

3. U skladu s relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2021/1060 iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) ili Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) može se pružiti potpora za daljnje prijedloge podnesene na poziv na podnošenje prijedloga u okviru Programa kojima je dodijeljen pečat izvrsnosti.

Članak 7.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili u okviru neizravnog upravljanja sa subjektima iz članka 62. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 20. stavak 3. ove Uredbe, financiranje sredstvima Unije može se pružiti u bilo kojem obliku utvrđenom u Financijskoj uredbi, osobito u obliku bespovratnih sredstava, nagrada, javne nabave i financijskih instrumenata u operacijama mješovitog financiranja u okviru programa InvestEU u skladu s glavom X. Financijske uredbe.

3. Kad je riječ o djelovanjima iz članka 12. stavka 1. ove Uredbe za koje se pruže financijska sredstva Unije u obliku bespovratnih sredstava i ostvari se dobit, Komisija ima pravo na povrat postotka te dobiti koji odgovara doprinosu Unije prihvatljivim stvarno nastalim troškovima korisnika koji provodi to djelovanje do konačnog iznosa doprinosa Unije. Odstupajući od članka 195. stavka 2. Financijske uredbe, ta se dobit izračunava kao višak primitaka u odnosu na prihvatljive troškove djelovanja, pri čemu su primici ograničeni na financiranje sredstvima Unije, financiranje sredstvima država članica, uključujući nabavu, druge prihode ostvarene tijekom provedbe djelovanja i sve prihode koji proizlaze iz provedbe djelovanja. U programima rada iz članka 21. ove Uredbe mogu se utvrditi dodatne pojedinosti.

4. Odstupajući od članka 196. stavka 2. Financijske uredbe, financijskim doprinosima mogu se, ako je to relevantno i potrebno za provedbu djelovanja, pokriti djelovanja započeta i troškovi nastali prije datuma podnošenja prijedloga za ta djelovanja, pod uvjetom da ta djelovanja nisu započela prije 5. ožujka 2024. i da nisu dovršena prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

Članak 8.

Treće zemlje pridružene Programu

Program je otvoren za sudjelovanje pridruženih zemalja, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru.

Članak 9.

Prihvatljivi pravni subjekti

1. Samo pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji ili u pridruženoj zemlji i čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u Uniji ili u pridruženoj zemlji prihvatljivi su kao primatelji financijskih sredstava Unije na temelju ove Uredbe.

2. Uz kriterije utvrđene u skladu s Financijskom uredbom primjenjuju se kriteriji prihvatljivosti utvrđeni u stavcima od 3. do 9. ovoga članka.

3. Infrastruktura, postrojenja, imovina i resursi primatelja financijskih sredstava Unije uključenih u djelovanje koji se upotrebljavaju za potrebe tog djelovanja moraju se tijekom cijelog trajanja djelovanja nalaziti na državnom području države članice ili pridružene zemlje.

4. Odstupajući od stavka 3. ovog članka, ako primatelji financijskih sredstava Unije uključeni u djelovanje nemaju lako dostupne alternative ili relevantnu infrastrukturu, postrojenja, imovinu i resurse u Uniji ili u pridruženoj zemlji, mogu upotrebljavati svoju infrastrukturu, postrojenja, imovinu ili resurse koji se nalaze ili drže izvan državnog područja država članica ili pridruženih zemalja, pod uvjetom da takva upotreba nije protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa, i da je u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 4. Troškovi povezani s aktivnostima u kojima se upotrebljavaju takva infrastruktura, postrojenja, imovina ili resursi nisu prihvatljivi za potporu iz Programa.

5. Primatelji financijskih sredstava Unije u okviru Programa ne smiju podlijegati kontroli nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje.

6. Odstupajući od stavka 5. ovog članka, pravni subjekt s poslovnim nastanom u Uniji ili pridruženoj zemlji i koji je pod kontrolom nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje prihvatljiv je kao primatelj financijskih sredstava Unije ako se jamstva odobrena u skladu s nacionalnim postupcima države članice ili pridružene zemlje u kojoj ima poslovni nastan, kao što su odgovarajuće mjere na temelju provjere kako je definirana u članku 2. točki 3. Uredbe (EU) 2019/452 Europskog Parlamenta i Vijeća ([39]), stave na raspolaganje Komisiji.

Jamstva iz prvog podstavka ovog stavka osiguravaju da uključenost pravnog subjekta kako je naveden u tom podstavku u djelovanje ne bi bila protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica kako su utvrđeni u okviru ZVSP-a na temelju glave V. UEU-a, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa, ni ciljevima utvrđenima u članku 4. ove Uredbe. Tim se jamstvima osobito potkrepljuje da su za potrebe predmetnog djelovanja uspostavljene mjere kako bi se osiguralo:

(a) da se kontrola nad pravnim subjektom ne provodi na način koji onemogućuje ili ograničava njegovu sposobnost da provodi djelovanje i ostvaruje rezultate, kojim se nameću ograničenja u vezi s njegovom infrastrukturom, postrojenjima, imovinom, resursima, intelektualnim vlasništvom ili znanjem i iskustvom potrebnima za potrebe djelovanja ili koji narušava njegove sposobnosti i standarde potrebne za provedbu djelovanja;

(b) da se spriječi pristup nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje klasificiranim ili osjetljivim podacima povezanima s djelovanjem i da zaposlenici ili ostale osobe uključene u djelovanje imaju nacionalno uvjerenje o sigurnosnoj provjeri koje je prema potrebi izdala država članica ili pridružena zemlja u skladu s nacionalnim zakonima i propisima;

(c) da vlasništvo na intelektualnom vlasništvu koje proizlazi iz djelovanja iz članka 12. stavka 1. točke (d) ne podliježe ograničenju nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje niti se prenosi subjektima s poslovnim nastanom izvan državnog područja država članica ili pridruženih zemalja bez odobrenja države članice ili pridružene zemlje u kojoj pravni subjekt ima poslovni nastan. Takvo odobrenje ne smije biti u suprotnosti s ciljevima utvrđenima u članku 4.

Ako država članica ili pridružena zemlja u kojoj pravni subjekt ima poslovni nastan to smatra primjerenim, mogu se dati dodatna jamstva.

Komisija obavješćuje odbor iz članka 77. o svakom pravnom subjektu koji se smatra prihvatljivim kao primatelj financijskih sredstava Unije u skladu s ovim stavkom.

7. Jamstva iz stavka 6. ovog članka mogu se temeljiti na standardiziranom predlošku koji osigurava Komisija uz pomoć odbora iz članka 77. kako bi se osigurao usklađen pristup u cijeloj Uniji.

8. Pri provedbi prihvatljivog djelovanja primatelji mogu surađivati i s pravnim subjektima s poslovnim nastanom izvan državnog područja država članica ili pridruženih zemalja ili koji su pod kontrolom nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje, među ostalim i upotrebom imovine, infrastrukture, postrojenja i resursa takvih pravnih subjekata, pod uvjetom da to nije protivno sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa, ni ciljevima utvrđenima u članku 4.

Nepridružena treća zemlja ili subjekt iz nepridružene treće zemlje ne smiju neovlašteno pristupati klasificiranim podacima povezanima s provedbom djelovanja te se moraju izbjegavati potencijalni negativni učinci na sigurnost opskrbe ulaznim resursima kritičnima za djelovanje.

Troškovi povezani sa suradnjom s pravnim subjektima s poslovnim nastanom izvan državnog područja država članica ili pridruženih zemalja ili koje kontrolira nepridružena treća zemlja ili subjekt iz nepridružene treće zemlje nisu prihvatljivi za potporu iz Programa.

([39]) Uredba (EU) 2019/452 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. ožujka 2019. o uspostavi okvira za provjeru izravnih stranih ulaganja u Uniji (SL L 79 I, 21.3.2019., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

9. Stavci 5. i 6. ne primjenjuju se na:

(a) javne naručitelje država članica i pridruženih zemalja;

(b) međunarodne organizacije;

(c) SEAP-ove;

(d) EDA-u.

ODJELJAK 2.

PRIHVATLJIVA DJELOVANJA

Članak 10.

Prihvatljiva djelovanja

1. Djelovanjima prihvatljivima za financiranje u okviru Programa provode se ciljevi utvrđeni u članku 4. i ona mogu biti u jednom od sljedećih oblika ili njihovoj kombinaciji:

(a) djelovanja zajedničke nabave iz članka 11., među ostalim u svrhu uspostave ili održavanja pričuva za spremnost obrambene industrije ili upravljanja njome;

(b) djelovanja za jačanje industrije iz članka 12.;

(c) djelovanja potpore iz članka 13.;

(d) uvođenje EDPCI-ja iz članka 35.

2. Za financiranje u okviru Programa nisu prihvatljiva sljedeća djelovanja:

(a) djelovanja povezana s obrambenim proizvodima koji su zabranjeni primjenjivim međunarodnim pravom;

(b) djelovanja povezana sa smrtonosnim autonomnim sustavima koji djeluju izvan odgovornog lanca ljudskog zapovijedanja i nadzora ili koji se ne mogu upotrebljavati u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom;

(c) djelovanja povezana s kazetnim streljivom;

(d) djelovanja ili njihovi dijelovi koji su već u potpunosti financirani iz drugih javnih ili privatnih izvora.

3. Za nabavu koja se provodi na temelju članaka 11., 13. i 35., a koja se podupire financijskim sredstvima Unije, trošak komponenti koje potječu izvan Unije i pridruženih zemalja ne smije biti veći od 35 % procijenjenog troška komponenti krajnjeg proizvoda. Nijedna komponenta ne smije potjecati iz trećih zemalja protivnih sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica.

4. Za djelovanja koja se provode na temelju članka 12. i aktivnosti koje se provode na temelju članka 35. koja nisu aktivnosti nabave, trošak komponenti koje potječu izvan Unije i pridruženih zemalja ne smije biti veći od 35 % procijenjenog troška komponenti proizvoda čije se povećanje proizvodnog kapaciteta podupire financijskim sredstvima Unije. Nijedna komponenta proizvoda čije se povećanje proizvodnog kapaciteta podupire financijskim sredstvima Unije ne smije potjecati iz trećih zemalja protivnih sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica.

5. Primatelji financijskih sredstava Unije ili, ako je relevantno, ugovaratelji, imaju mogućnost odlučiti, bez ograničenja koja nameću nepridružene treće zemlje ili subjekti iz nepridruženih trećih zemalja, o definiciji, prilagodbi i razvoju dizajna predmetnih obrambenih proizvoda, uključujući pravnu ovlast da zamijene ili uklone komponente koje podliježu ograničenjima koja nameću nepridružene treće zemlje ili subjekti iz nepridruženih trećih zemalja.

6. Ne dovodeći u pitanje članak 5. Direktive 2009/43/EZ, države članice mogu objaviti opće dozvole za transfer u druge države članice proizvoda povezanih s djelovanjima koja se podupiru Programom.

Članak 11.

Djelovanja zajedničke nabave

1. Djelovanja zajedničke nabave sastoje se od aktivnosti povezanih sa suradnjom pravnih subjekata u nabavi obrambenih proizvoda u svakom trenutku životnog ciklusa takvih proizvoda, među ostalim u svrhu uspostave i održavanja pričuva za spremnost obrambene industrije te upravljanja njome.

2. Za djelovanja zajedničke nabave prihvatljivi su jedino sljedeći pravni subjekti:

(a) javni naručitelji država članica ili pridruženih zemalja;

(b) međunarodne organizacije;

(c) SEAP-ovi;

(d) EDA.

3. Djelovanja zajedničke nabave provode:

(a) konzorcij pravnih subjekata iz stavka 2., uključujući najmanje tri subjekta iz stavka 2. točke (a), iz najmanje tri države članice ili pridružene zemlje od kojih su najmanje dva javni naručitelji dviju država članica; ili

(b) SEAP.

4. Države članice i pridružene zemlje koje provode djelovanje zajedničke nabave jednoglasno imenuju zastupnika za nabavu koji u svrhu te zajedničke nabave djeluje u njihovo ime. Zastupnik za nabavu provodi postupke nabave i u ime zemalja sudionica s ugovarateljima sklapa ugovore koji iz njih proizlaze. Zastupnik za nabavu može sudjelovati u djelovanju kao korisnik i djelovati kao koordinator konzorcija pravnih subjekata te stoga može upravljati sredstvima iz Programa i sredstvima država članica sudionica i pridruženih zemalja sudionica te ih kombinirati.

5. Postupci nabave iz stavka 4. temelje se na sporazumu koji države članice sudionice i pridružene zemlje sudionice potpisuju sa zastupnikom za nabavu u skladu s uvjetima utvrđenima u programu rada. Sporazumom se posebno utvrđuju praktični aranžmani kojima se uređuju zajednička nabava i postupak donošenja odluka u pogledu odabira postupka, ocjene ponuda i dodjele ugovora.

6. Zastupnik za nabavu primjenjuje kriterije jednakovrijedne onima utvrđenima u članku 9. na svoje postupke nabave i ugovore s ugovarateljima te zahtijeva da se ti kriteriji primjenjuju na podugovaratelje.

7. Odstupajući od stavka 6., kako bi se uzela u obzir industrijska suradnja s nepridruženim trećim zemljama, zajednička nabava koja uključuje podugovaratelja kojem je dodijeljeno između 15 % i 35 % vrijednosti ugovora i koji nema poslovni nastan ili izvršne upravljačke strukture u Uniji ili pridruženoj zemlji prihvatljiva je za potporu u okviru Programa pod uvjetom da je između ugovaratelja i tog podugovaratelja uspostavljen izravan ugovorni odnos povezan s obrambenim proizvodom prije datuma stupanja na snagu ove Uredbe.

8. Zastupnici za nabavu obavješćuju Komisiju o jamstvima iz članka 9. stavka 6. Dodatne informacije o tim jamstvima Komisiji se stavljaju na raspolaganje na zahtjev. Komisija obavješćuje odbor iz članka 77. o svakoj obavijesti dostavljenoj u skladu s ovim stavkom.

9. Prije pokretanja postupka nabave za djelovanje zajedničke nabave na temelju ove Uredbe zastupnik za nabavu obavješćuje države članice koje ne sudjeluju u planiranom postupku te im daje priliku da u razumnom roku podnesu obrazloženi zahtjev zastupniku za nabavu za kupnju dodatnih količina obrambenih proizvoda za njih. Ako se podnese takav zahtjev, u ugovoru o zajedničkoj nabavi zadržava se pravo javnih naručitelja koji u njemu sudjeluju da kupe dodatne količine obrambenih proizvoda za te države članice, ne dovodeći u pitanje primjenjiva pravila Unije i nacionalna pravila koja se odnose na izvoz obrambenih proizvoda.

10. Prije pokretanja postupka nabave za djelovanje zajedničke nabave na temelju ove Uredbe zastupnik za nabavu, ako je to moguće, također obavješćuje pridružene zemlje i Ukrajinu o planiranom postupku te im pruža priliku da zastupniku za nabavu podnesu obrazloženi zahtjev za kupnju dodatnih količina obrambenih proizvoda za njih. Ako se takav zahtjev podnese, u ugovoru o zajedničkoj nabavi zadržava se pravo javnih naručitelja koji u njemu sudjeluju da kupe dodatne količine obrambenih proizvoda za pridružene zemlje i Ukrajinu.

Članak 12.

Djelovanja za jačanje industrije

1. Djelovanja za jačanje industrije obuhvaćaju aktivnosti povezane s ubrzanjem prilagodbe strukturnim promjenama proizvodnog kapaciteta za obrambene proizvode, uključujući njihove komponente i odgovarajuće sirovine ako su u cijelosti namijenjeni ili se u cijelosti upotrebljavaju za proizvodnju obrambenih proizvoda, a osobito:

(a) optimizaciju, širenje, modernizaciju, uključujući automatizaciju, nadogradnju ili prenamjenu postojećih ili uspostavu novih proizvodnih kapaciteta za obrambene proizvode, komponenti i odgovarajućih sirovina, među ostalim na temelju nabave ili stjecanja potrebnih alatnih strojeva i svih ostalih potrebnih ulaznih materijala;

(b) uspostavu prekograničnih industrijskih partnerstava, među ostalim putem javno-privatnih partnerstava ili drugih oblika industrijske suradnje, uključujući MSP-ove i mala poduzeća srednje tržišne kapitalizacije, u okviru zajedničkih industrijskih napora, uključujući aktivnosti čiji je cilj koordinacija nabave ili rezerviranja i stvaranja zaliha obrambenih proizvoda, komponenti i odgovarajućih sirovina, i koordinacija proizvodnih kapaciteta te planova proizvodnje;

(c) povećavanje i stavljanje na raspolaganje rezervnih proizvodnih kapaciteta za slučaj iznenadnog povećanja potražnje za relevantne obrambene proizvode, njihove komponente i odgovarajuće sirovine, u skladu s naručenim ili planiranim količinama proizvodnje;

(d) poticanje industrijalizacije i komercijalizacije obrambenih proizvoda razvijenih u okviru djelovanja koja financira Unija ili drugih aktivnosti suradnje koje se provode uz potporu najmanje dviju država članica, među ostalim uspostavom prekograničnih industrijskih partnerstava, javno-privatnih partnerstava ili drugih oblika industrijske suradnje te putem povećanja početne proizvodnje i licenciranja proizvodnje, prema potrebi;

(e) ispitivanje, uključujući potrebnu infrastrukturu i, prema potrebi, certificiranje obnove obrambenih proizvoda kako bi se odgovorilo na njihovu zastarjelost i kako bi ih se učinilo upotrebljivima za krajnje korisnike.

2. Za aktivnosti iz stavka 1. točke (d) djelovanje provode pravni subjekti koji surađuju u okviru konzorcija od najmanje tri prihvatljiva pravna subjekta, od kojih najmanje dva imaju poslovni nastan u različitim državama članicama. Najmanje tri od tih prihvatljivih pravnih subjekata s poslovnim nastanom u najmanje dvjema različitim državama članicama tijekom cijelog razdoblja provedbe djelovanja ne smiju biti pod izravnom ili neizravnom kontrolom istog pravnog subjekta niti pod međusobnom kontrolom.

3. Neovisno o stavku 2., aktivnosti iz stavka 1. može provoditi SEAP.

4. Za proizvodnju streljiva i projektila primatelji financijskih sredstava Unije ili relevantna vladina tijela predmetnih država članica imaju mogućnost odlučiti, bez ograničenja koja nameću nepridružene treće zemlje ili subjekti iz nepridruženih trećih zemalja, o definiciji, prilagodbi i razvoju dizajna predmetnog obrambenog proizvoda, uključujući pravnu ovlast da zamijene ili uklone komponente koje podliježu ograničenjima koja nameću nepridružene treće zemlje ili subjekti iz nepridruženih trećih zemalja, ili alternativno, odstupajući od članka 10. stavka 5., od nepridružene treće zemlje ili predmetnog subjekta iz nepridružene treće zemlje moraju pribaviti pravno obvezujuću obvezu da će dobiti takvu mogućnost odlučivanja u razumnom roku razmjernom složenosti predmetnog djelovanja, a u svakom slučaju najkasnije do 31. prosinca 2033.

Članak 13.

Djelovanja potpore

1. Djelovanja potpore obuhvaćaju:

(a) aktivnosti za povećanje interoperabilnosti i zamjenjivosti, uključujući unakrsno certificiranje obrambenih proizvoda, i aktivnosti koje dovode do uzajamnog priznavanja certifikacije ili za olakšavanje primjene vojnih standarda, posebno standarda NATO-a i drugih relevantnih standarda, čime se smanjuje svako pretjerano razlikovanje obrambenih proizvoda diljem Unije;

(b) aktivnosti za olakšavanje pristupa obrambenom tržištu za MSP-ove, poduzeća srednje tržišne kapitalizacije i *start-up* poduzeća te potporu za stjecanje potrebnih certifikata kvalitete i proizvodnje;

(c) izgradnju kapaciteta, osposobljavanje, prekvalifikaciju ili usavršavanje osoblja u vezi s aktivnostima iz članka 10. stavka 1.;

(d) nabavu sustavâ fizičke i kibernetičke zaštite u vezi s aktivnostima iz članka 12.;

(e) djelovanja za koordinaciju i tehničku potporu, osobito u odgovoru na utvrđena uska grla u proizvodnim kapacitetima i lancima opskrbe radi osiguravanja i ubrzavanja proizvodnje proizvoda relevantnih u slučaju krize kako bi se osigurala djelotvorna opskrba tim proizvodima i njihova pravodobna dostupnost;

(f) uspostavu europskog kataloga vojne prodaje iz poglavlja V.;

(g) potporu uspostavi i funkcioniranju SEAP-a, među ostalim za potrebe uspostave i održavanja pričuva za spremnost obrambene industrije i upravljanja njome;

(h) aktivnosti čiji je cilj brza prilagodba i prenamjena civilnih proizvoda za obrambene primjene;

(i) inovacijska djelovanja u području obrane, uključujući hitna inovacijska djelovanja u području obrane ako je aktivirana mjera iz članka 68.

2. Za aktivnosti iz stavka 1. točke (a) djelovanje provode pravni subjekti koji surađuju u okviru konzorcija od najmanje tri prihvatljiva pravna subjekta, od kojih najmanje dva imaju poslovni nastan u najmanje dvjema različitim državama članicama. Najmanje tri od tih prihvatljivih pravnih subjekata ne smiju tijekom cijelog razdoblja provedbe djelovanja biti pod izravnom ili neizravnom kontrolom istog pravnog subjekta ni pod međusobnom kontrolom.

3. Neovisno o stavku 2., aktivnosti iz stavka 1. može provoditi SEAP.

ODJELJAK 3.

FOND ZA UBRZAVANJE TRANSFORMACIJE OBRAMBENIH LANACA OPSKRBE (FAST)

Članak 14.

Fond za ubrzavanje transformacije obrambenih lanaca opskrbe (FAST)

1. Kako bi se postigao učinak poluge, smanjila rizičnost i ubrzala ulaganja potrebna za povećanje obrambenih proizvodnih kapaciteta MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije u skladu s kriterijima jednakovrijednima kriterijima utvrđenima u članku 9. stavku 1. i, ako je relevantno, članku 9. stavcima 3. i 4, može se uspostaviti operacija mješovitog financiranja kojom se pruža potpora zaduživanja, potpora vlasničkim kapitalom ili oboje, naslovljena „Fond za ubrzavanje transformacije obrambenih lanaca opskrbe" (FAST). Ona se provodi u skladu s glavom X. Financijske uredbe i Uredbom (EU) 2021/523.

2. FAST ima sljedeće specifične ciljeve:

(a) postići zadovoljavajući multiplikacijski učinak koji je u skladu s kombinacijom financiranja zaduživanjem i vlasničkim kapitalom te koji doprinosi privlačenju financiranja iz javnog i privatnog sektora;

(b) pružati potporu MSP-ovima, uključujući *start-up* poduzeća i rastuća poduzeća, i malim poduzećima srednje tržišne kapitalizacije u cijeloj Uniji koji imaju poteškoće u pristupu financiranju i:

i. koji se bave industrijalizacijom ili proizvodnjom obrambenih proizvoda ili se planiraju time uskoro baviti; ili

ii. koji su dio obrambenog lanca opskrbe Unije ili planiraju uskoro postati njegov dio;

(c) ubrzati ulaganja u područja proizvodnje obrambenih proizvoda i razvoja obrambenih tehnologija i time ojačati sigurnost opskrbe lanaca vrijednosti obrambene industrije Unije.

ODJELJAK 4.

NABAVA

Članak 15.

Nabava uz potporu Komisije

1. U skladu s člankom 168. Financijske uredbe države članice mogu od Komisije zatražiti da:

(a) sudjeluje s njima u zajedničkoj nabavi kako je navedeno u članku 168. stavku 2. Financijske uredbe pri čemu države članice mogu u cijelosti kupiti, unajmiti ili zakupiti obrambene proizvode koji su zajednički nabavljeni;

(b) djeluje kao središnje tijelo za nabavu obrambenih proizvoda kako je navedeno u članku 168. stavku 3. Financijske uredbe u ime ili za račun zainteresiranih država članica.

2. Kada se od Komisije traži da djeluje u skladu sa stavkom 1. ovog članka, smatra se da su javni naručitelji država članica ispunili zahtjeve utvrđene u Direktivi 2009/81/EZ.

3. Odstupajući od članka 168. stavka 2. drugog podstavka Financijske uredbe, pridružena zemlja može zatražiti od Komisije da sudjeluje u zajedničkoj nabavi, kako je navedeno u stavku 1. točki (a) ovog članka. Ostali uvjeti utvrđeni u članku 168. stavku 2. Financijske uredbe primjenjuju se na takvu zajedničku nabavu.

4. Odstupajući od članka 168. stavka 3. Financijske uredbe, pridružena zemlja zajedno s najmanje jednom državom članicom može zatražiti od Komisije da djeluje kao središnje tijelo za nabavu kako je navedeno u stavku 1. točki (b) ovog članka. Uvjeti jednakovrijedni onima utvrđenima u članku 168. stavku 3. Financijske uredbe primjenjuju se ako Komisija djeluje kao središnje tijelo za nabavu.

5. Uz uvjete utvrđene u Financijskoj uredbi, postupak nabave iz stavaka 1., 3. i 4. ovog članka mora ispunjavati i sljedeće uvjete:

(a) sudjelovanje u postupku nabave otvoreno je svim državama članicama te, odstupajući od članka 168. stavaka 2. i 3. Financijske uredbe, može biti otvoreno pridruženim zemljama;

(b) Komisija poziva najmanje jednog stručnjaka s iskustvom relevantnim za pregovore iz svake zemlje sudionice radi osnivanja zajedničkog pregovaračkog tima;

(c) zemlje sudionice izričito navode jesu li odlučile voditi usporedne pregovaračke procese za predmetni proizvod, pri čemu ta odluka podliježe jednoglasnom odobrenju zemalja sudionica.

6. Ako Komisija djeluje kao središnje tijelo za nabavu na temelju stavka 1. točke (b) i stavka 4., ona može nabaviti, u ime ili za račun država članica ili pridruženih zemalja, komponente i sirovine potrebne za opskrbu obrambenim proizvodima u svrhu stvaranja strateških pričuva zemalja sudionica, uključujući stvaranje zaliha.

7. Ako je to propisno opravdano zbog iznimne hitnosti situacije, Komisija može, odstupajući od članka 175. stavka 1. Financijske uredbe, zatražiti isporuku obrambenih proizvoda od datuma slanja nacrta ugovora koji proizlaze iz nabave provedene za potrebe ove Uredbe.

8. Kako bi sklopili ugovore o kupoprodaji s gospodarskim subjektima, predstavnici Komisije ili stručnjaci koje je imenovala Komisija mogu provoditi terenske posjete u suradnji s relevantnim nacionalnim tijelima na lokacijama proizvodnih postrojenja za relevantne obrambene proizvode.

9. Ovim se člankom ne dovode u pitanje postojeća pravila Unije i postojeća nacionalna pravila kojima se uređuju vlasništvo, izvoz i transfer obrambenih proizvoda.

10. Komisija osigurava da se prema zemljama sudionicama postupa jednako pri provođenju postupaka nabave i pri provedbi ugovora koji iz njih proizlaze.

11. Uz uvjete utvrđene u Financijskoj uredbi, kriteriji jednakovrijedni onima utvrđenima u članku 9. stavcima 1., 3., i 4. ove Uredbe primjenjuju se i na ponuditelje, ugovaratelje i podugovaratelje u ugovorima koji proizlaze iz nabave koja se provodi na temelju ovog članka.

12. Na nabavu koja se provodi na temelju stavka 1. točke (a) i stavka 3. ovog članka primjenjuju se pravila utvrđena u članku 10. stavcima 3. i 5.

Članak 16.

Predviđena kupoprodaja obrambenih proizvoda

1. Zajednička nabava iz članka 15. stavka 1. točke (a) može biti u obliku ugovora o predviđenoj kupoprodaji obrambenih proizvoda o kojima se pregovaralo i koje se sklopilo u ime ili za račun zemalja sudionica. Ti ugovori mogu uključivati mehanizam predujma za proizvodnju takvih proizvoda u zamjenu za pravo na rezultat, koji ne smije premašiti dijelove ugovora o jednokratnim troškovima, uključujući rezervaciju proizvodnih kapaciteta.

2. Ako ugovori iz stavka 1. ovog članka uključuju mehanizam predujma, plaćanje unaprijed ugovaratelju može se pokriti financijskom omotnicom iz članka 3. stavka 1. Doprinosi zemalja sudionica iz članka 5. uzimaju se u obzir pod jednakim uvjetima po artiklu koji su naručile zemlje sudionice.

3. Ako dogovorene količine premašuju potražnju, Komisija na zahtjev predmetnih zemalja sudionica utvrđuje mehanizam za preraspodjelu u nacionalne zalihe ili za stvaranje pričuva za spremnost obrambene industrije.

Članak 17.

Olakšavanje sklapanja ugovora o otkupu

1. Komisija uspostavlja sustav za olakšavanje sklapanja ugovora o otkupu povezanih s industrijskim povećanjem proizvodnih kapaciteta EDTIB-a između država članica i, ako je relevantno, pridruženih zemalja, s jedne strane te gospodarskih subjekata EDTIB-a, s druge strane, u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju i nabavi. Komisija osigurava da je spriječen pristup nepridružene treće zemlje ili subjekta iz nepridružene treće zemlje klasificiranim ili osjetljivim podacima povezanima s djelovanjem i da zaposlenici ili ostale osobe uključene u djelovanje imaju nacionalno uvjerenje o sigurnosnoj provjeri koje je izdala država članica ili pridružena zemlja.

2. Sustav iz stavka 1. omogućuje zainteresiranim državama članicama i pridruženim zemljama da daju ponude za obrambene proizvode u kojima se navode:

(a) količina i kvaliteta;

(b) predviđena cijena ili raspon cijene;

(c) predviđeno trajanje ugovora o otkupu.

3. Sustav iz stavka 1. ovog članka dopušta proizvođačima obrambenih proizvoda koji ispunjavaju uvjete jednakovrijedne onima utvrđenima u članku 9. stavcima 1., 3. i 4 da daju ponude u kojima se navode:

(a) količina i kvaliteta obrambenih proizvoda za koje žele sklopiti ugovori o otkupu;

(b) predviđena cijena ili raspon cijene po kojoj su ih spremni prodati;

(c) procijenjeno vrijeme isporuke obrambenih proizvoda u okviru ugovora o otkupu;

(d) predviđeno trajanje ugovora o otkupu.

4. Na osnovi ponuda za kupnju i prodaju primljenih na temelju stavaka 2. i 3. Komisija uspostavlja kontakt između relevantnih proizvođača obrambenih proizvoda i zainteresiranih država članica i pridruženih zemalja.

5. Nakon kontakta iz stavka 4. ovog članka zainteresirane zemlje mogu zatražiti od Komisije da na temelju članka 15. za njihov račun ili u njihovo ime sudjeluje u postupku zajedničke nabave ili u postupku nabave.

6. Financijskom omotnicom iz članka 3. stavka 1. mogu se pokriti dijelovi ugovora koji se odnose na jednokratne troškove, uključujući rezervaciju proizvodnih kapaciteta.

ODJELJAK 5.

KRITERIJI ZA DODJELU I PROGRAMI RADA

Članak 18.

Kriteriji za dodjelu

1. Prijedlozi za djelovanja evaluiraju se s obzirom na ciljeve utvrđene za relevantno djelovanje, očekivane rezultate relevantnog djelovanja te kvalitetu i učinkovitost njegove provedbe. Osobito, ta evaluacija uključuje jedan ili više sljedećih kriterija:

(a) doprinos konkurentnosti,

(b) doprinos otpornosti i geografskoj raspodjeli proizvodnih kapaciteta,

(c) povećanje proizvodnih kapaciteta,

(d) povećanje interoperabilnosti,

(e) povećanje zamjenjivosti, i

(f) doprinos smanjenju strateških ovisnosti.

2. Uz kriterije utvrđene u stavku 1. ovog članka, prijedlozi za djelovanja zajedničke nabave iz članka 11. evaluiraju se na temelju sljedećih kriterija:

(a) broja država članica sudionica ili pridruženih zemalja sudionica;

(b) doprinosa djelovanja prilagodbi, modernizaciji i razvoju EDTIB-a u cijeloj Uniji; i

(c) sudjelovanja MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije.

3. Uz kriterije utvrđene u stavku 1. ovog članka, prijedlozi za djelovanja za jačanje industrije iz članka 12. evaluiraju se na temelju sljedećih kriterija:

(a) skraćivanja vremena za proizvodnju i povećanja proizvodnog kapaciteta u Uniji, rezervnog kapaciteta i kvalificirane radne snage;

(b) doprinosa osiguravanju dostupnosti i sigurnosti opskrbe u cijeloj Uniji kao odgovor na utvrđene rizike, osobito uključujući veliku izloženost riziku od ostvarenja konvencionalnih vojnih prijetnji; i

(c) doprinosa prekograničnoj suradnji u području obrambene industrije u cijeloj Uniji, kojim se poboljšava uključenost MSP-ova i poduzeća srednje tržišne kapitalizacije ili povezanosti s narudžbama koje proizlaze iz zajedničke nabave obrambenih proizvoda koju provode najmanje tri države članice ili pridružene zemlje.

4. U programima rada iz članka 21. utvrđuju se dodatne pojedinosti o primjeni kriterija utvrđenih u stavku 1. ovog članka, uključujući sve pondere koje treba primijeniti. U programima rada ne utvrđuju se pojedinačni pragovi.

5. Odboru za evaluaciju mogu pomagati neovisni vanjski stručnjaci u skladu s člankom 153. stavkom 3. Financijske uredbe. U programima rada se može navesti da se od tih stručnjaka zahtijeva da imaju valjano uvjerenje o sigurnosnoj provjeri.

Članak 19.

Postupak odabira i dodjele

Osim za djelovanja iz članka 11., članka 13. stavka 1. točke (g) i članka 10. stavka 1. točke (d), Komisija dodjeljuje financijska sredstva iz ovog poglavlja provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4.

Članak 20.

Financijski doprinos Unije

1. Za djelovanja iz članaka 13. i 35. ove Uredbe te, odstupajući od članka 193. stavka 1. Financijske uredbe, ako je financijski doprinos Unije u obliku bespovratnih sredstava, iz Programa se može financirati do 100 % prihvatljivih troškova.

2. Ako se bespovratna sredstva Unije dodjeljuju u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima, na temelju članka 183. stavka 3. Financijske uredbe, razina doprinosa Unije za svako djelovanje može se temeljiti na čimbenicima kao što su:

(a) stupanj složenosti zajedničke nabave, pri čemu udio procijenjene vrijednosti ugovora o zajedničkoj nabavi i iskustva stečenog u sličnim djelovanjima može služiti kao početni pokazatelj;

(b) doprinos djelovanja poboljšanju ishoda interoperabilnosti;

(c) značajke djelovanja koje će vjerojatno poboljšati dugoročne investicijske signale za industriju, osobito ako zajednička nabava obuhvaća aktivnosti koje bi bile prihvatljive za financiranje iz proračuna Unije, kao što su istraživanje i razvoj, ispitivanje i certificiranje, početna proizvodnju ili aktivnosti potpore pri uporabi;

(d) broj država članica sudionica i pridruženih zemalja sudionica ili uključivanje dodatnih država članica ili pridruženih zemalja u postojeće suradnje;

(e) doprinos djelovanja povećanju potrebnih proizvodnih kapaciteta;

(f) doprinos djelovanja smanjenju ovisnosti o nepridruženim zemljama;

(g) doprinos djelovanja jačanju suradnje među državama članicama ili pridruženim zemljama u svrhu uspostave ili održavanja pričuva za spremnost obrambene industrije ili upravljanja njome;

(h) doprinos djelovanja jačanju suradnje među državama članicama ili pridruženim zemljama koje rezultira zajedničkom nabavom dodatnih količina obrambenih proizvoda za Ukrajinu ili Moldovu;

(i) složenost tehnoloških rješenja potrebnih za integraciju obrambenog proizvoda nabavljenog u okviru oružanih snaga države članice sudionice.

3. Djelovanja iz članka 11. ove Uredbe financiraju se bespovratnim sredstvima u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima, na temelju članka 183. stavka 3. Financijske uredbe.

4. Financijski doprinos Unije svakom djelovanju iz članka 11. ne smije premašiti 15 % procijenjene vrijednosti predmetnog ugovora o zajedničkoj nabavi.

5. Odstupajući od stavka 4. ovog članka, financijski doprinos Unije svakom djelovanju iz članka 11. može iznositi do 25 % procijenjene vrijednosti predmetnog ugovora o zajedničkoj nabavi ako je ispunjen barem jedan od sljedećih uvjeta:

(a) djelovanje provodi SEAP;

(b) djelovanjem se podupire zajednička nabava konačnih proizvoda bez ograničenja;

(c) djelovanje rezultira zajedničkom nabavom dodatnih količina obrambenih proizvoda za Ukrajinu ili Moldovu;

(d) djelovanjem se osigurava široka raspodjela dobavljača u državama članicama, pri čemu više od 20 % ukupne vrijednosti krajnjeg proizvoda proizvode dobavljači s poslovnim nastanom u najmanje jednoj državi članici koja nije država članica u kojoj glavni ugovaratelj ima poslovni nastan;

(e) rashodi za ulaganja u obranu većine država članica koje sudjeluju u predmetnom djelovanju prelaze 30 % njihovih rashoda za obranu u financijskoj godini koja prethodi podnošenju zahtjeva.

6. Financijski doprinos Unije djelovanjima iz članka 12. ne smije premašiti 35 % prihvatljivih troškova.

7. Odstupajući od stavka 6. ovog članka, financijski doprinos Unije svakom djelovanju iz članka 12. može iznositi do 50 % prihvatljivih troškova ako su većina korisnika MSP-ovi ili poduzeća srednje tržišne kapitalizacije s poslovnim nastanom u državama članicama ili u pridruženim zemljama ili ako djelovanje provodi SEAP i ako je ispunjen barem jedan od sljedećih uvjeta:

(a) korisnik je dokazao doprinos stvaranju nove prekogranične suradnje među subjektima s poslovnim nastanom u državama članicama ili pridruženim zemljama;

(b) djelovanje uključuje izgradnju nove infrastrukture, postrojenja ili proizvodnih linija od temelja ili na lokacijama koje se prethodno nisu upotrebljavale za takve aktivnosti, čime se doprinosi razvoju lanaca opskrbe i prijenosu tehnologije u cijeloj Uniji;

(c) djelovanjem se doprinosi uspostavi novih ili povećanju postojećih proizvodnih kapaciteta za proizvode relevantne u slučaju krize.

8. U programima rada iz članka 21. utvrđuju se dodatne pojedinosti.

Članak 21.

Programi rada

1. Program se provodi s pomoću programâ rada iz članka 110. Financijske uredbe. Programi rada prema potrebi mogu biti višegodišnji. U programima rada utvrđuju se djelovanja i povezani proračun potrebni za ispunjavanje ciljeva Programa i, ako je to primjenjivo, ukupni iznos namijenjen operacijama mješovitog financiranja.

2. Komisija donosi programe rada provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4.

3. Programi rada osobito uključuju:

(a) ukupni iznos doprinosa Unije za svaku vrstu djelovanja iz članka 10. stavka 1. i detaljan opis svake vrste djelovanja;

(b) u pogledu djelovanja iz članaka 11. i 12., minimalnu financijsku veličinu djelovanja;

(c) u pogledu djelovanja iz članka 12., najveći broj pravnih subjekata koji su dio konzorcija, koji ne smije premašiti 15 pravnih subjekata;

(d) postupak za evaluaciju i odabir prijedloga, uključujući, ako je to relevantno, opis ključnih etapa osmišljenih kako bi obilježile znatan napredak u provedbi djelovanja, rezultate koje treba ostvariti i povezane iznose koje treba isplatiti, kao i aranžmane za provjeru ključnih etapa, ispunjenje uvjeta i postizanje rezultata;

(e) ukupni iznos doprinosa Unije zajedničkoj nabavi uz potporu Komisije kako je navedeno u članku 15. stavku 1. točki (a), članku 15. stavku 3., članku 16. i članku 17.; i

(f) metode za utvrđivanje i, ako je primjenjivo, prilagodbu financiranja.

4. Komisija pri donošenju programâ rada uzima u obzir potrebu za usklađenošću s drugim relevantnim programima i instrumentima Unije.

5. Financijskom omotnicom iz članka 3. stavka 1. može se pokriti javna nabava kako je navedeno u članku 15. stavku 1. točki (a), koja ne smije premašiti dijelove ugovora koji se odnose na jednokratne troškove, uključujući rezervaciju proizvodnih kapaciteta.

POGLAVLJE III.

INSTRUMENT ZA POTPORU UKRAJINI

ODJELJAK 1.

OPĆE ODREDBE KOJE SE PRIMJENJUJU NA INSTRUMENT ZA POTPORU UKRAJINI

Članak 22.

Ciljevi

1. Instrument za potporu Ukrajini doprinosi oporavku, obnovi i modernizaciji ukrajinskog DTIB-a s ciljem povećanja spremnosti njezine obrambene industrije, uzimajući u obzir njegovu moguću buduću integraciju u EDTIB, suradnjom između Unije i Ukrajine, čime se jačaju uzajamna stabilnost, sigurnost, mir, blagostanje, otpornost i održivost.

2. Cilj utvrđen u stavku 1. ostvaruje se s naglaskom na jačanju prekogranične suradnje između EDTIB-a i ukrajinskog DTIB-a, uzimajući u obzir potrebe Ukrajine za jačanjem obrambene industrije i nabavom za obranu, stvaranjem proizvodnih kapaciteta ili njihovim povećanjem u skladu sa standardima NATO-a i drugim relevantnim standardima, zaštitom imovine, tehničkom pomoći i razmjenom osoblja, povećanom suradnjom u području zajedničke nabave obrambenih proizvoda uz uključivanje Ukrajine i ukrajinskog DTIB-om, uključujući njihovo održavanje, i licenciranjem proizvodne suradnje putem javno-privatnih partnerstava ili drugih oblika suradnje, kao što su zajednički pothvati. Posebna pozornost posvećuje se cilju pružanja potpore Ukrajini da se postupno uskladi s pravilima, standardima, politikama i praksama Unije u cilju njezina budućeg članstva u Uniji.

Članak 23.

Dodatna financijska sredstva

1. Države članice, institucije, tijela i agencije Unije, treće zemlje, međunarodne organizacije, međunarodne financijske institucije ili ostale treće strane mogu dati dodatan financijski doprinos Instrumentu za potporu Ukrajini u skladu s člankom 208. stavkom 2. Financijske Uredbe. Ti financijski doprinosi čine vanjske namjenske prihode u smislu članka 21. stavka 2. točke (a), (d) ili (e) ili članka 21. stavka 5. Financijske uredbe.

2. Svi dodatni iznosi primljeni na temelju bilateralnih ili multilateralnih sporazuma sklopljenih na temelju članka 17. Uredbe (EU) 2025/1106 čine vanjske namjenske prihode u smislu članka 21. stavka 5. Financijske uredbe i upotrebljavaju se za Instrument za potporu Ukrajini u skladu s ovom Uredbom.

3. Svi dodatni iznosi primljeni u okviru relevantnih mjera ograničavanja Unije jesu vanjski namjenski prihodi u smislu članka 21. stavka 5. Financijske uredbe i upotrebljavaju se za djelovanja kojima se jača ukrajinski DTIB.

4. Sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se na zahtjev predmetne države članice prenijeti u Instrument za potporu Ukrajini, podložno uvjetima utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/1060. Komisija ta sredstva izvršava izravno u skladu s člankom 62. stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog podstavka. Ta se sredstva upotrebljavaju u korist predmetne države članice.

5. Kad je riječ o iznosima kojima se doprinosi u skladu sa stavkom 1. ovog članka, predmetne države članice mogu donijeti odluke o udjelu tih iznosa koji treba staviti na raspolaganje svim subjektima prihvatljivima za financiranje na temelju ove Uredbe, koji treba staviti na raspolaganje samo u korist predmetnih država članica ili koji treba staviti na raspolaganje u dodatnu korist drugih država članica ili Ukrajine.

6. Ako Komisija ne preuzme pravnu obvezu u okviru izravnog ili neizravnog upravljanja za sredstva prenesena u skladu sa stavkom 4. ovog članka i najkasnije do 31. prosinca 2028., pripadajuća nenamjenska sredstva mogu se na zahtjev predmetne države članice prenijeti natrag u jedan ili više odgovarajućih izvornih programa u skladu s uvjetima utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/1060.

Članak 24.

Alternativno, kombinirano i kumulativno financiranje

1. Instrument za potporu Ukrajini provodi se u sinergiji s drugim programima Unije. Za djelovanje za koje je primljen doprinos iz drugog programa Unije može se primiti doprinos i na temelju Instrumenta za potporu Ukrajini, pod uvjetom da se tim doprinosima ne pokrivaju isti troškovi. Pravila relevantnog programa Unije primjenjuju se na odgovarajući doprinos ili se na sve doprinose može primijeniti jedinstveni skup pravila bilo kojeg programa Unije iz kojeg se daje doprinos te se može sklopiti jedinstvena pravna obveza. Kumulativna potpora iz proračuna Unije ne smije premašiti ukupne prihvatljive troškove djelovanja i može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.

2. Kako bi im se dodijelio pečat izvrsnosti u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini, djelovanja moraju ispunjavati sve sljedeće uvjete:

(a) ocijenjena su u pozivu na podnošenje prijedloga u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini;

(b) ispunjavaju minimalne zahtjeve u pogledu kvalitete iz tog poziva na podnošenje prijedloga;

(c) ne financiraju se u okviru tog poziva na podnošenje prijedloga zbog proračunskih ograničenja.

3. U skladu s relevantnim odredbama Uredbe (EU) 2021/1060 iz EFRR-a ili fonda ESF+ može se pružiti potpora za daljnje prijedloge podnesene na poziv na podnošenje prijedloga u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini kojima je dodijeljen pečat izvrsnosti.

Članak 25.

Provedba i oblici financiranja sredstvima Unije

1. Instrument za potporu Ukrajini provodi se u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili u okviru neizravnog upravljanja sa subjektima iz članka 62. stavka 1. točke (c) Financijske uredbe.

2. Ne dovodeći u pitanje članak 33. stavak 3. ove Uredbe, financiranje sredstvima Unije može biti u bilo kojem obliku utvrđenom u Financijskoj uredbi, u skladu s njezinom glavom X., uz iznimku operacija mješovitog financiranja u okviru programa InvestEU.

3. Kad je riječ o aktivnostima iz članka 12. stavka 1. točke (d) ove Uredbe za koje se pružaju financijska sredstva Unije u obliku bespovratnih sredstava u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini i ostvari se dobit, Komisija ima pravo na povrat postotka te dobiti koji odgovara doprinosu Unije prihvatljivim stvarno nastalim troškovima korisnika koji provodi to djelovanje do konačnog iznosa doprinosa Unije. Odstupajući od članka 195. stavka 2. Financijske uredbe, ta se dobit izračunava kao višak primitaka u odnosu na prihvatljive troškove djelovanja, pri čemu su primici ograničeni na financiranje sredstvima Unije, financiranje sredstvima država članica, uključujući nabavu, druge prihode ostvarene tijekom djelovanja i sve prihode koji proizlaze iz djelovanja. U programima rada iz članka 34. ove Uredbe mogu se utvrditi dodatne pojedinosti.

4. Odstupajući od članka 196. stavka 2. Financijske uredbe, financijskim doprinosima mogu se, ako je to relevantno i potrebno za provedbu djelovanja, pokriti djelovanja započeta i troškovi nastali prije datuma podnošenja prijedloga za ta djelovanja, pod uvjetom da ta djelovanja nisu započeta prije 5. ožujka 2024. i da nisu dovršena prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava.

Članak 26.

Prihvatljivi pravni subjekti

1. Samo pravni subjekti s poslovnim nastanom u Uniji ili u Ukrajini i čije se izvršne upravljačke strukture nalaze u Uniji ili u Ukrajini prihvatljivi su kao primatelji financijskih sredstava Unije na temelju ove Uredbe.

Pravni subjekti s poslovnim nastanom u područjima Ukrajine koja nisu pod kontrolom vlade nisu prihvatljivi za financiranje na temelju ove Uredbe.

2. Uz kriterije utvrđene u skladu s Financijskom uredbom primjenjuju se kriteriji prihvatljivosti utvrđeni u stavcima od 3. do 9. ovoga članka.

3. Infrastruktura, postrojenja, imovina i resursi primatelja financijskih sredstava Unije uključenih u djelovanje koji se koriste u svrhu tog djelovanja moraju se tijekom cijelog trajanja djelovanja nalaziti na državnom području države članice ili Ukrajine.

4. Odstupajući od stavka 3.. ovog članka, ako primatelji financijskih sredstava Unije uključeni u pojedino djelovanje nemaju lako dostupne alternative ili relevantnu infrastrukturu, postrojenja, imovinu i resurse u Uniji ili u Ukrajini, mogu upotrebljavati svoju infrastrukturu, postrojenja, imovinu ili resurse koji se nalaze ili drže izvan državnog područja država članica ili u trećoj zemlji koja nije Ukrajina, pod uvjetom da takva upotreba nije protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa, i da je u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 22. Troškovi povezani s aktivnostima u kojima se upotrebljavaju takva infrastruktura, postrojenja, imovina ili resursi nisu prihvatljivi za potporu iz Instrumenta za potporu Ukrajini.

5. Za potrebe djelovanja koje se podupire iz Instrumenta za potporu Ukrajini primatelji financijskih sredstava Unije ne smiju podlijegati kontroli nepridružene treće zemlje koja nije Ukrajina ili subjekta iz neke druge treće zemlje.

6. Odstupajući od stavka 5. ovog članka, pravni subjekt s poslovnim nastanom u Uniji koji je pod kontrolom nepridružene treće zemlje koja nije Ukrajina ili subjekta iz neke druge treće zemlje prihvatljiv je kao primatelj financijskih sredstava Unije ako se jamstva odobrena u skladu s nacionalnim postupcima države članice u kojoj ima poslovni nastan, kao što su odgovarajuće mjere na temelju provjere kako je definirana u članka 2. točki 3. Uredbe (EU) 2019/452, stave na raspolaganje Komisiji.

Jamstvima iz prvog podstavka ovog stavka mora se osigurati da uključenost pravnog subjekta kako je naveden u tom podstavku u djelovanje ne bi bila protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica kako su utvrđeni u okviru ZVSP-a na temelju glave V. UEU-a, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa, ni ciljevima utvrđenima u članku 22. ove Uredbe. Tim se jamstvima osobito potkrepljuje da su za potrebe predmetnog djelovanja uspostavljene mjere kako bi se osiguralo:

(a) da se kontrola nad pravnim subjektom ne provodi na način koji onemogućuje ili ograničava njegovu sposobnost da provodi djelovanje i ostvaruje rezultate, kojim se nameću ograničenja u vezi s njegovom infrastrukturom, postrojenjima, imovinom, resursima, intelektualnim vlasništvom ili znanjem i iskustvom potrebnima za potrebe djelovanja ili koji narušava njegove sposobnosti i standarde potrebne za provedbu djelovanja;

(b) da se spriječi pristup nepridružene treće zemlje koja nije Ukrajine ili subjekta iz neke druge treće zemlje klasificiranim ili osjetljivim podacima povezanima s djelovanjem i da zaposlenici ili ostale osobe uključene u djelovanje imaju nacionalno uvjerenje o sigurnosnoj provjeri koje je prema potrebi izdala država članica, pridružena zemlja ili Ukrajina u skladu s nacionalnim zakonima i propisima;

(c) da vlasništvo na intelektualnom vlasništvu koje proizlazi iz djelovanja iz članka 27. stavka 1. točke (b), u vezi s djelovanjima za jačanje industrije kojima se potiče industrijalizacija i komercijalizacija obrambenih proizvoda koji su razvijeni u okviru djelovanja koja financira Unija ili drugih aktivnosti suradnje koje se provode uz potporu država članica, ne podliježe ograničenju nepridružene treće zemlje koja nije Ukrajina ili subjekta iz neke druge treće zemlje niti se prenosi subjektima s poslovnim nastanom izvan državnog područja država članica, pridruženih zemalja ili Ukrajine bez odobrenja države članice ili pridružene zemlje u kojoj pravni subjekt ima poslovni nastan ili, ako pravni subjekt ima poslovni nastan u Ukrajini, bez odobrenja Ukrajine. Takvo odobrenje ne smije biti protivno ciljevima utvrđenima u članku 22.

Ako država članica u kojoj pravni subjekt ima poslovni nastan to smatra primjerenim, mogu se dati dodatna jamstva.

Komisija obavješćuje odbor iz članka 77. o svakom pravnom subjektu koji se smatra prihvatljivim kao primatelj financijskih sredstava Unije u skladu s ovim stavkom.

7. Jamstva iz stavka 6. ovog članka mogu se temeljiti na standardiziranom predlošku koji osigurava Komisija uz pomoć odbora iz članka 77. kako bi se osigurao usklađen pristup u cijeloj Uniji.

8. Pri provedbi prihvatljivog djelovanja primatelji mogu surađivati i s pravnim subjektima s poslovnim nastanom izvan državnog područja država članica ili Ukrajine ili koji su pod kontrolom nepridružene treće zemlje koja nije Ukrajina ili subjekta iz neke druge treće zemlje, među ostalim i upotrebom imovine, infrastrukture, postrojenja i resursa takvih pravnih subjekata, pod uvjetom da takva upotreba nije protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa, ni ciljevima utvrđenima u članku 22.

Nepridružena treća zemlja koja nije Ukrajina ili subjekt iz neke druge treće zemlje ne smije neovlašteno pristupati klasificiranim podacima povezanima s provedbom djelovanja te se moraju izbjegavati potencijalni negativni učinci na sigurnost opskrbe ulaznim resursima ključnima za djelovanje.

Troškovi povezani sa suradnjom s pravnim subjektima s poslovnim nastanom izvan državnog područja država članica ili Ukrajine ili koje kontrolira nepridružena treća zemlja koja nije Ukrajina ili subjekt iz neke druge treće zemlje nisu prihvatljivi za potporu iz Instrumenta za potporu Ukrajini.

9. Stavci 5. i 6. ne primjenjuju se na:

(a) javne naručitelje iz država članica i Ukrajine;

(b) međunarodne organizacije;

(c) SEAP-ove;

(d) EDA-u.

ODJELJAK 2.

PRIHVATLJIVA DJELOVANJA

Članak 27.

Prihvatljiva djelovanja

1. Djelovanjima prihvatljivima za financiranje u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini provode se ciljevi utvrđeni u članku 22. i ona mogu biti u jednom od sljedećih oblika ili njihovoj kombinaciji:

(a) djelovanja zajedničke nabave iz članka 11., među ostalim za uspostavu i održavanje pričuva za spremnost obrambene industrije te upravljanje njome;

(b) djelovanja za jačanje industrije iz članka 12.;

(c) djelovanja potpore iz članka 13.

2. Za financiranje u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini nisu prihvatljiva sljedeća djelovanja:

(a) djelovanja povezana s obrambenim proizvodima koji su zabranjeni primjenjivim međunarodnim pravom;

(b) djelovanja povezana sa smrtonosnim autonomnim sustavima koji djeluju izvan odgovornog lanca ljudskog zapovijedanja i nadzora i koji se ne mogu upotrebljavati u skladu s međunarodnim humanitarnim pravom;

(c) djelovanja povezana s kazetnim streljivom;

(d) djelovanja ili njihovi dijelovi koji su već u potpunosti financirani iz drugih javnih ili privatnih izvora.

3. Za nabavu koju se provodi na temelju stavka 1. točaka (a) i (c), a koja se podupire financijskim sredstvima Unije, trošak komponenti koje potječu izvan Unije i Ukrajine ne smije biti veći od 35 % procijenjenog troška komponenti krajnjeg proizvoda. Nijedna komponenta ne smije potjecati iz trećih zemalja protivnih sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica.

4. Za djelovanja provedena na temelju stavka 1. točke (b), trošak komponenti koje potječu izvan Unije i Ukrajine ne smije biti veći od 35 % procijenjenog troška komponenti proizvoda čije se povećanje proizvodnog kapaciteta podupire financijskim sredstvima Unije. Nijedna komponenta proizvoda čije se povećanje proizvodnog kapaciteta podupire financijskim sredstvima Unije smije potjecati iz trećih zemalja protivnih sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica.

5. Primatelji financijskih sredstava Unije ili, ako je relevantno, ugovaratelji, imaju mogućnost odlučiti, bez ograničenja koja nameću nepridružene treće zemlje koje nisu Ukrajina ili subjekti iz nekih drugih trećih zemalja, o definiciji, prilagodbi i razvoju dizajna predmetnih obrambenih proizvoda, uključujući pravnu ovlast da zamijene ili uklone komponente koje podliježu ograničenjima koja nameću nepridružene treće zemlje koje nisu Ukrajina ili subjekti iz nekih drugih trećih zemalja.

6. Ne dovodeći u pitanje članak 5. Direktive 2009/43/EZ, države članice mogu objaviti opće dozvole za transfer u druge države članice proizvoda povezanih s djelovanjima koja se podupiru Instrumentom za potporu Ukrajini.

7. Djelovanja prihvatljiva za financiranje u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini provodi Ukrajina ili se ona provode uz sudjelovanje najmanje Ukrajine ili jednog pravnog subjekta s poslovnim nastanom i izvršnim upravljačkim strukturama u Ukrajini.

8. Za potrebe ovog poglavlja smatra se da upućivanja na države članice u člancima 11., 12., 13. i 38. uključuju Ukrajinu. Upućivanja na pridružene zemlje u člancima 11., 12., 13. i 38. ne primjenjuju se na ovo poglavlje. Za potrebe ovog poglavlja upućivanja na članak 9. sadržana u članku 11. smatraju se upućivanjima na članak 26., a upućivanja na članak 10. stavak 5. sadržana u članku 12. smatraju se upućivanjima na stavak 5. ovog članka.

ODJELJAK 3.

NABAVA

Članak 28.

Nabava uz potporu Komisije

1. Odstupajući od članka 168. stavka 2. drugog podstavka Financijske uredbe, Ukrajina zajedno s najmanje jednom državom članicom može zatražiti od Komisije da sudjeluje u zajedničkoj nabavi iz članka 168. stavka 2. Financijske uredbe, pri čemu države članice i Ukrajina mogu u cijelosti kupiti, unajmiti ili zakupiti obrambene proizvode koji su zajednički nabavljeni. Ostali uvjeti utvrđeni u članku 168. stavku 2. Financijske uredbe primjenjuju se na takvu zajedničku nabavu.

2. Odstupajući od članka 168. stavka 3. Financijske uredbe, Ukrajina zajedno s najmanje jednom državom članicom može zatražiti da Komisija djeluje kao središnje tijelo za nabavu kako je navedeno u članku 168. stavku 3. Financijske uredbe radi nabave obrambenih proizvoda u njihovo ime ili za njihov račun. Uvjeti jednakovrijedni onima utvrđenima u članku 168. stavku 3. Financijske uredbe primjenjuju se ako Komisija djeluje kao središnje tijelo za nabavu.

3. Kada se od Komisije traži da djeluje u skladu sa stavkom 1. ovog članka, smatra se da su javni naručitelji država članica ispunili zahtjeve utvrđene u Direktivi 2009/81/EZ.

4. Uz uvjete utvrđene u Financijskoj uredbi, postupak nabave iz stavaka 1. i 2. ovog članka mora ispunjavati i sljedeće uvjete:

(a) sudjelovanje u postupku nabave otvoreno je svim državama članicama;

(b) Komisija poziva najmanje jednog stručnjaka s iskustvom relevantnim za pregovore iz svake zemlje sudionice radi osnivanja zajedničkog pregovaračkog tima;

(c) zemlje sudionice izričito navode jesu li odlučile voditi usporedne pregovaračke procese za predmetni proizvod, pri čemu ta odluka podliježe jednoglasnom odobrenju zemalja sudionica.

5. Ako Komisija djeluje kao središnje tijelo za nabavu na temelju stavka 2., ona u okviru nabave može nabaviti komponente i sirovine potrebne za opskrbu obrambenim proizvodima u svrhu stvaranja strateških pričuva zemalja sudionica, uključujući stvaranje zaliha.

6. Ako je to propisno opravdano zbog iznimne hitnosti situacije, Komisija može, odstupajući od članka 175. stavka 1. Financijske uredbe, zatražiti isporuku proizvoda od datuma slanja nacrta ugovora koji proizlaze iz nabave provedene za potrebe ove Uredbe.

7. Kako bi sklopili ugovore o kupoprodaji s gospodarskim subjektima, predstavnici Komisije ili stručnjaci koje je imenovala Komisija mogu provoditi terenske posjete u suradnji s relevantnim nacionalnim tijelima na lokacijama proizvodnih postrojenja za relevantne obrambene proizvode.

8. Ovim se člankom ne dovode u pitanje postojeća pravila Unije i postojeća nacionalna pravila kojima se uređuju vlasništvo, izvoz i transfer obrambenih proizvoda.

9. Komisija osigurava da se prema zemljama sudionicama postupa jednako pri provođenju postupaka nabave i pri provedbi ugovora koji iz njih proizlaze.

10. Uz uvjete utvrđene u Financijskoj uredbi, kriteriji jednakovrijedni onima utvrđenima u članku 26. stavcima 1., 3. i 4. ove Uredbe primjenjuju se i na ponuditelje, ugovaratelje i podugovaratelje u ugovorima koji proizlaze iz nabave koja se provodi na temelju ovog članka.

11. Na nabave koje se provode na temelju stavka 1. ovog članka primjenjuju se pravila utvrđena u članku 27. stavcima 3. i 5.

Članak 29.

Predviđena kupoprodaja obrambenih proizvoda

1. Zajednička nabava iz članka 28. može biti u obliku ugovora o predviđenoj kupoprodaji obrambenih proizvoda, o kojima se pregovaralo i koje se sklopilo za račun ili u ime zemalja sudionica. Takvi ugovori mogu uključivati mehanizam predujma za proizvodnju takvih proizvoda u zamjenu za pravo na rezultat, koji ne smije premašiti dijelove ugovora o jednokratnim troškovima, uključujući rezervaciju proizvodnih kapaciteta.

2. Ako ugovori iz stavka 1. ovog članka uključuju mehanizam predujma, plaćanje unaprijed ugovaratelju može se pokriti financijskom omotnicom iz članka 3. stavka 2.. Doprinosi zemalja sudionica iz članka 23. uzimaju se u obzir pod jednakim uvjetima po artiklu koji su naručile zemlje sudionice.

3. Ako dogovorene količine premašuju potražnju, Komisija na zahtjev predmetnih zemalja sudionica utvrđuje mehanizam za preraspodjelu u nacionalne zalihe ili stvaranje pričuva za spremnost obrambene industrije.

Članak 30.

Olakšavanje sklapanja ugovora o otkupu

1. Komisija uspostavlja sustav za olakšavanje sklapanja ugovora o otkupu povezanih s industrijskim povećanjem proizvodnih kapaciteta ukrajinskog DTIB-a između država članica i Ukrajine, s jedne strane, i gospodarskih subjekata ukrajinskog DTIB-a, s druge strane, u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju i nabavi. Komisija osigurava da je spriječen pristup nepridružene treće zemlje koja nije Ukrajina ili subjekta iz neke druge treće zemlje klasificiranim ili osjetljivim podacima povezanima s djelovanjem i da zaposlenici ili ostale osobe uključene u djelovanje imaju nacionalno uvjerenje o sigurnosnoj provjeri koje je izdala država članica, pridružena zemlja ili Ukrajina.

2. Sustav iz stavka 1. omogućuje zainteresiranim državama članicama i Ukrajini da daju ponude za obrambene proizvode u kojima se navode:

(a) količina i kvaliteta;

(b) predviđena cijena ili raspon cijene;

(c) predviđeno trajanje ugovora o otkupu.

3. Sustav iz stavka 1. ovog članka omogućuje proizvođačima obrambenih proizvoda koji ispunjavaju kriterije jednakovrijedne onima utvrđenima u članku 26. stavcima 1., 3. i 4. da daju ponude u kojima se navode:

(a) količina i kvaliteta obrambenih proizvoda za koje žele sklopiti ugovore o otkupu;

(b) predviđena cijena ili raspon cijene po kojoj su ih spremni prodati;

(c) procijenjeno vrijeme isporuke obrambenih proizvoda unutar okvira ugovora o otkupu;

(d) predviđeno trajanje ugovora o otkupu.

4. Na temelju ponuda za kupnju i prodaju primljenih u skladu sa stavcima 2. i 3. Komisija uspostavlja kontakt između relevantnih proizvođača obrambenih proizvoda i zainteresiranih država članica i Ukrajine.

5. Nakon kontakta iz stavka 4. ovog članka Ukrajina i zainteresirane države članice mogu zatražiti od Komisije da za njihov račun ili u njihovo ime sudjeluje u postupku zajedničke nabave ili u postupku nabave na temelju članka 28.

6. Financijskom omotnicom iz članka 3. stavka 2. mogu se pokriti dijelovi ugovora koji se odnose na jednokratne troškove, uključujući rezervaciju proizvodnih kapaciteta.

ODJELJAK 4.

KRITERIJI ZA DODJELU I PROGRAMI RADA

Članak 31.

Kriteriji za dodjelu

1. Prijedlozi za djelovanja evaluiraju se s obzirom na ciljeve utvrđene za relevantno djelovanje, kako je navedeno u članku 22., očekivane rezultate relevantnog djelovanja te kvalitetu i učinkovitost njegove provedbe.

2. Uz kriterije utvrđene u stavku 1. ovog članka prijedlozi za djelovanja zajedničke nabave iz članka 11. mogu se evaluirati na temelju jednog ili više od sljedećih kriterija:

(a) procijenjene vrijednosti zajedničke nabave;

(b) doprinosa djelovanja oporavku, obnovi i modernizaciji ukrajinskog DTIB-a;

(c) doprinosa djelovanja ubrzanju nabave i skraćivanju vremena proizvodnje i isporuke obrambenih proizvoda.

3. Uz kriterije utvrđene u stavku 1. ovog članka, prijedlozi za djelovanja za jačanje industrije iz članka 12. mogu se evaluirati na temelju jednog ili više od sljedećih kriterija:

(a) skraćivanja vremena proizvodnje i povećanja proizvodnog kapaciteta u Ukrajini;

(b) doprinosa osiguravanju pravodobne dostupnosti obrambenih proizvoda i opskrbe njima u cijeloj Ukrajini;

(c) doprinosa prekograničnoj suradnji Ukrajine i Unije u području obrambene industrije.

4. U programima rada iz članka 34. utvrđuju se dodatne pojedinosti u pogledu primjene kriterija za dodjelu, uključujući sve pondere koje treba primijeniti. U programima rada ne utvrđuju se pojedinačni pragovi.

5. Odboru za evaluaciju mogu pomagati neovisni vanjski stručnjaci u skladu s člankom 153. stavkom 3. Financijske uredbe. U programima rada se može navesti da se od tih stručnjaka zahtijeva da imaju valjano uvjerenje o sigurnosnoj provjeri.

Članak 32.

Postupak odabira i dodjele

Osim za djelovanja iz članka 11. i članka 13. stavka 1. točke (g), Komisija provedbenim aktima dodjeljuje financijska sredstva na temelju ovog poglavlja. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4.

Članak 33.

Financijski doprinos Unije

1. Ako je doprinos Unije u obliku bespovratnih sredstava, na temelju članka 193. stavka 3. Financijske uredbe iz Instrumenta za potporu Ukrajini može se financirati do 100 % prihvatljivih troškova za djelovanja iz članka 27. stavka 1. točaka (b) i (c) ove Uredbe.

2. Ako se bespovratna sredstva Unije dodjeljuju u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima, razina doprinosa Unije za svako djelovanje može se temeljiti na čimbenicima kao što su:

(a) stupanj složenosti zajedničke nabave, pri čemu udio procijenjene vrijednosti djelovanja i iskustvo stečeno u sličnim djelovanjima mogu služiti kao početni pokazatelj;

(b) doprinos djelovanja poboljšanju ishodâ interoperabilnosti;

(c) značajke djelovanja koje će vjerojatno dovesti do većih dugoročnih investicijskih signala za industriju;

(d) doprinos djelovanja povećanju potrebnih proizvodnih kapaciteta u Ukrajini;

(e) stupanj složenosti s kojim je Ukrajina suočena u postizanju napretka u procesu pristupanja Uniji, uključujući strukturne reforme i mjere za promicanje konvergencije s pravilima, standardima, politikama i praksama Unije;

(f) stupanj složenosti s kojim je Ukrajina suočena prilikom prilagođavanja svojih postupaka nabave u području obrane i okružja ukrajinske obrambene industrije, među ostalim kako bi ispunila standarde NATO-a i druge relevantne standarde;

(g) teškoće i rizici povezani s agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, uzimajući u obzir potrebu za obnovom i modernizacijom infrastrukture oštećene u ratu na otporan način te potrebu za izbjegavanjem, sprečavanjem, smanjenjem i, ako je moguće, kompenziranjem takve štete.

3. Djelovanja iz članka 27. stavka 1. točke (a) ove Uredbe financiraju se bespovratnim sredstvima u obliku financiranja koje nije povezano s troškovima na temelju članka 183. stavka 3. Financijske uredbe.

4. Za djelovanja iz članka 27. stavka 1. točke (a) potpora iz Instrumenta za potporu Ukrajini ne smije premašiti 25 % procijenjene vrijednosti predmetnog ugovora o zajedničkoj nabavi.

5. U programima rada iz članka 34. utvrđuju se dodatne pojedinosti.

Članak 34.

Programi rada

1. Instrument za potporu Ukrajini provodi se s pomoću programâ rada iz članka 110. Financijske uredbe. Programi rada prema potrebi mogu biti višegodišnji. U programima rada utvrđuju se djelovanja i povezani proračun potrebni za postizanje ciljeva Instrumenta za potporu Ukrajini.

2. Komisija donosi programe rada provedbenim aktima. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4.

3. Programi rada osobito uključuju:

(a) ukupan iznos doprinosa Unije za svaku vrstu djelovanja iz članka 27. stavka 1. i detaljan opis svake vrste djelovanja;

(b) u pogledu djelovanja iz članka 27. stavka 1. točaka (a) i (b), minimalnu financijsku veličinu djelovanja;

(c) u pogledu djelovanja iz članka 27. stavka 1. točke (b), najveći mogući broj pravnih subjekata koji su dio konzorcija, koji ne smije premašiti 15 pravnih subjekata;

(d) postupak za evaluaciju i odabir prijedlogâ, uključujući, ako je relevantno, opis ključnih etapa osmišljenih tako da obilježe znatan napredak u provedbi djelovanja, rezultate koje treba ostvariti i povezane iznose koje treba isplatiti, kao i aranžmane za provjeru ključnih etapa, ispunjenje uvjeta i postizanje rezultata;

(e) ukupan iznos doprinosa Unije zajedničkoj nabavi uz potporu Komisije kako je navedeno u članku 28. stavku 1., članku 29. i članku 30.; i

(f) metode za utvrđivanje i, ako je primjenjivo, prilagodbu financiranja.

4. Komisija pri donošenju programâ rada uzima u obzir potrebu za usklađenošću s drugim relevantnim programima i instrumentima Unije.

POGLAVLJE IV.

EUROPSKI OBRAMBENI PROJEKTI OD ZAJEDNIČKOG INTERESA

Članak 35.

Europski obrambeni projekti od zajedničkog interesa

1. Europski obrambeni projekti od zajedničkog interesa (EDPCI-ji) sastoje se od suradničkih industrijskih projekata čiji je cilj jačanje konkurentnosti EDTIB-a u cijeloj Uniji, pri čemu doprinose razvoju vojnih sposobnosti država članica ključnih za sigurnosne i obrambene interese Unije, uključujući one sposobnosti kojima se osigurava pristup svim operativnim područjima, odnosno kopnenom, pomorskom, zračnom, svemirskom i kibernetičkom.

2. EDPCI-ji moraju ispunjavati sve sljedeće kriterije:

(a) njima se znatno jačaju konkurentnost, učinkovitost i inovacijski kapacitet EDTIB-a, osobito:

i. doprinosom uspostavi nove prekogranične suradnje ili proširenju postojeće prekogranične suradnje, među ostalim s MSP-ovima i poduzećima srednje tržišne kapitalizacije,

ii. stvaranjem pozitivnih učinaka prelijevanja na unutarnjem tržištu,

iii. znatnim doprinosom integraciji tržišta i smanjenju fragmentacije tržišta,

iv. poboljšanjem interoperabilnosti i zamjenjivosti obrambenih proizvoda, i

v. nastojanjem da se smanje strateške ovisnosti, među ostalim diversifikacijom opskrbe, i povećanjem kapaciteta,

(b) doprinose razvoju vojnih sposobnosti država članica ključnih za sigurnosne i obrambene interese Unije i u skladu su s ciljevima Strateškog kompasa za sigurnost i obranu, prioritetima u pogledu obrambenih sposobnosti koje su države članice zajednički dogovorile u okviru ZVSP-a, a osobito u kontekstu CDP-a, i prilikama za suradnju utvrđenima u kontekstu CARD-a;

(c) njima se uzima u obzir suradnja država članica u okviru inicijativa i projekata PESCO-a i EDA-e;

(d) njima se uzimaju u obzir relevantne aktivnosti koje provodi NATO, kao što je njegov postupak obrambenog planiranja, ako takve aktivnosti služe sigurnosnim i obrambenim interesima Unije;

(e) uključuju najmanje četiri države članice, a sve države članice i pridružene zemlje te Ukrajina imaju stvarnu priliku za sudjelovanje u EDPCI-ju;

(f) njihove koristi obuhvaćaju veći dio Unije;

(g) osobito su značajne veličine ili opsega ili im je cilj ublažiti znatnu razinu tehnološkog ili financijskog rizika, ili oboje;

(h) njihove potencijalne ukupne koristi nadmašuju njihove troškove, među ostalim dugoročno.

3. Vijeće, djelujući na prijedlog Komisije, može donijeti provedbene akte kojima se utvrđuju EDPCI-ji.

4. Države članice koordiniraju se radi pripreme prijedloga projekata za moguće EDPCI-je na uključiv način, prema potrebi uz potporu EDA-e.

5. Prije predlaganja provedbenih akata iz stavka 3. Komisija provjerava usklađenost prijedloga projekata iz stavka 4. sa svim kriterijima navedenima u stavku 2. i:

(a) savjetuje se s državama članicama na uključiv način i uzima u obzir njihova stajališta i prijedloge projekata za moguće EDPCI-je;

(b) poziva Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku („Visoki predstavnik”) i EDA-u da pruže svoje stručno znanje kako bi se osigurala dosljednost s prioritetima i ciljevima iz stavka 2. točaka (b), (c) i (d), osobito s prioritetima u pogledu obrambenih sposobnosti koje su zajednički dogovorile države članice u okviru ZVSP-a, a osobito kako su zajednički izraženi u kontekstu CDP-a, kako bi se dopunile informacije koje su države članice dostavile u vezi s prijedlozima projekata; i

(c) provjerava jesu li sve države članice i pridružene zemlje te, ako je relevantno, Ukrajina obaviještene o nastanku projekta i jesu li dobile priliku za sudjelovanje.

6. Vijeće u provedbenim aktima iz stavka 3.:

(a) utvrđuje ciljeve i značajke EDPCI-ja u odnosu na kriterije utvrđene u stavku 2.;

(b) utvrđuje popis zemalja koje sudjeluju u EDPCI-ju na datum donošenja provedbenog akta; i

(c) procjenjuje ukupnu financijsku veličinu EDPCI-ja.

7. Vijeće provedbene akte iz stavka 3. donosi kvalificiranom većinom. Vijeće može kvalificiranom većinom izmijeniti prijedloge projekata iz stavka 4.

8. Uvođenje EDPCI-ja koji je prihvatljiv za financiranje sredstvima Unije kako je navedeno u članku 10. stavku 1. točki (d) obuhvaća jednu ili više aktivnosti povezanih sa sljedećim:

(a) zajedničkom nabavom obrambenih proizvoda;

(b) ubrzavanjem prilagodbe strukturnim promjenama proizvodnog kapaciteta za obrambene proizvode i povezanih aktivnosti potpore;

(c) industrijskim razvojem novih ili nadogradnjom postojećih obrambenih proizvoda;

(d) razvojem i nabavom potrebne infrastrukture.

9. Države članice sudionice osiguravaju da se kriteriji jednakovrijedni onima utvrđenima u članku 9. primjenjuju u ugovorima koji se odnose na aktivnosti EDPCI-ja koje se podupiru financijskim sredstvima Unije. Na zajedničku nabavu obrambenih proizvoda uz potporu financijskih sredstava Unije u okviru EDPCI-ja primjenjuje se i članak 11. stavak 6.

10. Države članice koje sudjeluju u EDPCI-ju osiguravaju da su aktivnosti EDPCI-ja, uključujući one koje se ne podupiru financijskim sredstvima Unije, u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 4. i u stavku 1. ovog članka te da ne utječu na usklađenost EDPCI-ja s kriterijima utvrđenima u stavku 2. ovog članka.

11. EDPCI se može baviti razvojem sposobnosti s dvojnom namjenom za Uniju.

12. EDPCI, kao i njegove konkretne aktivnosti, mogu se uspostaviti u okviru SEAP-a.

13. Samo države članice i pridružene zemlje te SEAP-ovi koji se sastoje od država članica ili država članica i pridruženih zemalja prihvatljivi su za financiranje u okviru aktivnosti EDPCI-ja.

14. Komisija može, ako je relevantno, sudjelovati u projektu. Države članice sudionice mogu odlučiti uključiti Visokog predstavnika i EDA-u kao promatrače u EDPCI.

15. Države članice mogu, ne dovodeći u pitanje članke 107. i 108. UFEU-a, primjenjivati programe potpore i pružati administrativnu potporu EDPCI-jima.

16. Planiranje, izgradnja i rad proizvodnih postrojenja povezanih s EDPCI-jem mogu se smatrati imperativnim razlogom prevladavajućeg javnog interesa u smislu članka 6. stavka 4. i članka 16. stavka 1. točke (c) Direktive Vijeća 92/43/EEZ ([40]) te članka 4. stavka 7. Direktive 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([41]) u interesu obrane u smislu članka 2. stavka 3. Uredbe (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ([42]) te u interesu javnog zdravlja i sigurnosti u smislu članka 9. stavka 1. točke (a) Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([43]), pod uvjetom da su ispunjeni ostali uvjeti utvrđeni u tim odredbama.

17. Države članice koje sudjeluju u EDPCI-ju svake godine podnose Komisiji zajedničko izvješće o provedbi aktivnosti EDPCI-ja, među ostalim o usklađenosti sa zahtjevima utvrđenima u stavku 10. ovog članka.

18. Na prijedlog Komisije Vijeće, odlučujući kvalificiranom većinom, može izmijeniti provedbene akte donesene na temelju stavka 3., među ostalim uklanjanjem projekta kao EDPCI-ja ili odražavanjem promjena elemenata utvrđenih u stavku 6.

19. Sve države članice i pridružene zemlje te Ukrajina imaju mogućnost pridružiti se EDPCI-ju nakon njegove uspostave, podložno odobrenju svih država članica koje sudjeluju u EDPCI-ju.

POGLAVLJE V.

EUROPSKI MEHANIZAM VOJNE PRODAJE

Članak 36.

Europski mehanizam vojne prodaje

1. Kako bi se ojačala konkurentnost EDTIB-a i, ako je relevantno, ukrajinskog DTIB-a, osobito povećanjem sposobnosti EDTIB-a da osigura pravodobnu i količinsku dostupnost obrambenih proizvoda, uspostavlja se europski mehanizam vojne prodaje.

2. Europski mehanizam vojne prodaje sastoji se od sljedećeg:

(a) uspostave europskog kataloga vojne prodaje;

(b) mogućnosti uspostave i održavanja pričuva za spremnost obrambene industrije i upravljanja njima; i

(c) mjera kojima se doprinosi olakšavanju postupaka za zajedničku nabavu obrambenih proizvoda.

Članak 37.

Europski katalog vojne prodaje

1. Komisija nakon savjetovanja s EDA-om uspostavlja i ažurira jedinstveni, centralizirani katalog obrambenih proizvoda koje razvijaju EDTIB i ukrajinski DTIB („katalog”). Komisija se savjetuje s EDA-om i uzima u obzir njezina stajališta pri izradi tehničkih specifikacija za katalog te prema potrebi nabavlja korporativnu IT platformu potrebnu za njegovu uspostavu. Države članice, Ukrajina i gospodarski subjekti pozivaju se na dobrovoljno popunjavanje kataloga.

([40]) Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

([41]) Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

([42]) Uredba (EZ) br. 1907/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. o registraciji, evaluaciji, autorizaciji i ograničavanju kemikalija (REACH) i osnivanju Europske agencije za kemikalije te o izmjeni Direktive 1999/45/EZ i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 793/93 i Uredbe Komisije (EZ) br. 1488/94 kao i Direktive Vijeća 76/769/EEZ i direktiva Komisije 91/155/EEZ, 93/67/EEZ, 93/105/EZ i 2000/21/EZ (SL L 396, 30.12.2006., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

([43]) Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica (SL L 20, 26.1.2010., str. 7., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

2. Obrambene proizvode koji se nalaze u katalogu proizvode gospodarski subjekti koji ispunjavaju kriterije prihvatljivosti utvrđene u članku 9. stavcima 1., 3. i 4. ili članku 26. stavcima 1., 3. i 4. Osim toga, u katalogu se navodi može li gospodarski subjekt odlučiti, bez ograničenja koja nameću nepridružene treće zemlje ili subjekti iz nepridruženih trećih zemalja, o definiciji, prilagodbi i razvoju dizajna obrambenog proizvoda, uključujući pravnu ovlast da zamijeni ili ukloni komponente koje podliježu ograničenjima koja nameću nepridružene treće zemlje ili subjekti iz nepridruženih trećih zemalja. U katalogu može biti navedena i potpora primljena u okviru Programa, Instrumenta za potporu Ukrajini ili Uredbe (EU) 2018/1092 Europskog parlamenta i Vijeća ([44]), Uredbe (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća ([45]) ili Uredbe (EU) 2023/1525 ili Uredbe (EU) 2023/2418.

Članak 38.

Pričuve za spremnost obrambene industrije

1. Konzorcij država članica, pridruženih zemalja ili Ukrajine, ili SEAP, može uspostaviti i održavati pričuve za spremnost obrambene industrije i upravljati njima i u tu svrhu može pozvati EDA-u da pruži svoje stručno znanje.

Za potrebe prvog podstavka konzorcij država članica, pridruženih zemalja i Ukrajine sastoji se od najmanje tri takve zemlje, a od kojih su najmanje dvije države članice.

2. Države članice koje uspostave pričuvu za spremnost obrambene industrije osiguravaju da su uspostava i održavanje te pričuve i upravljanje njome u skladu s ciljevima utvrđenima u članku 36. stavku 1. te s ciljevima utvrđenima u članku 4. i, ako je relevantno, u članku 22.

3. Države članice, pridružene zemlje, Ukrajina i SEAP-ovi koji uspostave pričuvu za spremnost obrambene industrije svim državama članicama, pridruženim zemljama i Ukrajini odobravaju brzu i povlaštenu kupnju, mogućnost upotrebe ili zakupa obrambenih proizvoda koji su dio te pričuve za spremnost obrambene industrije.

4. Ako se u kontekstu SEAP-a uspostavi pričuva za spremnost obrambene industrije, Programom ili Instrumentom za potporu Ukrajini može se financijski poduprijeti sljedeće:

(a) zajednička nabava dodatnih količina obrambenih proizvoda putem djelovanja zajedničke nabave koje provodi SEAP u skladu s člankom 11.;

(b) uspostava i funkcioniranje SEAP-a u svrhu upravljanja i održavanja pričuve za spremnost obrambene industrije u skladu s člankom 13. stavkom 1. točkom (g).

5. Za potrebe kupnje od strane država članica ili, ako je to primjenjivo, od strane pridruženih zemalja iz pričuve za spremnost obrambene industrije koju je uspostavio, kojom upravlja i koju održava SEAP nabava se smatra ugovorom koji jedna vlada dodjeljuje vladi kako je navedeno u članku 13. točki (f) Direktive 2009/81/EZ.

Članak 39.

Olakšavanje postupaka za zajedničku nabavu obrambenih proizvoda

Ako države članice sklope sporazum o zajedničkoj nabavi obrambenih proizvoda, mogu primjenjivati pravila i postupke predviđene u članku 11. stavcima 9. i 10., članku 52. i članku 53., podložno uvjetima koji su u njima utvrđeni.

([44]) Uredba (EU) 2018/1092 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o uspostavi Europskog programa industrijskog razvoja u području obrane radi potpore konkurentnosti i inovacijskoj sposobnosti obrambene industrije Unije (SL L 200, 7.8.2018., str. 30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([45]) Uredba (EU) 2021/697 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2021. o uspostavi Europskog fonda za obranu i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2018/1092 (SL L 170, 12.5.2021., str. 149., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

POGLAVLJE VI.

STRUKTURA ZA EUROPSKE PROGRAME NAORUŽANJA

Članak 40.

Posebni cilj i aktivnosti strukture za europske programe naoružanja

1. Struktura za europske programe naoružanja (SEAP) potiče konkurentnost EDTIB-a i, ako je relevantno, ukrajinskog DTIB-a. To se postiže objedinjavanjem potražnje za obrambenim proizvodima i osiguravanjem pravodobne dostupnosti obrambenih proizvoda i opskrbe njima tijekom njihova životnog ciklusa te poticanjem prekogranične industrijske suradnje.

2. Kako bi se postigao cilj iz stavka 1., glavna je zadaća SEAP-a barem jedna od sljedećih:

(a) zajednički razvoj obrambenih proizvoda i tehnologija, uključujući istraživanja i razvoj, testiranje i certifikaciju u području obrane; izgradnja industrijskih kapaciteta, među ostalim industrijalizacijom i komercijalizacijom; i potpora jednokratnim ulaganjima povezanima s početnom proizvodnjom ili potporom pri uporabi, osobito ako se obrambeni proizvodi razvijaju ili su razvijeni u okviru djelovanja koje financira Unija iz odgovarajućeg programa Unije;

(b) zajednička nabava obrambenih proizvoda i tehnologija, među ostalim u svrhu uspostave ili održavanja pričuva za spremnost obrambene industrije ili upravljanja njima; ili

(c) zajedničko upravljanje obrambenim proizvodima tijekom cijelog životnog ciklusa, uključujući nabavu rezervnih dijelova, logističkih usluga ili usluga održavanja i, prema potrebi, uspostavu javno-privatnih partnerstava radi osiguravanja učinkovitosti i visoke dostupnosti obrambenih proizvoda; ili

(d) dinamično upravljanje dostupnošću dodatnih količina, čime se državama članicama, pridruženim zemljama ili Ukrajini osigurava mogućnost brze i povlaštene kupnje ili mogućnost upotrebe ili zakupa u kontekstu pričuva za spremnost obrambene industrije.

3. SEAP može jednome ili više prihvatljivih subjekata iz članka 11. stavka 2. sporazumom o delegiranju povjeriti jednu ili više zadaća iz stavka 2. ovog članka. SEAP je odgovoran za osiguravanje ispunjavanja svojih obveza na temelju prava Unije, a osobito na temelju ove Uredbe.

Članak 41.

Zahtjevi povezani s uspostavom SEAP-a

1. U cilju jačanja konkurentnosti EDTIB-a ili ukrajinskog DTIB-a, SEAP ispunjava sve sljedeće zahtjeve:

(a) podupire suradnju do kraja životnog ciklusa obrambenog proizvoda ili do svoje likvidacije;

(b) podupire zajednički razvoj obrambenih proizvoda, njihovu nabavu ili potporu pri njihovoj uporabi u skladu s prioritetima u pogledu obrambene sposobnosti koje su zajednički dogovorile države članice u okviru ZVSP-a, a osobito u kontekstu CDP-a;

(c) uzima u obzir relevantne aktivnosti koje provodi NATO, kao što je njegov postupak obrambenog planiranja, ako takve aktivnosti služe sigurnosnim i obrambenim interesima Unije; i

(d) ima najmanje tri članice, od kojih su najmanje dvije države članice.

2. SEAP upotrebljava standardizirane postupke za pokretanje programa suradnje u naoružanju i upravljanje njima. Uzimajući u obzir stajališta koja su izrazile države članice, Komisija može za te postupke utvrditi smjernice ili predloške, uključujući smjernice o upravljanju projektima, nabavi, financijskom upravljanju i izvješćivanju.

Članak 42.

Zahtjevi za uspostavu SEAP-a

1. Zahtjevi za uspostavu SEAP-a podnose se Komisiji. Zahtjev sadržava:

(a) zahtjev Komisiji da uspostavi SEAP;

(b) predloženi statut SEAP-a iz članka 45., koji su u propisanom obliku potpisali i donijeli svi članovi predloženog SEAP-a;

(c) kratak opis obrambenih proizvoda koje SEAP treba razviti, nabaviti ili kojima treba upravljati, osobito uzimajući u obzir zahtjeve utvrđene u članku 41. stavku 1. točkama (a) i (b);

(d) izjavu države članice na čijem je državnom području predviđeno statutarno sjedište SEAP-a, kojom se SEAP priznaje kao međunarodno tijelo u smislu članka 143. stavka 1. točke (g) i članka 151. stavka 1. točke (b) Direktive 2006/112/EZ i kao međunarodna organizacija u smislu članka 11. stavka 1. Direktive (EU) 2020/262 od dana njegove uspostave;

(e) ako će pridružena zemlja ili Ukrajina biti članovi SEAP-a, izjavu o priznavanju najšire pravne sposobnosti SEAP-a u skladu s člankom 44. stavkom 2.

Za potrebe prvog podstavka točke (d) ovog stavka, ograničenja i uvjeti izuzećâ predviđenih u članku 143. stavku 1. točki (g) i članku 151. stavku 1. točki (b) Direktive 2006/112/EZ i u članku 11. stavku 2. Direktive (EU) 2020/262 utvrđuju se u sporazumu među članovima SEAP-a.

2. Komisija bez nepotrebne odgode nakon primitka potpunog zahtjeva iz stavka 1. ocjenjuje taj zahtjev u skladu sa zahtjevima utvrđenima u ovoj Uredbi i u tu svrhu može pozvati EDA-u da pruži svoje stručno znanje. Rezultat te ocjene dostavlja se podnositeljima zahtjeva, koje se ako je potrebno poziva da zahtjev upotpune ili izmijene.

3. Uzimajući u obzir rezultate ocjene iz stavka 2., Komisija provedbenim aktom:

(a) uspostavlja SEAP nakon što je zaključila da su zahtjevi utvrđeni u ovoj Uredbi ispunjeni; ili

(b) odbija zahtjev ako zaključi da zahtjevi utvrđeni u ovoj Uredbi nisu ispunjeni, među ostalim ako nedostaje izjava iz stavka 1. točke (d), nakon što je podnositeljima zahtjeva pružila priliku da upotpune ili izmijene zahtjev.

4. Podnositelje zahtjeva obavješćuju se o odluci o zahtjevu. U slučaju odbijanja odluka se podnositeljima zahtjeva jasno i točno objašnjava.

5. Provedbeni akt o uspostavi SEAP-a iz stavka 3. točke (a) ovog članka donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4. i objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 43.

Status i sjedište SEAP-a

1. SEAP ima pravnu osobnost od datuma na koji provedbeni akt o njegovoj uspostavi počne proizvoditi učinke.

2. SEAP u svakoj državi članici ima najširu pravnu sposobnost koja se pravnim subjektima dodjeljuje na temelju prava te države članice, a osobito sposobnost da stječe i ima u vlasništvu pokretnine, nekretnine i intelektualno vlasništvo te da njima raspolaže, sklapa ugovore i bude stranka u pravnom postupku. Sve nacionalne agencije za financiranje u državama članicama SEAP smatraju prihvatljivim primateljem nacionalnih financijskih doprinosa.

3. SEAP ima statutarno sjedište, koje se nalazi na državnom području države članice.

Članak 44.

Zahtjevi za članstvo u SEAP-u

1. Članovima SEAP-a mogu postati sljedeće zemlje:

(a) države članice;

(b) pridružene zemlje;

(c) Ukrajina.

2. Pridružene zemlje ili Ukrajina mogu biti članovi SEAP-a podložno tome da mu priznaju najširu pravnu sposobnost koja se priznaje pravnim subjektima na temelju prava te zemlje, među ostalim za potrebe sklapanja ugovora i sudjelovanja kao stranka u pravnom postupku.

3. Države članice, pridružene zemlje ili Ukrajina mogu se pridružiti kao članovi SEAP-u u bilo kojem trenutku nakon uspostave tog SEAP-a pod poštenim i razumnim uvjetima utvrđenima u statutu iz članka 45. ili kao promatrači bez prava glasa pod uvjetima utvrđenima u tom statutu.

4. SEAP može surađivati i s nepridruženom trećom zemljom koja nije Ukrajina ili subjektom iz neke druge treće zemlje, među ostalim upotrebom imovine, infrastrukture, postrojenja i resursa tih pravnih subjekata, pod uvjetom da ta suradnja nije protivna sigurnosnim i obrambenim interesima Unije i njezinih država članica, uključujući poštovanje načela dobrosusjedskih odnosa.

Članak 45.

Statut SEAP-a

1. Statut SEAP-a sadržava barem sljedeće:

(a) popis članova SEAP-a, promatrača i, ako je primjenjivo, pravnih subjekata koji predstavljaju članove, te uvjete i postupak za promjene u članstvu i zastupanje u skladu s člankom 44.;

(b) specifične ciljeve, zadaće i aktivnosti SEAP-a, u skladu s člancima 40. i 41., uključujući kratak opis obrambenih proizvoda koje SEAP treba razviti, nabaviti ili njima upravljati;

(c) popis obrambenih proizvoda koji trebaju biti u vlasništvu SEAP-a, ako postoje, i koji ispunjavaju uvjete za izuzeće od PDV-a ili trošarina;

(d) statutarno sjedište SEAP-a u skladu s člankom 43. stavkom 3.;

(e) utvrđeno nacionalno pravo države članice kojim se određuje nadležnost za rješavanje sporova među članovima SEAP-a u vezi s njime, između SEAP-a i njegovih članova te između SEAP-a i trećih strana u skladu s člankom 49. stavkom 2.;

(f) naziv SEAP-a;

(g) trajanje SEAP-a i postupak za njegovu likvidaciju u skladu s člankom 50.;

(h) opis glavnih kriterija koje SEAP treba primjenjivati pri nabavi obrambenih proizvoda kako bi se osigurala usklađenost s ciljem utvrđenim u članku 40. stavku 1.;

(i) sustav odgovornosti, uključujući mogućnost izdavanja vrijednosnih papira, ako je tako odlučeno, u skladu s člankom 48.;

(j) prava i obveze članova SEAP-a, uključujući obvezu davanja doprinosa uravnoteženom proračunu, i glasačka prava;

(k) upravljačka tijela SEAP-a, njihove uloge i odgovornosti i način na koji su ustrojena te proces donošenja odluka u okviru SEAP-a, uključujući primjenjiva pravila glasovanja, osobito o izmjeni statuta u skladu s člankom 46.;

(l) utvrđeni radni jezik ili radne jezike SEAP-a;

(m) upućivanja na pravila za provedbu statuta SEAP-a;

(n) pravila o zaštiti klasificiranih podataka;

(o) utvrđena pravila Unije i nacionalna pravila koja se primjenjuju na rukovanje obrambenim proizvodima koje SEAP treba razviti, nabaviti ili kojima treba upravljati, te administrativni kapaciteti predviđeni za osiguravanje usklađenosti s tim pravilima.

Za potrebe prvog podstavka točke (k) ovog stavka pravila glasovanja primjenjiva na izmjene koje se odnose na pristup izvozu obrambenih proizvoda, ako su uključena u statut, i na sustav financijske odgovornosti moraju biti u skladu sa stavkom 4. ovog članka odnosno člankom 48. stavkom 5.;

2. Ako članovi SEAP-a odluče uspostaviti pričuvu za spremnost obrambene industrije, statut uključuje pravila kojima se uređuje upravljanje tom pričuvom za spremnost obrambene industrije.

3. Statut, koji su potpisali i jednoglasno donijeli svi članovi SEAP-a u skladu s člankom 42. stavkom 1. točkom (b), može sadržavati pristup izvozu obrambenih proizvoda.

4. O svakoj promjeni pristupa izvozu obrambenih proizvoda iz stavka 3. članovi SEAP-a odlučuju jednoglasno.

Članak 46.

Izmjena statuta SEAP-a

1. Sve izmjene statuta SEAP-a koje se odnose na pitanja iz članka 45. stavka 1. točaka od (a) do (k) donose se u skladu s pravilima glasovanja utvrđenima u statutu u skladu s člankom 45. stavkom 1. točkom (k) te ih SEAP podnosi Komisiji na odobrenje.

2. Sve izmjene statuta koje se odnose na pitanja iz članka 45. stavka 3. donose se u skladu s pravilima glasovanja utvrđenima u statutu u skladu s člankom 45. stavkom 1. točkom (k) i SEAP o njima obavješćuje Komisiju u roku od 10 dana od datuma njihova donošenja.

3. Sve izmjene statuta osim onih iz stavaka 1. i 2. ovog članka donose se u skladu s pravilima glasovanja utvrđenima u statutu u skladu s člankom 45. stavkom 1. točkom (k) te ih SEAP podnosi Komisiji u roku od 10 dana od datuma njihova donošenja.

4. Komisija može uložiti prigovor na izmjenu statuta iz stavka 3. u roku od 30 dana od datuma njezina podnošenja navodeći razloge zbog kojih izmjena ne ispunjava zahtjeve iz ove Uredbe.

5. Izmjena statuta iz stavka 3 ne počinje proizvoditi učinke prije isteka roka za ulaganje prigovora iz stavka 4. ili prije nego što se Komisija odrekne tog roka ili prije povlačenja uloženog prigovora.

6. Zahtjev za izmjenu statuta iz stavaka 1., 2. i 3. sadržava sljedeće:

(a) tekst predložene izmjene ili, ako je to primjenjivo, tekst donesene izmjene; i

(b) izmijenjeni pročišćeni tekst statuta.

Članak 47.

Posebni uvjeti za nabavu

1. U skladu s člankom 40. stavkom 3. SEAP prihvatljivom subjektu iz članka 11. stavka 2. može povjeriti provedbu djelovanja nabave. Taj subjekt djeluje za račun ili u ime tog SEAP-a.

2. Za potrebe nabave obrambenih proizvoda SEAP-ovi se smatraju međunarodnim organizacijama u smislu članka 12. točke (c) Direktive 2009/81/EZ. SEAP-ovi definiraju vlastita pravila o nabavi u skladu s načelima kojima se uređuje javna nabava, osobito načelima nediskriminacije, jednakog postupanja, proporcionalnosti i transparentnosti.

3. Pri nabavi obrambenih proizvoda SEAP na svoje postupke nabave i ugovore o nabavi primjenjuje kriterije kojima se osigurava usklađenost njegove politike nabave s ciljevima iz članka 40. stavka 1. SEAP aktivno nastoji uključiti više pravnih subjekata iz različitih država članica u lance opskrbe obrambenim proizvodima.

4. Ako je sklopljen sporazum o delegiranju iz članka 40. stavka 3., stranke tog sporazuma mogu odlučiti da se primjenjuju pravila o nabavi subjekta koji je provodi, pod uvjetom da su ta pravila u skladu s načelima iz stavka 2. ovog članka, osobito načelima nediskriminacije, jednakog postupanja, proporcionalnosti i transparentnosti.

5. Ako države članice, ili, ako je to primjenjivo, pridružene zemlje, kupuju obrambene proizvode od SEAP-a, među ostalim iz pričuve za spremnost obrambene industrije, ta se nabava smatra ugovorom koji jedna vlada dodjeljuje drugoj vladi kako je navedeno u članku 13. točki (f) Direktive 2009/81/EZ.

Članak 48.

Odgovornost i osiguranje

1. SEAP je odgovoran za svoje dugove.

2. Financijska odgovornost članova SEAP-a za dugove SEAP-a ograničena je na njihove doprinose SEAP-u. Članovi mogu u statutu SEAP-a utvrditi da će preuzeti unaprijed određenu odgovornost iznad svojih doprinosa ili da će preuzeti neograničenu odgovornost.

3. Ako je financijska odgovornost njegovih članova ograničena, SEAP ugovara odgovarajuće osiguranje za pokrivanje rizika specifičnih za uspostavu sposobnosti SEAP-a i upravljanje njome.

4. Ako to članovi SEAP-a jednoglasno odluče, SEAP može izdati vrijednosne papire u skladu s pravom države članice na čijem državnom području ima statutarno sjedište. SEAP je odgovoran za te vrijednosne papire.

5. Članovi SEAP-a jednoglasno odlučuju o svakoj promjeni sustava odgovornosti ili o bilo kojoj mjeri koja utječe na financijsku odgovornost članova SEAP-a.

6. Unija nije odgovorna ni za kakav dug SEAP-a.

Članak 49.

Primjenjivo pravo i nadležnost

1. Uspostava i unutarnje funkcioniranje SEAP-a uređuju se:

(a) pravom Unije, osobito ovom Uredbom i provedbenim aktom iz članka 42. stavka 3. točke (a);

(b) njegovim statutom i njegovim provedbenim pravilima;

(c) pravom države članice na čijem državnom području SEAP ima statutarno sjedište u pogledu pitanja koja nisu ili koja su samo djelomično uređena aktima iz točaka (a) i (b).

2. Ne dovodeći u pitanje slučajeve u kojima je Sud Europske unije nadležan na temelju Ugovorâ, nacionalnim pravom države članice na čijem državnom području SEAP ima statutarno sjedište utvrđuje se nadležnost za rješavanje sporova među članovima SEAP-a u vezi s njime, između SEAP-a i njegovih članova te između SEAP-a i trećih strana.

3. Sporazumima o delegiranju iz članka 40. stavka 3. određuje se koja je država članica nadležna za rješavanje sporova povezanih s predmetnim sporazumom o delegiranju. Sporazumima o delegiranju mogu se predvidjeti i mehanizmi mirnog rješavanja sporova. Time se ne dovode u pitanje slučajevi u kojima je Sud Europske unije nadležan na temelju Ugovorâ.

Članak 50.

Likvidacija i insolventnost

1. Statutom SEAP-a utvrđuje se postupak koji se primjenjuje u slučaju likvidacije SEAP-a nakon odluke skupštine njegovih članova ili u slučaju da Komisija stavi izvan snage provedbeni akt o uspostavi SEAP-a, kako je navedeno u članku 51. stavku 7. Likvidacija može uključivati prijenos aktivnosti i vlasništva nad obrambenim proizvodima drugom pravnom subjektu.

2. Bez nepotrebne odgode nakon donošenja odluke skupštine njegovih članova o likvidaciji SEAP-a, a u svakom slučaju u roku od 10 dana od tog donošenja, SEAP o tome obavješćuje Komisiju i imenuje predstavnika za likvidaciju. Komisija objavljuje odgovarajuću obavijest o odluci o likvidaciji u *Službenom listu Europske unije*.

3. Postupak likvidacije ne zaključuje se prije dovršetka prijenosa vlasništva nad obrambenim proizvodima u vlasništvu SEAP-a.

4. Bez nepotrebne odgode nakon zaključivanja postupka likvidacije, a u svakom slučaju u roku od 10 dana od tog zaključivanja, predstavnik SEAP-a o tome obavješćuje Komisiju. Komisija objavljuje odgovarajuću obavijest o odluci o zaključivanju u *Službenom listu Europske unije*. SEAP prestaje postojati na datum objave te obavijesti.

5. Ako SEAP ne može podmiriti svoje dugove, o tome odmah obavješćuje Komisiju. Komisija objavljuje odgovarajuću obavijest o tome u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 51.

Izvješćivanje i kontrola

1. SEAP sastavlja godišnje izvješće o radu, koje sadržava tehnički opis i financijsko izvješće o njegovim aktivnostima iz članka 40. Izvješće se dostavlja Komisiji u roku od šest mjeseci od kraja financijske godine. Komisija izvješće distribuira svim državama članicama.

2. Komisija Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja objedinjeno godišnje izvješće o aktivnostima svih aktivnih SEAP-ova.

3. Komisija SEAP-u može dati preporuke vezi s pitanjima obuhvaćenima godišnjim izvješćem o radu iz stavka 1.

4. SEAP i predmetne države članice izvješćuju Komisiju o svim okolnostima koje bi mogle ozbiljno ugroziti ostvarenje zadaće SEAP-a ili omesti SEAP u ispunjavanju zahtjeva utvrđenih u ovoj Uredbi.

5. Ako Komisija ima naznake da SEAP ozbiljno krši ovu Uredbu, provedbeni akt o svojoj uspostavi, svoj statut ili drugo primjenjivo pravo, ona od SEAP-a ili njegovih članova traži objašnjenja.

6. Ako Komisija, nakon što je SEAP-u ili njegovim članovima dala rok za podnošenje primjedbi od najmanje dva mjeseca, zaključi da SEAP ozbiljno krši ovu Uredbu, provedbeni akt o svojoj uspostavi, svoj statut ili drugo primjenjivo pravo, ona može SEAP-u i njegovim članovima predložiti korektivne mjere.

7. Ako se ne poduzmu korektivne mjere iz stavka 6. ovog članka, Komisija može staviti izvan snage provedbeni akt o uspostavi SEAP-a. Taj akt o stavljanju izvan snage objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*. Objavom tog akta o stavljanju izvan snage pokreće se likvidacija SEAP-a iz članka 50.

POGLAVLJE VII.

SIGURNOST OPSKRBE

ODJELJAK 1.

ZAJEDNIČKA NABAVA U PODRUČJU OBRANE

Članak 52.

Izmjena okvirnih sporazuma u kontekstu krize na temelju Direktive 2009/81/EZ

1. Ako najmanje dvije države članice sklope sporazum o zajedničkoj nabavi obrambenih proizvoda za sebe ili za Ukrajinu i ako je to opravdano hitnošću koja proizlazi iz krize kako je definirana u članku 1. točki 10. Direktive 2009/81/EZ, pravila predviđena u stavcima od 2. do 6. ovog članka mogu se primjenjivati na okvirne sporazume koji ne uključuju pravila kojima se uređuje mogućnost znatne izmjene sporazuma. Pri primjeni pravila iz stavaka 2. i 3. ovog članka, javni naručitelj koji je sklopio okvirni sporazum pribavlja suglasnost poduzeća s kojim je sklopio okvirni sporazum.

2. Javni naručitelj države članice može izmijeniti postojeći okvirni sporazum za obrambene proizvode ako je taj okvirni sporazum sklopljen s poduzećem koje ispunjava kriterije jednakovrijedne onima utvrđenima u članku 9. stavcima 1., 3. i 4. ove Uredbe kako bi se dodali novi javni naručitelji kao stranke tog okvirnog sporazuma da bi se njegove odredbe primjenjivale na javne naručitelje koji nisu bili izvorne stranke okvirnog sporazuma. Članak 29. stavak 2. prvi podstavak Direktive 2009/81/EZ ne primjenjuje se na javne naručitelje koji nisu izvorne stranke okvirnog sporazuma.

3. Odstupajući od članka 29. stavka 2. trećeg podstavka Direktive 2009/81/EZ, pri dodjeli ugovora na temelju okvirnog sporazuma čija je procijenjena vrijednost iznad praga iz članka 8. te direktive javni naručitelj države članice može znatno izmijeniti količine utvrđene u tom okvirnom sporazumu u iznosu do 100 % vrijednosti okvirnog sporazuma ako je taj okvirni sporazum sklopljen s poduzećem koje ispunjava kriterije jednakovrijedne onima utvrđenima u članku 9. stavcima 1., 3. i 4. ove Uredbe i u mjeri u kojoj je izmjena nužna za primjenu stavka 2. ovog članka.

4. U svrhu izračuna vrijednosti navedene u stavku 3. ažurirana je vrijednost referentna točka ako ugovor uključuje klauzulu o indeksaciji.

5. U slučajevima iz stavaka 2. i 3. načelo jednakih prava i obveza primjenjuje se na odnose između javnih naručitelja koji su stranke okvirnog sporazuma, osobito u pogledu troškova dodatnih nabavljenih količina.

6. Javni naručitelj koji je izmijenio okvirni sporazum u slučajevima iz stavaka 2. i 3. ovog članka objavljuju obavijest o tome u *Službenom listu Europske unije*. Ta se obavijest objavljuje u skladu s člankom 32. Direktive 2009/81/EZ.

Članak 53.

Slučajevi koji opravdavaju korištenje pregovaračkog postupka bez objave poziva na nadmetanje u kontekstu inicijative za obrambenu suradnju

Javni naručitelj države članice, ako uspostavi novu inicijativu ili se pridruži postojećoj istinskoj inicijativi za obrambenu suradnju uspostavljenoj međunarodnim sporazumom ili aranžmanom između država članica i, ako je relevantno, jedne ili više pridruženih zemalja ili Ukrajine, s ciljem konvergencije vojnih sposobnosti, može dodijeliti ugovor poduzeću ili sklopiti okvirni sporazum o obrambenom proizvodu s poduzećem u skladu s člankom 28. stavkom 1. točkom (e) Direktive 2009/81/EZ ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

(a) predmetno poduzeće ispunjava kriterije jednakovrijedne onima utvrđenima u članku 9. stavcima 1., 3. i 4.;

(b) inicijativa za obrambenu suradnju iz uvodne rečenice ovog članka pokrenuta je prije pokretanja postupka nabave od strane javnog naručitelja predmetne države članice;

(c) jedna od drugih država članica koje sudjeluju u inicijativi za obrambenu suradnju iz uvodne rečenice ovog članka već je dodijelila ugovor ili sklopila okvirni sporazum o obrambenom proizvodu s tim poduzećem;

(d) obrambeni proizvod koji se nabavlja identičan je proizvodu iz točke (c) ovog članka ili je predmetom samo manjih izmjena;

(e) dodjela ugovora ili sklapanje okvirnog sporazuma potrebni su za provedbu inicijative za obrambenu suradnju iz točke (b) ovog članka.

ODJELJAK 2.

PRIPRAVNOST

Članak 54.

Ubrzavanje postupka izdavanja dozvola radi pravodobne dostupnosti proizvoda relevantnih u slučaju krize i opskrbe njima

1. Države članice osiguravaju učinkovitu i pravodobnu obradu administrativnih zahtjeva povezanih s planiranjem, izgradnjom i radom proizvodnih postrojenja, prijenosom ulaznih materijala unutar Unije te s kvalifikacijom i certifikacijom konačnih proizvoda. U tu svrhu sva predmetna nacionalna tijela osiguravaju najbržu pravno moguću obradu takvih zahtjeva.

2. Države članice osiguravaju da u postupku planiranja i izdavanja dozvola izgradnja i rad tvornica i postrojenja za proizvodnju proizvoda relevantnih u slučaju krize imaju prioritet pri odvagivanju pravnih interesa u predmetnom pojedinačnom slučaju.

Članak 55.

Olakšavanje postupka unakrsne certifikacije

1. Države članice donose popis nacionalnih certifikacijskih tijela za obrambene svrhe i dostavljaju ga Komisiji, koja ga stavlja na raspolaganje državama članicama.

2. Komisija, uzimajući u obzir stajališta EDA-e, provedbenim aktima sastavlja i ažurira službeni popis nacionalnih certifikacijskih tijela za obrambene svrhe koje su utvrdile države članice. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4.

3. Certifikacijsko tijelo jedne države članice može od certifikacijskog tijela druge države članice zatražiti informacije o opsegu certifikacije određenog obrambenog proizvoda.

4. Nacionalna certifikacijska tijela iz stavka 1. međusobno surađuju u obavljanju svojih zadaća na temelju ove Uredbe i u tu svrhu pružaju tijelima drugih država članica svu potrebnu potporu. Komisija, pozivajući, ako je relevantno, EDA-u da pruži svoje stručno znanje, podupire takvu suradnju kako bi se olakšalo učinkovito i djelotvorno kretanje obrambenih proizvoda na unutarnjem tržištu.

Članak 56.

Mapiranje obrambenih lanaca opskrbe

1. Mapiranje Unijinih obrambenih lanaca opskrbe ima za cilj analizirati prednosti i nedostatke takvih lanaca opskrbe, s naglaskom na uskim grlima. Njime se, ako je relevantno, doprinosi razvoju programa rada i Instrumenta za potporu Ukrajini kako je navedeno u člancima 21. i 34.

2. Mapiranje Unijinih obrambenih lanaca opskrbe obuhvaća sljedeće aktivnosti, koje treba redovito provoditi:

(a) utvrđivanja relevantnih proizvodnih kapaciteta i lanaca opskrbe obrambenim proizvodima na temelju stavka 5.;

(b) utvrđivanja proizvoda relevantnih u slučaju krize i s njima povezanih proizvodnih kapaciteta na temelju stavka 9.;

(c) objedinjavanja, unakrsne provjere i procjene podataka prikupljenih na temelju stavaka 6., 7. i 8.;

(d) utvrđivanja pokazatelja za rano upozoravanje na temelju stavka 11.; i

(e) utvrđivanja glavnih dobavljača proizvoda relevantnih u slučaju krize i njihovih proizvodnih kapaciteta na temelju stavaka 12. i 13.

3. Komisija u suradnji s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane provodi aktivnosti iz stavka 2. točaka (b), (c) i (d). Države članice provode aktivnosti iz stavka 2. točaka (a) i (e). Svaka država članica može zatražiti od Komisije da u njezino ime provede aktivnosti iz stavka 2. točaka (a) i (e).

4. Komisija nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane izrađuje okvir i metodologiju za utvrđivanje proizvoda relevantnih u slučaju krize, s naglaskom na postojećim uskim grlima, kao i s njima povezanih proizvodnih kapaciteta u Uniji, i za mapiranje lanaca opskrbe tim proizvodima. Ta se metodologija temelji na svim okvirima ili metodologijama koji postoje u državama članicama. U tu svrhu Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane može izdati preporuke o vrsti informacija primjerenih za mapiranje lanaca opskrbe proizvodima relevantnima u slučaju krize, o tehničkim specifikacijama i formatima za priopćavanje tih informacija te o učestalosti takve komunikacije.

5. Na temelju okvira i metodologije izrađenih u skladu sa stavkom 4. države članice na svojem državnom području utvrđuju relevantne proizvodne kapacitete i lance opskrbe obrambenim proizvodima te Komisiji dostavljaju ishod tog utvrđivanja.

6. Komisija objedinjuje podatke koje su dostavile države članice u skladu sa stavkom 5. i provodi unakrsnu provjeru kako bi utvrdila popis proizvoda relevantnih u slučaju krize i s njima povezanih proizvodnih kapaciteta te procijenila prednosti i slabosti Unijinih lanaca opskrbe takvim proizvodima.

7. Kako bi upotpunila podatke koje su dostavile države članice, Komisija upotrebljava javno i komercijalno dostupne podatke i relevantne podatke gospodarskih subjekata koji nisu povjerljivi, kao i rezultate sličnih provedenih analiza, među ostalim u kontekstu prava Unije o sirovinama, poluvodičima te obnovljivoj energiji, rezultate relevantnih aktivnosti EDA-e i rezultate testiranja otpornosti na stres provedenih na temelju članka 58. te rezultate evaluacije provedene na temelju članka 85. stavka 2.

8. Ako podaci iz stavaka 6. i 7. nisu dovoljni za obavljanje njezinih zadaća na temelju stavka 6., Komisija može zatražiti od relevantnih aktera sa sjedištem u Uniji uključenih u predmetne lance opskrbe da na dobrovoljnoj osnovi dostave informacije državi članici na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija gospodarskog subjekta kojem je upućen zahtjev. U zahtjevu Komisije izričito se navodi da gospodarski subjekt može odbiti takav zahtjev. Zahtjev za informacije uključuje podatke za kontakt nacionalnih nadležnih tijela države članice na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija gospodarskog subjekta kojem je upućen zahtjev, kojima se treba poslati odgovor. Ako gospodarski subjekt odluči dostaviti tražene informacije predmetnoj državi članici, predmetna država članica stavlja ih na raspolaganje Komisiji.

9. Komisija provedbenim aktom sastavlja i redovito ažurira popis proizvoda relevantnih u slučaju krize. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4.

10. Komisija obavješćuje Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane o objedinjenim rezultatima mapiranja svake godine ili na zahtjev člana Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane iz članka 76. stavka 5. Ti su rezultati klasificirani podaci.

11. Komisija, na temelju ishoda aktivnosti provedenih u skladu sa stavcima 4., 6. i 7. i nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, izrađuje popis pokazatelja za rano upozoravanje radi utvrđivanja čimbenika koji bi mogli poremetiti, ugroziti ili negativno utjecati na opskrbu proizvodima relevantnima u slučaju krize. Komisija nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane redovito i barem jednom u dvije godine preispituje popis pokazatelja za rano upozoravanje.

12. Države članice, u suradnji s Komisijom i EDA-om, ako je relevantno, utvrđuju glavne dobavljače proizvoda relevantnih u slučaju krize s poslovnim nastanom na njihovu državnom području bez nepotrebne odgode nakon donošenja provedbenog akta iz stavka 9. ovog članka. Svaka država članica obavješćuje glavne dobavljače proizvoda relevantnih u slučaju krize s poslovnim nastanom na njezinu državnom području da su utvrđeni na temelju ovog stavka i obavješćuje ih o obvezi izvješćivanja o poremećajima u opskrbi proizvodima relevantnima u slučaju krize kako je utvrđeno u članku 57. stavku 1. točki (c). Ta obavijest sadržava i relevantne podatke za kontakt nacionalnih nadležnih tijela kojima se to izvješće treba poslati.

13. Pri utvrđivanju glavnih dobavljača iz stavka 12. mogu se uzeti u obzir sljedeći elementi:

(a) tržišni udio dobavljača na tržištu tog proizvoda relevantnog u slučaju krize;

(b) važnost dobavljača za održavanje dostatne razine opskrbe proizvodom relevantnim u slučaju u Uniji, uzimajući u obzir dostupnost alternativnih mogućnosti snabdijevanja tim proizvodom; ili

(c) učinak koji bi poremećaj u opskrbi proizvodom relevantnim u slučaju krize koji pruža dobavljač mogao imati na funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

14. Ne dovodeći u pitanje stavak 10. ovog članka, sa svim informacijama pribavljenima na temelju ovog članka postupa se u skladu s obvezama povjerljivosti utvrđenima u članku 80.

15. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo svake države članice da zaštiti osnovne interese svoje sigurnosti u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (a) UFEU-a.

Članak 57.

Praćenje

1. Države članice i Komisija, uz suradnju s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, provode redovito praćenje proizvodnih kapaciteta Unije potrebnih za opskrbu proizvodima relevantnima u slučaju krize, utvrđenih u skladu s člankom 56. stavkom 9. radi utvrđivanja mogućih rizika za opskrbu tim proizvodima. Pri provođenju tog praćenja:

(a) Komisija u suradnji s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane prati pokazatelje za rano upozoravanje utvrđene na temelju članka 56. stavka 11., među ostalim objedinjavanjem svih informacija primljenih od država članica na temelju informacija prikupljenih na nacionalnoj razini;

(b) države članice, s obzirom na pokazatelje za rano upozoravanje, prate sposobnost glavnih dobavljača proizvoda relevantnih u slučaju krize iz članka 56. stavka 12. za provedbu njihovih aktivnosti i izvješćuju Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane o svim događajima koji bi mogli imati negativne i trajne posljedice na pravodobnu dostupnost tih proizvoda i opskrbu njima;

(c) ako glavni dobavljači proizvoda relevantnih u slučaju krize otkriju poremećaje u opskrbi koji bi mogli znatno utjecati na njihove aktivnosti povezane s proizvodnjom tih proizvoda, oni o takvim poremećajima izvješćuju državu članicu na čijem državnom području imaju poslovni nastan, a predmetna država članica te informacije bez nepotrebne odgode dostavlja Komisiji;

(d) Komisija nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane utvrđuje najbolju praksu za preventivno ublažavanje rizika i povećanu transparentnost proizvodnih kapaciteta Unije potrebnih za opskrbu proizvodima relevantnima u slučaju krize.

Komisija nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane utvrđuje učestalost praćenja iz prvog podstavka.

2. Komisija i države članice posvećuju posebnu pozornost MSP-ovima kako bi se administrativno opterećenje koje proizlazi iz praćenja iz stavka 1. svelo na najmanju moguću mjeru te mogu, prema potrebi, pružiti namjensku pomoć.

3. Komisija može, nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, pozvati glavne dobavljače proizvoda relevantnih u slučaju krize iz članka 56. stavka 12., države članice, nacionalna udruženja obrambene industrije i druge relevantne dionike da dobrovoljno dostave informacije za potrebe provedbe aktivnosti praćenja u skladu sa stavkom 1. prvim podstavkom točkom (a) ovog članka.

4. Za potrebe stavka 1. prvog podstavka točke (b) ovog članka države članice mogu od glavnih dobavljača proizvoda relevantnih u slučaju krize iz članka 56. stavka 12. zatražiti da dobrovoljno dostave informacije ako je to potrebno i razmjerno.

5. Za potrebe stavka 3. nadležna tijela država članica sastavljaju i vode popis kontakata glavnih dobavljača proizvoda relevantnih u slučaju krize koji imaju poslovni nastan na njihovu državnom području. Taj se popis šalje Komisiji. U okviru Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane Komisija osigurava standardizirani format za taj popis kontakata.

6. Ne dovodeći u pitanje zaštitu poslovno povjerljivih informacija, države članice dostavljaju Vijeću za sigurnost opskrbe u području obrane dodatne relevantne informacije, osobito informacije u vezi s utvrđivanjem pitanja povezanih s opskrbom proizvodima relevantnima u slučaju krize u cijeloj Uniji i o relevantnim budućim mjerama na nacionalnoj razini za nabavu, kupnju ili proizvodnju proizvoda relevantnih u slučaju krize.

7. Na temelju informacija prikupljenih u okviru aktivnosti praćenja koje se provode na temelju ovog članka Komisija redovito Vijeću za sigurnost opskrbe u području obrane podnosi izvješće s objedinjenim nalazima. To je izvješće klasificirani podatak. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane sastaje se kako bi ocijenilo rezultate tog izvješća i kako bi, prema potrebi, utvrdilo potencijalna rješenja za pitanja od zajedničkog interesa. Ako je relevantno, Komisija nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, na te sastanke može pozvati nacionalna udruženja obrambene industrije, glavne dobavljače proizvoda relevantnih u slučaju krize iz članka 56. stavka 12. te stručnjake iz akademske zajednice i civilnog društva.

8. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo svake države članice da zaštiti osnovne interese svoje sigurnosti u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (a) UFEU-a.

Članak 58.

Testiranja otpornosti na stres

1. Komisija, nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, utvrđuje relevantne teme za provođenje testiranja otpornosti na stres.

2. Komisija, uzimajući u obzir relevantne teme utvrđene u skladu sa stavkom 1. ovog članka, provodi i koordinira testiranja otpornosti na stres, uključujući simulacije čiji je cilj predvidjeti krizu opskrbe i pripremiti se na nju kako je navedeno u članku 60. i osobito može:

(a) osmišljavati scenarije i parametre koji obuhvaćaju posebne rizike povezane s krizom opskrbe kako bi se procijenio mogući učinak na snabdijevanje proizvodima relevantnim u slučaju krize i pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta;

(b) olakšavati i poticati razvoj strategija za pripravnost za izvanredno stanje;

(c) utvrditi, u suradnji s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, mjere za ublažavanje rizika nakon dovršetka testiranja otpornosti na stres.

3. Komisija može redovito provoditi testiranja otpornosti na stres iz stavka 2. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane daje preporuke u pogledu učestalosti provođenja takvih testiranja otpornosti na stres.

4. Komisija poziva predstavnike svih država članica da sudjeluju u testiranjima otpornosti na stres iz stavka 2. Nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane Komisija može pozvati i predstavnike Visokog predstavnika, EDA-e ili druge relevantne aktere da sudjeluju u tim testiranjima otpornosti na stres.

5. Na zahtjev dviju ili više država članica Komisija može provoditi testiranja otpornosti na stres na određenim zemljopisnim područjima ili u pograničnim regijama u tim državama članicama.

6. Po završetku testiranja otpornosti na stres provedenih na temelju ovog članka Komisija dostavlja rezultate državama članicama sudionicama. Komisija bez nepotrebne odgode Vijeću za sigurnost opskrbe u području obrane dostavlja izvješće s preporukama na temelju rezultata tih testiranja otpornosti na stres. Ti su rezultati i to izvješće klasificirani.

Članak 59.

Upozorenja i preventivno djelovanje

1. Ako nadležno tijelo države članice sazna za rizik od ozbiljnog poremećaja u opskrbi proizvodom relevantnim u slučaju krize ili ima konkretne i pouzdane informacije o bilo kojem drugom relevantnom čimbeniku rizika ili događaju koji bitno utječe na opskrbu proizvodom relevantnim u slučaju krize, ono na to bez nepotrebne odgode upozorava Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane.

2. Kako bi se utvrdilo bi li rizik od ozbiljnog poremećaja u opskrbi proizvodom relevantnim u slučaju krize trebao aktivirati upozorenje iz stavka 1., države članice uzimaju u obzir sljedeće:

(a) tržišni položaj gospodarskih subjekata koji bi mogli biti zahvaćeni poremećajem;

(b) predviđeno trajanje potencijalnog poremećaja;

(c) zemljopisno područje i udio unutarnjeg tržišta zahvaćene potencijalnim poremećajem i njegove moguće prekogranične učinke, kao i njegov mogući utjecaj na posebno ranjiva ili izložena zemljopisna područja; i

(d) utjecaj potencijalnog poremećaja na opskrbu proizvodima relevantnima u slučaju krize.

3. Ako Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane ili Komisija saznaju za rizik od ozbiljnog poremećaja opskrbe proizvodom relevantnim u slučaju krize ili imaju konkretne i pouzdane informacije o bilo kojem drugom relevantnom čimbeniku rizika ili događaju koji bitno utječe na opskrbu proizvodom relevantnim u slučaju krize, među ostalim na temelju pokazatelja za rano upozoravanje, nakon upozorenja na temelju stavka 1. ili upozorenja međunarodnih partnera Komisija bez nepotrebne odgode provodi sljedeća preventivna djelovanja:

(a) saziva izvanredni sastanak Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane radi koordinacije sljedećih djelovanja:

   i. raspravljanja o ozbiljnosti potencijalnih poremećaja u dostupnosti predmetnih proizvoda relevantnih u slučaju krize i opskrbi njima;

   ii. davanja preporuke Komisiji da pokrene djelovanje u skladu s poglavljima II. i III.;

   iii. raspravljanja o pristupima nadležnih tijela država članica i razmjene najbolje prakse, među ostalim radi procjene pripravnosti glavnih dobavljača proizvoda relevantnih u slučaju krize;

   iv. pozivanja država članica da stupe u dijalog s dionicima o proizvodnim kapacitetima Unije potrebnima za opskrbu proizvodima relevantnima u slučaju krize radi utvrđivanja, pripreme i moguće koordinacije preventivnih mjera;

   v. raspravljanja o tome je li potrebno i razmjerno proglasiti krizno stanje opskrbe iz članka 60.

(b) nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, u ime Unije započinje savjetovanje s relevantnim trećim zemljama i međunarodnim organizacijama radi traženja kooperativnih rješenja za izbjegavanje poremećaja u lancu opskrbe ili odgovaranja na takve poremećaje, u skladu s međunarodnim obvezama, koja prema potrebi mogu uključivati koordinaciju u relevantnim međunarodnim forumima;

(c) osigurava sinergiju s relevantnim programima i pravnim aktima Unije.

4. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo svake države članice da zaštiti osnovne interese svoje sigurnosti u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (a) UFEU-a.

ODJELJAK 3.

UBLAŽAVANJE KRIZE OPSKRBE

Članak 60.

Proglašenje kriznog stanja opskrbe

1. Smatra se da je do krize opskrbe došlo ako:

(a) postoje ozbiljni poremećaji ili neposredan rizik od takvih poremećaja u snabdijevanju proizvodima relevantnima u slučaju krize; i

(b) takvi ozbiljni poremećaji ili neposredan rizik od takvih poremećaja rezultiraju ili će vjerojatno rezultirati donošenjem različitih nacionalnih mjera povezanih s proizvodima relevantnima u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi, što dovodi do ozbiljnog negativnog učinka na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, osobito do prepreka prekograničnoj trgovini takvim proizvodima relevantnima u slučaju krize i na funkcioniranje obrambenih lanaca opskrbe Unije.

2. Ako na temelju članka 59. Komisija ili Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane saznaju za rizik od ozbiljnog poremećaja u opskrbi proizvodima relevantnima u slučaju krize ili imaju konkretne i pouzdane informacije o bilo kojem drugom relevantnom čimbeniku rizika ili događaju koji bitno utječe na opskrbu takvim proizvodima, Komisija nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane procjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1. ovog članka. U toj se procjeni uzimaju u obzir potencijalni učinak i posljedice kriznog stanja opskrbe na lance opskrbe predmetnim proizvodima relevantnima u slučaju krize u Uniji, rezultati testiranja otpornosti na stres provedenih na temelju članka 58. i procjena provedenih u sklopu drugih relevantnih okvira Unije za upravljanje krizama. Ako se prilikom te procjene dođe do konkretnih i pouzdanih dokaza, Komisija može, nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, predložiti Vijeću da proglasi krizno stanje opskrbe. Ako Vijeću predloži proglašenje kriznog stanja opskrbe, Komisija o tome obavješćuje Europski parlament.

3. Vijeće može provedbenim aktom donesenim kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije proglasiti krizno stanje opskrbe. Trajanje kriznog stanja opskrbe određuje se u provedbenom aktu i prvotno ne premašuje 12 mjeseci. U tom se provedbenom aktu navodi i koje se od mjera utvrđenih u člancima 62. i 63. aktiviraju. Osim toga, provedbenim se aktom može utvrditi za koje se proizvode relevantne u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi te mjere aktiviraju.

4. Vijeće odlučujući kvalificiranom većinom može izmijeniti prijedlog iz stavka 3.

5. Komisija redovito i barem svaka tri mjeseca izvješćuje Vijeće i Europski parlament o stanju krize opskrbe.

6. Prije isteka trajanja kriznog stanja opskrbe Komisija, uzimajući u obzir preporuku Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane, procjenjuje je li opravdano produljiti to stanje. Ako se prilikom te procjene dođe do konkretnih i pouzdanih dokaza da su uvjeti za proglašenje kriznog stanja opskrbe i dalje ispunjeni, Komisija može, nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, predložiti Vijeću da produlji krizno stanje opskrbe.

7. Vijeće može kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije produljiti krizno stanje opskrbe. Trajanje produljenja ograničeno je na najviše 12 mjeseci i određuje se u provedbenom aktu.

8. Tijekom kriznog stanja opskrbe Komisija, nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, procjenjuje primjerenost ranog okončanja kriznog stanja opskrbe. Ako to proizađe iz procjene, Komisija može predložiti Vijeću da okonča krizno stanje opskrbe.

9. Vijeće može provedbenim aktom donesenim kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije okončati krizno stanje opskrbe prije datuma isteka navedenog u provedbenom aktu iz stavka 3. ili stavka 7.

10. Tijekom kriznog stanja opskrbe Komisija, na zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu, prema potrebi saziva izvanredne sastanke Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane. U skladu s člankom 76. stavkom 10. Vijeće, ako je relevantno, poziva predstavnike industrije na visokoj razini na sastanke u posebnom sastavu radi rasprave o pitanjima povezanima s proizvodima relevantnima u slučaju krize. Države članice blisko surađuju s Komisijom u okviru Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane kako bi se osigurala koordinacija svih mjera Unije i nacionalnih mjera poduzetih u pogledu lanaca opskrbe predmetnim proizvodima relevantnima u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi.

11. Istekom razdoblja na koje je proglašeno ili produljeno krizno stanje opskrbe ili u slučaju njegova ranijeg okončanja mjere poduzete u skladu s člancima 62. i 63. odmah se prestaju primjenjivati. Provedbeni akti koji su doneseni u skladu s člankom 63. stavcima 7. i 9. se ipak nastavljaju primjenjivati dok se ne ispune predmetni prioritetni zahtjevi ili predmetne prioritetne narudžbe.

12. Komisija i države članice ažuriraju mapiranje i praćenje Unijinih obrambenih lanaca opskrbe na temelju članaka 56. i 57. uzimajući u obzir iskustva stečena tijekom krize opskrbe, najkasnije šest mjeseci nakon isteka ili ranog okončanja kriznog stanja opskrbe.

Članak 61.

Paket mjera u slučaju krize opskrbe

1. Ako se proglasi krizno stanje opskrbe na temelju članka 60. i ako je to potrebno za rješavanje krize opskrbe u Uniji, Komisija može poduzeti mjere predviđene u člancima 62. i 63. kako je navedeno u provedbenom aktu koji je donijelo Vijeće u skladu s člankom 60. stavkom 3.

2. Komisija, nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, ograničava primjenu mjera iz stavka 1. na proizvode relevantne u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi i koji podliježu ozbiljnom poremećaju ili za koje postoji neposredan rizik od takvog poremećaja uslijed krize opskrbe. Primjena mjera iz stavka 1. mora biti razmjerna i ograničena na ono što je potrebno za uklanjanje ozbiljnih poremećaja ili ublažavanje neposrednog rizika od takvih poremećaja koji utječu na lance opskrbe predmetnim proizvodima relevantnima u slučaju krize u Uniji i mora biti u najboljem interesu Unije. U primjeni tih mjera izbjegava se nerazmjerno administrativno opterećenje, osobito MSP-ova.

3. Ako se proglasi krizno stanje opskrbe na temelju članka 60. i ako je to primjereno radi odgovaranja na krizu opskrbe u Uniji, Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane procjenjuje i preporučuje primjerene i djelotvorne mjere.

4. Komisija redovito obavješćuje Europski parlament i Vijeće o svim mjerama poduzetima u skladu sa stavkom 1. i obrazlaže razloge za svoje djelovanje.

5. Komisija, uzimajući u obzir preporuke Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane, izdaje smjernice o provedbi i primjeni mjera predviđenih u člancima 62. i 63.

Članak 62.

Zahtjevi za informacije

1. Ako Vijeće aktivira mjeru na temelju ovog članka u skladu s člankom 60. stavkom 3., Komisija može, ako dostupne informacije nisu dovoljne, od gospodarskog subjekta koji doprinosi proizvodnji proizvoda relevantnih u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi uz prethodnu suglasnost države članice na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija tog gospodarskog subjekta zatražiti da toj državi članici u određenom roku dostavi informacije o svojim proizvodnim sposobnostima, proizvodnim kapacitetima i aktualnim primarnim poremećajima. Predmetna država članica stavlja zatražene informacije na raspolaganje Komisiji. Zatražene informacije ograničene su na ono što je potrebno za procjenu prirode krize opskrbe ili za utvrđivanje i procjenu potencijalnih mjera za ublažavanje.

2. Prije pokretanja zahtjeva za informacije na temelju stavka 1. i uz prethodnu suglasnost države članice na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta, Komisija može provesti dobrovoljno savjetovanje s reprezentativnim brojem relevantnih gospodarskih subjekata s ciljem utvrđivanja odgovarajućeg i proporcionalnog sadržaja takvog zahtjeva. Komisija priprema zahtjev za informacije u suradnji s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane.

3. Komisija bez nepotrebne odgode prosljeđuje kopiju zahtjeva za informacije nadležnom nacionalnom tijelu države članice na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta.

4. Zahtjev za informacije:

(a) sadržava pravnu osnovu;

(b) ograničen je na najmanju moguću mjeru i razmjeran u smislu granularnosti i količine zatraženih podataka te učestalosti pristupa traženim podacima;

(c) uzima u obzir legitimne interese gospodarskog subjekta te troškove i napore potrebne za stavljanje podataka na raspolaganje;

(d) sadržava podatke za kontakt nacionalnih nadležnih tijela države članice na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta, kojima se šalje odgovor;

(e) utvrđuje rok u kojem se informacije trebaju dostaviti predmetnoj državi članici; i

(f) navodi sankcije predviđene u članku 72.

5. Ako predmetna država članica pristane na pokretanje zahtjeva za informacije na temelju stavka 1., može odlučiti uputiti taj zahtjev, kako ga je pripremila Komisija na temelju stavaka 2. i 4., izravno predmetnom gospodarskom subjektu.

6. Svaki predmetni gospodarski subjekt ili osoba propisno ovlaštena za zastupanje tog gospodarskog subjekta dostavlja predmetnoj državi članici tražene informacije na pojedinačnoj osnovi.

7. Predmetna država članica osigurava da se zatražene informacije bez nepotrebne odgode stave na raspolaganje Komisiji.

8. Ako gospodarski subjekt s poslovnim nastanom u Uniji podliježe zahtjevu treće zemlje za informacije o svojim aktivnostima za opskrbu proizvodima relevantnima u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi, o tome pravodobno obavješćuje državu članicu na čijem se državnom području nalazi njegova proizvodna lokacija. Ta država članica zatim obavješćuje Komisiju na način kojim se predmetnoj državi članici i Komisiji omogućuje da zatraže slične informacije od gospodarskog subjekta. Komisija obavješćuje Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane o postojanju takvog zahtjeva treće zemlje.

9. Ako gospodarski subjekt u odgovoru na zahtjev podnesen na temelju ovog članka dostavi netočne, nepotpune ili obmanjujuće informacije ili ne dostavi tražene informacije u propisanom roku, podliježe novčanim kaznama utvrđenima u skladu s člankom 72., osim ako gospodarski subjekt ima dostatne razloge zbog kojih tražene informacije nije dostavio ili ih nije dostavio u propisanom roku, osobito ako obrada zahtjeva za informacije koju gospodarski subjekt provodi potencijalno može znatno poremetiti njegov rad ili ako su informacije klasificirani podaci i označene su samo za nacionalnu uporabu ili ako bi njihovo otkrivanje moglo znatno naštetiti poslovnoj djelatnosti gospodarskog subjekta.

10. Komisija i predmetne države članice koriste se sigurnim sredstvima za pokretanje zahtjeva za informacije i postupanje sa svim informacijama prikupljenima u skladu s člankom 80.

11. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo svake države članice da zaštiti osnovne interese svoje sigurnosti, u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (a) UFEU-a.

Članak 63.

Prioritizacija proizvoda koji nisu obrambeni proizvodi

1. Ako Vijeće aktivira mjeru na temelju ovog članka u skladu s člankom 60. stavkom 3., država članica koja se suočava s ozbiljnim poteškoćama pri naručivanju ili izvršavanju ugovora povezanog s opskrbom proizvodima relevantnima u slučaju krize može podnijeti zahtjev Komisiji da od gospodarskog subjekta zatraži prihvaćanje ili prioritizaciju određene narudžbe proizvoda relevantnih u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi.

2. Na zahtjev iz stavka 1. Komisija može, ako se proizvodnja proizvoda relevantnih u slučaju krize koji nisu obrambeni proizvodi ili opskrba tim proizvodima ne može ostvariti drugim mjerama predviđenima u ovom poglavlju, uputiti zahtjev predmetnom gospodarskom subjektu nakon:

(a) savjetovanja s državom članicom na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta i dobivanja njezine prethodne suglasnosti; i

(b) savjetovanja s državom članicom na čijem se državnom području nalazi izvršna upravljačka struktura predmetnog gospodarskog subjekta.

3. Zahtjev iz stavka 2. sadržava informacije o pravnoj osnovi zahtjeva, u njemu se navode proizvodi, njihove specifikacije i količine, raspored i rok za izvršavanje i ispunjavanje narudžbe te se navode razlozi kojima se opravdava korištenje prioritetnog zahtjeva.

4. Komisija dokazuje da je odabir primateljâ i korisnikâ zahtjeva iz stavka 2. nediskriminirajući i da je u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju.

5. Komisija temelji zahtjev iz stavka 2. na objektivnim, činjeničnim, mjerljivim i potkrijepljenim podacima koji pokazuju da je takva prioritizacija neophodna kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, pritom uzimajući u obzir legitimne interese predmetnog gospodarskog subjekta te troškove i napore potrebne za svaku promjenu u proizvodnom slijedu lanca opskrbe.

6. Predmetni gospodarski subjekt odgovara Komisiji u roku od pet radnih dana od primitka zahtjeva iz stavka 2. i navodi prihvaća li ili odbija zahtjev. Ako hitnost situacije to zahtijeva, Komisija može, oslanjajući se na obrazloženje takve hitnosti, zatražiti od gospodarskog subjekta da odgovori u kraćem roku.

7. Ako je gospodarski subjekt kojem je upućen zahtjev iz stavka 2. izričito prihvatio taj zahtjev, Komisija provedbenim aktom donosi prioritetni zahtjev u kojem se utvrđuje sljedeće:

(a) pravna osnova prioritetnog zahtjeva koji gospodarski subjekt mora poštovati;

(b) popis proizvoda relevantnih u slučaju krize koji podliježu prioritetnom zahtjevu, njihove specifikacije, cijena i količina u kojoj ih treba isporučiti;

(c) rokovi u kojima se prioritetni zahtjev mora ispuniti;

(d) korisnici prioritetnog zahtjeva;

(e) oslobođenje od ugovorne odgovornosti pod uvjetima utvrđenima u stavku 12. ovog članka: i

(f) sankcije predviđene u članku 72. za neispunjavanje obveza koje proizlaze iz tog provedbenog akta.

8. Ako gospodarski subjekt odbije zahtjev iz stavka 2., Komisiji dostavlja detaljno obrazloženje tog odbijanja.

9. Uzimajući u obzir obrazloženja koja je dostavio gospodarski subjekt na temelju stavka 8. ovog članka te nakon savjetovanja i dobivanja prethodne suglasnosti države članice na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta i države članice na čijem se državnom području nalazi izvršna upravljačka struktura tog gospodarskog subjekta, Komisija može provedbenim aktom donijeti prioritetnu narudžbu kojom se predmetnom gospodarskom subjektu nameće obveza izvršenja te narudžbe. Komisija navodi razloge zbog kojih je, u skladu s načelom proporcionalnosti i temeljnim pravima gospodarskog subjekta iz Povelje Europske unije o temeljnim pravima te s obzirom na okolnosti opisane u stavku 1., bilo potrebno donijeti taj provedbeni akt. U svakom takvom provedbenom aktu navode se informacije iz stavka 7.

10. Komisija ne izdaje prioritetnu narudžbu u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

(a) gospodarski subjekt ne može izvršiti prioritetnu narudžbu zbog nedovoljne proizvodne sposobnosti ili nedovoljnog proizvodnog kapaciteta ili iz tehničkih razloga, čak ni uz povlašteni tretman narudžbe; ili

(b) izvršenje narudžbe bi za gospodarskog subjekta predstavljalo nerazumno ekonomsko opterećenje i prouzročilo mu osobite poteškoće, uključujući znatne rizike povezane s kontinuitetom poslovanja.

11. Prioritetni zahtjevi iz stavka 7. i prioritetne narudžbe iz stavka 9.:

(a) ispostavljaju se po poštenoj i razumnoj cijeni, uzimajući na odgovarajući način u obzir oportunitetne troškove gospodarskog subjekta pri ispunjavanju prioritetnog zahtjeva ili prioritetne narudžbe u odnosu na postojeće ugovorne obveze;

(b) imaju prednost pred bilo kojom obvezom izvršenja na temelju privatnog ili javnog prava u vezi s proizvodima relevantnima u slučaju krize koji podliježu prioritetnom zahtjevu ili prioritetnoj narudžbi, uz iznimku obveza izravno povezanih s narudžbama s vojnom svrhom.

12. Gospodarski subjekti koji podliježu prioritetnom zahtjevu na temelju stavka 7. ili prioritetnoj narudžbi na temelju stavka 9. nisu odgovorni za kršenje ugovorne obveze koja je uređena pravom države članice, pod uvjetom:

(a) da je kršenje ugovorne obveze potrebno radi postupanja u skladu sa zahtijevanom prioritizacijom;

(b) da je postupljeno u skladu s provedbenim aktom iz stavka 7. ili stavka 9.; i

(c) da, ako je to primjenjivo, prihvaćanje prioritetnog zahtjeva nije imalo isključivu svrhu neopravdanog izbjegavanja prethodne ugovorne obveze.

13. O svakom sukobu između prioritetnog zahtjeva ili prioritetne narudžbe i mjere u okviru bilo kojeg drugog Unijinog mehanizma prioritizacije raspravlja se u okviru Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane, a Komisija ga rješava na temelju odvagivanja javnog interesa.

14. Gospodarski subjekt koji podliježe prioritetnom zahtjevu na temelju stavka 7. ili prioritetnoj narudžbi na temelju stavka 9. može zatražiti od Komisije da izmijeni provedbeni akt iz stavka 7. ili stavka 9. ako smatra da je to propisno opravdano na temelju jednog od sljedećih razloga:

(a) gospodarski subjekt ne može izvršiti prioritetni zahtjev ili prioritetnu narudžbu zbog nedovoljne proizvodne sposobnosti ili nedovoljnog proizvodnog kapaciteta, čak ni uz povlašteni tretman zahtjeva ili narudžbe;

(b) ispunjenje zahtjeva ili narudžbe predstavljalo bi nerazumno ekonomsko opterećenje za gospodarskog subjekta i prouzročilo mu posebne poteškoće.

15. Gospodarski subjekt dostavlja sve relevantne i potkrijepljene informacije kako bi se Komisiji omogućilo ocjenjivanje osnovanosti zahtjeva za izmjenu iz stavka 14.

16. Na temelju razmatranja razloga i dokaza koje je dostavio gospodarski subjekt Komisija može, nakon savjetovanja s državom članicom na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta i državom članicom na čijem se državnom području nalazi izvršna upravljačka struktura tog gospodarskog subjekta, izmijeniti svoj provedbeni akt kako bi se predmetni gospodarski subjekt djelomično ili u cijelosti oslobodio svojih obveza na temelju ovog članka.

17. Ako gospodarski subjekt s poslovnim nastanom u Uniji podliježe mjeri treće zemlje koja podrazumijeva prioritetnu narudžbu ili prioritetni zahtjev u vezi s proizvodom relevantnim u slučaju krize koji nije obrambeni proizvod, o tome obavješćuje Komisiju. Komisija zatim obavješćuje Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane o postojanju takve mjere.

18. Ako gospodarski subjekt koji podliježe prioritetnom zahtjevu na temelju stavka 7. ili prioritetnoj narudžbi na temelju stavka 9. namjerno ili krajnjom nepažnjom ne postupi u skladu s tim zahtjevom ili narudžbom, on podliježe novčanim kaznama u skladu s člankom 72., osim u sljedećim slučajevima:

(a) gospodarski subjekt ne može izvršiti prioritetni zahtjev ili prioritetnu narudžbu zbog nedovoljne proizvodne sposobnosti ili nedovoljnog proizvodnog kapaciteta ili iz tehničkih razloga; ili

(b) izvršenje ili ispunjenje narudžbe predstavljalo bi nerazumno ekonomsko opterećenje za gospodarskog subjekta i prouzročilo mu posebne poteškoće, uključujući znatne rizike povezane s kontinuitetom poslovanja.

19. Komisija donosi provedbeni akt kojim se utvrđuju praktični i operativni aranžmani za funkcioniranje prioritetnih zahtjeva i prioritetnih narudžbi, uključujući metodologiju za utvrđivanje cijene proizvoda relevantnih u slučaju krize koji podliježu prioritetnim narudžbama.

20. Provedbeni akti iz ovog članka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4.

21. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo svake države članice da zaštiti osnovne interese svoje sigurnosti u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (b) UFEU-a.

ODJELJAK 4.

KRIZNO STANJE OPSKRBE POVEZANO SA SIGURNOŠĆU

Članak 64.

Proglašenje kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću

1. Smatra se da je do krize u opskrbi povezane sa sigurnošću došlo:

(a) ako postoje ozbiljni poremećaji ili neposredan rizik od takvih poremećaja u opskrbi obrambenim proizvodima, kao što su poremećaji zbog posljedica događaja povezanih sa sigurnošću Unije; i

(b) takvi ozbiljni poremećaji ili neposredan rizik od njih rezultiraju ili će vjerojatno rezultirati donošenjem različitih nacionalnih mjera povezanih s obrambenim proizvodima relevantnima u slučaju krize, što dovodi do ozbiljnog negativnog učinka na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, osobito prepreka prekograničnoj trgovini takvim obrambenim proizvodima relevantnima u slučaju krize unutar Unije što uzrokuje znatne nestašice obrambenih proizvoda.

2. Ako na temelju članka 59. Komisija ili Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane saznaju za rizik od ozbiljnog poremećaja u opskrbi obrambenim proizvodima relevantnima u slučaju krize ili imaju konkretne i pouzdane informacije o bilo kojem drugom relevantnom čimbeniku rizika ili događaju koji bitno utječe na opskrbu takvim proizvodima, Komisija nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane procjenjuje jesu li ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1. ovog članka. U toj se procjeni uzimaju u obzir potencijalni učinak i posljedice kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću na obrambene lance opskrbe unutar Unije, rezultati testiranja otpornosti na stres provedenih na temelju članka 58. i procjene provedene u sklopu drugih relevantnih okvira Unije za upravljanje krizama. Ako se prilikom te procjene dođe do konkretnih i pouzdanih dokaza, Komisija može, nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, predložiti Vijeću da proglasi krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću. Kada Vijeću predlaže proglašenje kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću, Komisija o tome obavješćuje Europski parlament.

3. Pri procjeni jesu li ispunjeni uvjeti utvrđeni u stavku 1. ovog članka na temelju stavka 2., Komisija osobito uzima u obzir je li u području ZVSP-a utvrđena kriza koja utječe na sigurnosne i obrambene interese Unije i njezinih država članica, primjerice je li ta kriza pokrenula aktivaciju klauzule o uzajamnoj pomoći na temelju članka 42. stavka 7. UEU-a.

4. Vijeće može provedbenim aktom donesenim kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije proglasiti krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću. Trajanje kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću određuje se u provedbenom aktu i prvotno ne premašuje 12 mjeseci. U tom provedbenom aktu navodi se i koje se od mjera utvrđenih u člancima od 65. do 71. aktiviraju. Osim toga, provedbenim aktom može se utvrditi za koje se obrambene proizvode relevantne u slučaju krize te mjere aktiviraju.

5. Vijeće može odlučujući kvalificiranom većinom izmijeniti prijedlog iz stavka 4.

6. Komisija redovito i barem svaka tri mjeseca izvješćuje Vijeće i Europski parlament o krizi opskrbe povezanoj sa sigurnošću.

7. Najkasnije tri tjedna prije isteka trajanja kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću Komisija, uzimajući u obzir preporuku Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane, podnosi Vijeću izvješće u kojem procjenjuje treba li to trajanje produljiti. U izvješću se osobito analizira učinak mjera koje su prethodno aktivirane na temelju ovog poglavlja. Ako se prilikom te procjene dođe do konkretnih i pouzdanih dokaza da su uvjeti za proglašenje kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću i dalje ispunjeni, Komisija može, nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, predložiti Vijeću da produlji krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću.

8. Vijeće može provedbenim aktom donesenim kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije, produljiti krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću. Trajanje produljenja ograničeno je na najviše 6 mjeseci i određuje se u provedbenom aktu. U tom provedbenom aktu navodi se i koje se mjere iz članaka od 65. do 71. i dalje primjenjuju ili se, ako je relevantno, aktiviraju. Vijeće može odlučujući kvalificiranom većinom u više navrata odlučiti produljiti razdoblje na koje je proglašeno krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću ako je to opravdano radi odgovaranja na krizu opskrbe povezanu sa sigurnošću.

9. Komisija može predložiti Vijeću produljenje kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću onoliko puta koliko se smatra potrebnim za odgovaranje na krizu opskrbe povezanu sa sigurnošću, podložno uvjetima utvrđenima u stavku 7. Na takav prijedlog Komisije primjenjuje se stavak 8.

10. Tijekom kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću Komisija, nakon savjetovanja s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, procjenjuje primjerenost ranog okončanja kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću. Ako to proizađe iz procjene, Komisija predlaže Vijeću da okonča krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću.

11. Vijeće može provedbenim aktom donesenim kvalificiranom većinom na prijedlog Komisije okončati krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću prije datuma isteka navedenog u provedbenom aktu iz stavka 4. ili stavka 8.

12. Istekom razdoblja na koje je proglašeno ili produljeno krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću ili u slučaju njegova ranog okončanja mjere poduzete u skladu s člancima od 65. do 71. odmah se prestaju primjenjivati. Provedbeni akti koji su doneseni u skladu s člankom 66. stavkom 6. ipak se nastavljaju primjenjivati dok se ne ispune predmetni prioritetni zahtjevi.

Tijekom pripreme i provedbe mjera utvrđenih u člancima od 65. do 71. Komisija, kad god je to moguće, blisko surađuje s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane, koje pravodobno pruža savjete. Komisija obavješćuje Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane o poduzetom djelovanju. Tijekom kriznog stanja opskrbe povezanog sa sigurnošću Komisija, na zahtjev države članice ili na vlastitu inicijativu, prema potrebi saziva izvanredne sastanke Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane. U skladu s člankom 76. stavkom 10. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane, ako je relevantno, poziva predstavnike industrije na visokoj razini na sastanke u posebnom sastavu radi rasprave o pitanjima povezanima s predmetnim obrambenim proizvodima. Države članice blisko surađuju s Komisijom u okviru Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane kako bi se osigurala koordinacija svih mjera Unije i nacionalnih mjera poduzetih u pogledu obrambenih lanaca opskrbe u vezi s predmetnim obrambenim proizvodima relevantnima u slučaju krize.

13. Ako se proglasi krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću, Komisija može predložiti Vijeću da aktivira mjere predviđene u člancima 62. i 63., pod uvjetima koji su u njima utvrđeni te u člancima 60. i 61.

Članak 65.

Zahtjevi za informacije

Ako Vijeće aktivira mjeru na temelju ovog članka u skladu s člankom 64. stavkom 4., Komisija može poduzeti mjere predviđene u članku 62. u odnosu na obrambene proizvode relevantne u slučaju krize u skladu s uvjetima utvrđenima u tom članku.

Članak 66.

Prioritizacija obrambenih proizvoda

1. Ako Vijeće aktivira mjeru na temelju ovog članka u skladu s člankom 64. stavkom 4., država članica može podnijeti zahtjev Komisiji da od gospodarskog subjekta čija se proizvodna lokacija nalazi na njezinu državnom području zatraži da prihvati ili prioritizira određenu narudžbu obrambenih proizvoda relevantnih u slučaju krize kako bi se uklonile ozbiljne poteškoće s kojima se ta ili druga država članica suočava pri naručivanju ili izvršenju ugovora o opskrbi takvim proizvodima.

2. Na zahtjev iz stavka 1. Komisija može, ako se proizvodnja obrambenih proizvoda relevantnih u slučaju krize ili opskrba tim proizvodima ne može ostvariti nijednom drugom mjerom predviđenom u ovom poglavlju, uputiti zahtjev predmetnom gospodarskom subjektu nakon:

(a) savjetovanja s državom članicom na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta i dobivanja njezine prethodne suglasnosti; i

(b) savjetovanja s državom članicom na čijem se državnom području nalazi izvršna upravljačka struktura gospodarskog subjekta i dobivanja njezine prethodne suglasnosti.

U zahtjevu Komisije izričito se navodi da gospodarski subjekt može odbiti zahtjev.

3. Zahtjev iz stavka 2. sadržava informacije o pravnoj osnovi zahtjeva, u njemu se navode proizvodi, njihove specifikacije i količine, raspored i rok za izvršavanje i ispunjavanje narudžbe te se navode razlozi kojima se opravdava korištenje prioritetnog zahtjeva.

4. Komisija dokazuje da je odabir primateljâ i korisnikâ zahtjeva iz stavka 2. nediskriminirajući i u skladu s pravilima Unije o tržišnom natjecanju.

5. Komisija temelji zahtjev iz stavka 2. na objektivnim, činjeničnim, mjerljivim i potkrijepljenim podacima koji pokazuju da je takva prioritizacija neophodna kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, pritom uzimajući u obzir legitimne interese predmetnog gospodarskog subjekta te troškove i napore potrebne za svaku promjenu u proizvodnom slijedu lanca opskrbe.

6. Ako je gospodarski subjekt kojem je upućen zahtjev iz stavka 2. izričito prihvatio taj zahtjev, Komisija provedbenim aktom te nakon savjetovanja s državom članicom na čijem se državnom području nalazi proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta i s državom članicom na čijem se državnom području nalazi izvršna upravljačka struktura tog gospodarskog subjekta i uz prethodnu suglasnost tih država, donosi prioritetni zahtjev kojim se utvrđuje sljedeće:

(a) pravna osnova prioritetnog zahtjeva koji gospodarski subjekt mora poštovati;

(b) popis proizvoda relevantnih u slučaju krize koji podliježu prioritetnom zahtjevu, njihove specifikacije i količine u kojoj ih treba isporučiti;

(c) rokovi u kojima se prioritetni zahtjev mora ispuniti;

(d) korisnici prioritetnog zahtjeva;

(e) opseg ugovornih obveza nad kojima prioritetni zahtjev ima prednost;

(f) oslobođenje od ugovorne odgovornosti pod uvjetima utvrđenima u stavku 8. ovog članka: i

(g) sankcije predviđene u članku 72. za neispunjavanje obveza koje proizlaze iz tog provedbenog akta.

Provedbeni akt iz prvog podstavka ovog stavka donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4.

7. Prioritetni zahtjevi iz stavka 6.:

(a) ispostavljaju se po poštenoj i razumnoj cijeni, uzimajući na odgovarajući način u obzir oportunitetne troškove gospodarskog subjekta pri ispunjavanju prioritetnih zahtjeva u usporedbi s postojećim ugovornim obvezama; i

(b) imaju prednost pred svim ugovornom obvezama s proizvodima relevantnima u slučaju krize koji podliježu prioritetnom zahtjevu, na temelju privatnog ili javnog prava, na temelju uvjeta utvrđenih pod uvjetima utvrđenima u provedbenom aktu iz stavka 6.

8. Gospodarski subjekt koji podliježe prioritetnom zahtjevu na temelju stavka 6. nije odgovoran za kršenje ugovorne obveze koja je uređena pravom države članice, pod sljedećim uvjetima:

(a) da je kršenje ugovorne obveze nužno za poštovanje zatražene prioritizacije,

(b) da postupljeno je u skladu s provedbenim aktom iz stavka 6.; i

(c) da prihvaćanje prioritetnog zahtjeva nije imalo isključivu svrhu neopravdanog izbjegavanja prethodne obveze izvršenja.

9. Gospodarski subjekt koji podliježe prioritetnom zahtjevu može zatražiti od Komisije da izmijeni provedbeni akt iz stavka 6. ako smatra da je to propisno opravdano na temelju jednog od sljedećih razloga:

(a) gospodarski subjekt ne može izvršiti prioritetni zahtjev zbog nedovoljne proizvodne sposobnosti ili nedovoljnog proizvodnog kapaciteta, čak ni uz povlašteni tretman zahtjeva;

(b) ispunjenje zahtjeva predstavljalo bi nerazumno ekonomsko opterećenje za gospodarskog subjekta i prouzročilo mu posebne poteškoće.

10. Gospodarski subjekt dostavlja sve relevantne i potkrijepljene informacije kako bi se Komisiji omogućilo ocjenjivanje osnovanosti zahtjeva za izmjenu iz stavka 9.

11. Na temelju razmatranja obrazloženja i dokaza koje je dostavio gospodarski subjekt Komisija može, nakon savjetovanja s državom članicom na čijem se državnom području nalazi relevantna proizvodna lokacija predmetnog gospodarskog subjekta i s državom članicom na čijem se državnom području nalazi izvršna upravljačka struktura tog gospodarskog subjekta i uz prethodnu suglasnost tih država, izmijeniti svoj provedbeni akt kako bi se predmetni gospodarski subjekt djelomično ili u cijelosti oslobodio svojih obveza na temelju ovog članka.

12. Ako gospodarski subjekt, nakon što je izričito prihvatio prioritizaciju narudžbi koju je zatražila Komisija, namjerno ili krajnjom nepažnjom ne ispuni obvezu prioritizacije tih narudžbi, podliježe novčanim kaznama utvrđenima u skladu s člankom 72., osim u sljedećim slučajevima:

(a) gospodarski subjekt ne može izvršiti prioritetni zahtjev zbog nedovoljne proizvodne sposobnosti ili nedovoljnog proizvodnog kapaciteta ili iz tehničkih razloga; ili

(b) izvršavanje ili ispunjenje zahtjeva predstavljalo bi nerazumno ekonomsko opterećenje za gospodarskog subjekta i prouzročilo mu posebne poteškoće, uključujući znatne rizike povezane s kontinuitetom poslovanja.

13. Ako gospodarski subjekt s poslovnim nastanom u Uniji podliježe mjeri treće zemlje koja podrazumijeva prioritetni zahtjev za obrambenim proizvodom relevantnim u slučaju krize, o tome obavješćuje Komisiju. Komisija zatim obavješćuje Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane o postojanju takvih mjera. Ako je relevantno, Komisija se može savjetovati s Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane o svim primjerenim koracima koje bi trebalo poduzeti kao odgovor na tu mjeru.

14. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo svake države članice da zaštiti osnovne interese svoje sigurnosti u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (b) UFEU-a.

Članak 67.

Transferi proizvoda relevantnih u slučaju krize unutar EU-a

1. Ako Vijeće aktivira mjeru na temelju ovog članka u skladu s člankom 64. stavkom 4. ove Uredbe, i ne dovodeći time u pitanje Direktivu 2009/43/EZ i ovlasti država članica na temelju te direktive, države članice osiguravaju da se zahtjevi povezani s transferima unutar EU-a obrađuju učinkovito i pravodobno. U tu svrhu sva predmetna nacionalna tijela osiguravaju najbržu pravno moguću obradu takvih zahtjeva. Provedbenim aktom Vijeća iz članka 64. stavka 4. ove Uredbe utvrđuje se rok u kojem predmetna nacionalna tijela obrađuju zahtjeve nakon što su zaprimila sve potrebne informacije od podnositelja zahtjeva. Taj rok ne smije biti dulji od dva tjedna.

2. Ako država članica u skladu s člankom 4. stavkom 8. Direktive 2009/43/EZ nametne ograničenja izvoza komponenti koje su proizvodi relevantni u slučaju krize, ta država članica ne smije zahtijevati daljnja odobrenja za transfer predmetnih komponenti unutar EU-a ako primatelj dostavi izjavu o uporabi kojom potvrđuje da su komponente koje podliježu toj dozvoli za transfer integrirane ili da se trebaju integrirati u obrambeni proizvod i da se kao takve ne mogu transferirati ili izvoziti. Time se ne dovode u pitanje obveze primateljâ utvrđene u članku 10. Direktive 2009/43/EZ.

Članak 68.

Potpora hitnim inovacijskim djelovanjima u području obrane

Ako Vijeće aktivira mjeru na temelju ovog članka u skladu s člankom 64. stavkom 4., inovacijska djelovanja povezana s jednom od sljedećih aktivnosti smatraju se prihvatljivima na temelju Programa:

(a) aktivnosti čiji je cilj znatno skratiti vrijeme isporuke obrambenih proizvoda;

(b) aktivnosti čiji je cilj znatno pojednostavnjenje tehničkih specifikacija obrambenih proizvoda kako bi se omogućila njihova masovna proizvodnja;

(c) aktivnosti čiji je cilj znatno pojednostavnjenje postupaka proizvodnje obrambenih proizvoda kako bi se omogućila njihova masovna proizvodnja; ili

(d) aktivnosti čiji je cilj zamjena komponenata alternativama koje su dostupne u Uniji ili koje su lako prilagodljive ili ih gospodarski subjekti s poslovnim nastanom u Uniji mogu pravodobno razviti.

Članak 69.

Certifikacija

1. Ako Vijeće aktivira mjeru na temelju ovog članka u skladu s člankom 64. stavkom 4., države članice osiguravaju da se administrativni postupci povezani s certifikacijom obrambenih proizvoda relevantnih u slučaju krize i, prema potrebi, tehničkim prilagodbama tih proizvoda provode na najbrži mogući način, u skladu s njihovim primjenjivim nacionalnim zakonima i propisima.

2. Ako takav status postoji u nacionalnom pravu, certifikaciji obrambenih proizvoda relevantnih u slučaju krize dodjeljuje se status od najveće moguće važnosti.

3. Ako je ova mjera aktivirana, proizvodi relevantni u slučaju krize certificirani u jednoj državi članici smatraju se certificiranima u drugoj državi članici bez podlijeganja dodatnoj kontroli.

4. Provedbenim aktom iz članka 64. stavka 4. mogu se utvrditi preciznije odredbe o području primjene ove mjere.

5. Ovim se člankom ne dovodi u pitanje pravo svake države članice da zaštiti osnovne interese svoje sigurnosti u skladu s člankom 346. stavkom 1. točkom (b) UFEU-a.

Članak 70.

Ubrzani nacionalni postupci izdavanja dozvola

Ako Vijeće aktivira mjeru na temelju ovog članka u skladu s člankom 64. stavkom 4. ove Uredbe, sigurnost opskrbe obrambenim proizvodima relevantnima u slučaju krize može se smatrati imperativnim razlogom prevladavajućeg javnog interesa u smislu članka 6. stavka 4. i članka 16. stavka 1. točke (c) Direktive 92/43/EEZ i članka 4. stavka 7. Direktive 2000/60/EZ. Stoga se može smatrati da su planiranje, izgradnja i rad povezanih proizvodnih postrojenja od prevladavajućeg javnog interesa, pod uvjetom da su ispunjeni ostali uvjeti utvrđeni u tim odredbama.

Članak 71.

Kontinuitet proizvodnje obrambenih proizvoda relevantnih u slučaju krize

1. Ako Vijeće aktivira mjeru na temelju ovog članka u skladu s člankom 64. stavkom 4. ove Uredbe i ako se Direktiva 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([46]) primjenjuje na relevantne proizvodne aktivnosti, države članice mogu odlučiti iskoristiti ili potaknuti gospodarske subjekte čije se proizvodne lokacije nalaze na njihovu državnom području i koji proizvode predmetne obrambene proizvode relevantne u slučaju krize da iskoriste odstupanja predviđena u članku 17. stavku 3. Direktive 2003/88/EZ kako bi se omogućilo širenje radnih smjena i time olakšao kontinuitet proizvodnje predmetnih obrambenih proizvoda relevantnih u slučaju krize, ako to smatraju potrebnim za postizanje ciljeva ove Uredbe.

2. Ako je potrebno prethodno odobrenje, sva predmetna nacionalna tijela osiguravaju najbržu pravno moguću obradu zahtjeva gospodarskih subjekata koji proizvode obrambeni proizvod relevantan u slučaju krize za korištenje odstupanja iz stavka 1.

ODJELJAK 5

SANKCIJE

Članak 72.

Sankcije

1. Ako to smatra potrebnim i proporcionalnim, Komisija može provedbenim aktima gospodarskim subjektima kojima su upućeni zahtjevi za informacije na temelju članka 62. ili koji podliježu bilo kojoj od obveza obavješćivanja Komisije o obvezi u vezi s trećom zemljom na temelju članka 63. stavka 17. i članka 66. stavka 13. ili prioritizacije proizvodnje proizvoda relevantnih u slučaju krize na temelju članaka 63. i 66., izreći sljedeće novčane kazne ili sankcije:

(a) novčane kazne koje ne premašuju 300 000 EUR ako gospodarski subjekt u odgovoru na zahtjev podnesen na temelju članka 62. stavka 1. namjerno ili krajnjom nepažnjom dostavi netočne, nepotpune ili obmanjujuće informacije ili ako ne dostavi tražene informacije u propisanom roku, u skladu s člankom 62. stavkom 9.;

(b) novčane kazne koje ne premašuju 150 000 EUR ako gospodarski subjekt namjerno ili krajnjom nepažnjom ne ispuni obvezu obavješćivanja Komisije o obvezi u vezi s trećom zemljom na temelju članka 63. stavka 17. i članka 66. stavka 13.;

(c) periodične penale koji ne premašuju 1,5 % prosječnog dnevnog prometa u prethodnoj poslovnoj godini za svaki radni dan neispunjavanja od datuma utvrđenog u odluci kojom je izdana prioritetna narudžba ako gospodarski subjekt namjerno ili krajnjom nepažnjom ne ispuni obvezu prioritizacije proizvodnje proizvoda relevantnih u slučaju krize na temelju članka 63. stavka 9., u skladu s člankom 63. stavkom 18. i ako je gospodarski subjekt kojem je izrečen periodični penal na temelju ove točke MSP, izrečeni periodični penali ne smiju premašiti 0,5 % njegova prosječnog dnevnog prometa u prethodnoj poslovnoj godini;

([46]) Direktiva 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena (SL L 299, 18.11.2003., str. 9., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/88/oj).

(d) novčane kazne koje ne premašuju 300 000 EUR ako gospodarski subjekt namjerno ili krajnjom nepažnjom ne ispuni obvezu prioritizacije proizvodnje proizvoda relevantnih u slučaju krize na temelju članka 63. stavka 8. i članka 66. stavka 6., u skladu s člankom 63. stavkom 18. odnosno člankom 66. stavkom 12.

Provedbeni akti iz prvog podstavka ovog stavka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 77. stavka 4.

2. Prije donošenja odluke na temelju stavka 1. ovog članka Komisija predmetnom gospodarskom subjektu pruža priliku da se očituje u skladu s člankom 75. Komisija uzima u obzir sve propisno opravdane razloge koje je gospodarski subjekt iznio kako bi se utvrdilo smatraju li se novčane kazne ili periodični penali potrebnima i proporcionalnima.

3. Pri određivanju iznosa novčane kazne ili periodičnog penala Komisija u obzir uzima prirodu, težinu i trajanje povrede, među ostalim u vezi sa slučajevima neispunjavanja obveze prihvaćanja ili prioritizacije prioritetne narudžbe iz članka 63. stavka 9. ili prioritetnog zahtjeva utvrđenog u članku 63. stavku 7. ili članku 66. stavku 6., i činjenicu je li gospodarski subjekt djelomično ispunio prioritetnu narudžbu ili prioritetni zahtjev.

4. Novčane kazne čine vanjske namjenske prihode u smislu članka 21. stavka 5. Financijske uredbe i usmjeravaju se Instrumentu za potporu Ukrajini.

Članak 73.

Rok zastare za izricanje sankcija

1. Ovlasti dodijeljene Komisiji člankom 72. podliježu sljedećim rokovima zastare:

(a) dvije godine u slučaju povreda odredaba o zahtjevima za informacije na temelju članka 62. stavka 1.;

(b) dvije godine u slučaju povreda odredaba o obvezama obavješćivanja na temelju članka 63. stavka 17. i članka 66. stavka 13.;

(c) tri godine u slučaju povreda odredaba o obvezi prioritizacije proizvodnje proizvoda relevantnih u slučaju krize na temelju članaka 63. i 66.

2. Rokovi zastare iz stavka 1. počinju teći na dan počinjenja povrede. U slučaju kontinuiranih ili ponavljanih povreda rokovi zastare počinju teći na dan počinjenja posljednje povrede.

3. Zastara se prekida svakim djelovanjem koje poduzmu Komisija ili nadležna tijela država članica radi osiguravanja usklađenosti s ovom Uredbom.

4. Prekid zastare primjenjuje se na sve stranke koje se smatraju odgovornima za sudjelovanje u povredi.

5. Nakon svakog prekida zastare taj rok zastare počinje teći iznova. Međutim, rok zastare istječe najkasnije na dan kad protekne razdoblje koje je dvostruko dulje od roka zastare, a da Komisija nije izrekla novčanu kaznu ili periodični penal. To se razdoblje produljuje za onoliko vremena koliko je trajao zastoj roka zastare jer je odluka Komisije predmet postupka pred Sudom Europske unije koji je u tijeku.

Članak 74.

Rok zastare za izvršenje sankcija

1. Ovlast Komisije za izvršenje odluka donesenih na temelju članka 72. podliježe roku zastare od tri godine.

2. Rok zastare počinje teći na dan kad odluka postane konačna.

3. Tijek roka zastare za izvršenje novčanih kazni i periodičnih penala prekida se:

(a) obaviješću o odluci o promjeni prvobitno utvrđenog iznosa novčane kazne ili periodičnog penala ili o odbijanju zahtjeva za promjenu;

(b) svakim djelovanjem Komisije ili države članice koja djeluje na zahtjev Komisije u cilju izvršenja plaćanja novčane kazne ili periodičnog penala.

4. Nakon svakog prekida iz stavka 3. rok zastare počinje teći iznova.

5. Zastara izvršenja novčanih kazni i periodičnih penala suspendira se sve dok:

(a) traje dopušteno vrijeme za plaćanje;

(b) izvršenje plaćanja suspendirano je na temelju odluke Suda Europske unije.

Članak 75.

Pravo na očitovanje u vezi s izricanjem novčanih kazni ili periodičnih penala

1. Prije donošenja odluke na temelju članka 72. Komisija osigurava da je predmetnim gospodarskim subjektima dana prilika podnijeti očitovanje:

(a) o preliminarnim nalazima Komisije, među ostalim o svim pitanjima u vezi s kojima je Komisija iznijela prigovore;

(b) o mjerama koje Komisija namjerava poduzeti s obzirom na preliminarne nalaze na temelju točke (a) ovog stavka.

2. Predmetni gospodarski subjekti mogu Komisiji podnijeti očitovanje o njezinim preliminarnim nalazima u roku koji je Komisija odredila u svojim preliminarnim nalazima, a koji ne smije biti kraći od 14 radnih dana.

3. Komisija izricanje novčanih kazni ili periodičnih penala temelji isključivo na prigovorima o kojima su se predmetni gospodarski subjekti mogli očitovati.

4. Ako je Komisija obavijestila predmetne gospodarske subjekte o svojim preliminarnim nalazima kako je navedeno u stavku 1., ona, ako je to zatraženo, daje uvid u svoj spis u skladu s uvjetima dogovorenog otkrivanja informacija, podložno legitimnom interesu gospodarskih subjekata u pogledu zaštite njihovih poslovnih tajni ili kako bi se očuvale poslovne tajne ili druge povjerljive informacije bilo koje osobe. Pravo na uvid u spis ne odnosi se na povjerljive informacije i interne dokumente Komisije ili tijela država članica, a osobito se ne odnosi na korespondenciju između Komisije i tijela država članica. Odredbe ovog stavka ni na koji način ne sprečavaju Komisiju da otkrije i upotrijebi informacije koje su potrebne kako bi dokazala povredu.

ODJELJAK 6.

VIJEĆE ZA SIGURNOST OPSKRBE U PODRUČJU OBRANE

Članak 76.

Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane

1. Osniva se Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane.

2. Opća je zadaća Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane pomagati Komisiji i davati joj preporuke na temelju ovog poglavlja.

3. Komisija redovito prosljeđuje informacije Vijeću za sigurnost opskrbe u području obrane o svim planiranim mjerama i o mjerama poduzetim mjerama nakon proglašenja kriznih stanja opskrbe na temelju članaka 60. ili članka 64. Komisija pruža potrebne informacije putem sigurnog IT sustava.

4. Za potrebe pripreme za krizno stanje opskrbe iz članka 60. ili članka 64. i odgovor na njega Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane pomaže Komisiji u:

(a) analizi informacija relevantnih u slučaju krize koje su prikupile države članice ili Komisija;

(b) procjeni mogućih mjera pripravnosti;

(c) procjeni toga jesu li ispunjeni kriteriji za proglašenje ili okončanje kriznih stanja opskrbe na temelju članka 60. ili članka 64.;

(d) olakšavanju koordiniranog djelovanja s državama članicama;

(e) pružanju smjernica o provedbi mjera odabranih za odgovor na krize opskrbe na razini Unije iz članka 60. ili članka 64., među ostalim o aktivaciji mjera iz članaka 62. i 63. i članaka od 65. do 71;

(f) utvrđivanju posebnih mjera odgovora za države članice kako bi se osigurala pravodobna dostupnost proizvoda relevantnih u slučaju krize i opskrba njima;

(g) olakšavanju razmjene i dijeljenja informacija, među ostalim s drugim tijelima na razini Unije relevantnima u slučaju krize, kao i, prema potrebi, s trećim zemljama, međunarodnim organizacijama i predstavnicima organizacija, civilnog društva i akademske zajednice;

(h) utvrđivanju relevantnih tema za provedbu testiranja otpornosti na stres;

(i) razvoju okvira i metodologije za utvrđivanje proizvoda relevantnih u slučaju krize i popisa pokazatelja za rano upozoravanje;

(j) provedbi mapiranja u pogledu proizvoda relevantnih u slučaju krize i pokazatelja za rano upozoravanje;

(k) procjeni toga je li produljenje kriznog stanja opskrbe potrebno i razmjerno te je li okončanje primjereno;

(l) procjeni rezultata praćenja i, prema potrebi, utvrđivanju mogućih rješenja za pitanja od zajedničkog interesa; i

(m) utvrđivanju odgovarajuće učestalosti provođenja testiranja otpornosti na stres.

5. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane sastoji se od predstavnika iz svih država članica, Komisije, Visokog predstavnika i EDA-e. Vijećem za sigurnost opskrbe u području obrane supredsjedaju predstavnik Komisije i predstavnik države članice koja obnaša dužnost rotirajućeg predsjedanja Vijećem. Komisija osigurava tajništvo Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane. Pravo glasa imaju samo države članice.

6. Supredsjedatelji pozivaju predstavnike Europskog parlamenta da kao promatrači prisustvuju sastancima Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane.

7. Pridružene zemlje imaju pravo postati članice Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane, bez prava glasa, u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o Europskom gospodarskom prostoru.

8. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane sastaje se kad god to situacija nalaže, na zahtjev Komisije, države članice ili pridružene zemlje koja je postala njegovim članom. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane donosi svoj poslovnik na temelju prijedloga koji podnosi Komisija. Tim poslovnikom predviđaju se mehanizmi radi osiguravanja dobrog funkcioniranja Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane u obavljanju njegovih zadaća, među ostalim predviđanjem postupaka rješavanja sporova povezanih s mogućim sporovima između supredsjedatelja.

9. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane može izdavati preporuke na zahtjev Komisije ili na vlastitu inicijativu. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane nastoji pronaći rješenja koja imaju najširu moguću potporu.

10. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane najmanje jednom godišnje poziva predstavnike nacionalnih udruženja obrambene industrije i odabrane predstavnike industrije da kao promatrači sudjeluju u njegovu radu, uzimajući u obzir potrebu da se osigura uravnotežena geografska zastupljenost. Ako je proglašeno krizno stanje opskrbe iz članka 60. ili članka 64., Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane, ako je relevantno, poziva predstavnike industrije na visokoj razini da kao promatrači sudjeluju u njegovu radu na sastancima u posebnom sastavu radi rasprave o pitanjima povezanima s proizvodima relevantnima u slučaju krize ili, ako je proglašeno krizno stanje opskrbe povezano sa sigurnošću na temelju članka 64., o predmetnim obrambenim proizvodima.

11. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane na svoje relevantne sastanke kao promatrače poziva predstavnike drugih tijela na razini Unije relevantnih u slučaju krize.

12. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane poziva, ako je relevantno, u skladu sa svojim poslovnikom i uz dužno poštovanje sigurnosnih i obrambenih interesa Unije i njezinih država članica, predstavnika iz Ukrajine da prisustvuje sastancima kao promatrač.

13. Komisija osigurava uključivost i svim članovima Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane omogućuje jednak pristup informacijama kako bi se osiguralo da postupak donošenja odluka Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane odražava situaciju i potrebe svih država članica. Vijeće za sigurnost opskrbe u području obrane poduzima potrebne mjere kako bi osiguralo sigurno postupanje s klasificiranim podacima i osjetljivim podacima i njihovu sigurnu obradu u skladu s člancima 79. i 80.

14. Komisija može, na vlastitu inicijativu ili djelujući na prijedlog Vijeća za sigurnost opskrbe u području obrane, osnivati *ad hoc* radne skupine za potporu Vijeću za sigurnost opskrbe u području obrane u njegovu radu u svrhu razmatranja određenih pitanja na temelju zadaća iz stavka 1. Države članice imenuju stručnjake u te radne skupine. EDA može biti pozvana na sastanke tih radnih skupina.

15. Komisija osniva radnu skupinu u smislu stavka 14. za pravne, regulatorne i administrativne prepreke. Ciljevi su te radne skupine:

(a) utvrditi postojeće ili moguće pravne, regulatorne i administrativne prepreke postizanju ciljeva navedenih u članku 1. stavku 2. točki 6. na međunarodnoj razini, razini Unije i nacionalnoj razini;

(b) utvrditi moguća rješenja i mjere ublažavanja za utvrđene prepreke.

POGLAVLJE VIII.

UPRAVLJANJE, EVALUACIJA I KONTROLA

Članak 77.

Postupak odbora

1. Komisiji pomaže odbor. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.

2. EDA se poziva da tom odboru izlaže svoja mišljenja i pruža stručno znanje u svojstvu promatrača. Europsku službu za vanjsko djelovanje također se poziva da pomaže u radu odbora.

3. Komisija može, na vlastitu inicijativu ili na zahtjev jedne ili više država članica, pozvati, ako je relevantno, predstavnike Ukrajine da prisustvuju sastancima odbora. Predstavnici Ukrajine ne prisustvuju vijećanju niti sudjeluju u glasovanju odbora.

4. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

5. Ako odbor ne dostavi mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 78.

Sporazum o financiranju s Ukrajinom

1. Komisija s Ukrajinom sklapa sporazum o financiranju u smislu članka 114. stavka 2. Financijske uredbe za provedbu djelovanja utvrđenih u ovoj Uredbi koja se odnose na Ukrajinu ili pravne subjekte s poslovnim nastanom u Ukrajini koji primaju financijska sredstva Unije.

2. U sporazumu o financiranju sklopljenom s Ukrajinom te u ugovorima i sporazumima potpisanima s pravnim subjektima s poslovnim nastanom u Ukrajini koji primaju financijska sredstva Unije osigurava se da se obveze utvrđene u članku 129. Financijske uredbe mogu ispuniti.

3. U sporazumu o financiranju utvrđuju se obveze ukrajinskih tijela kojima su povjerene zadaće izvršenja proračuna da poduzmu sve potrebne mjere, uključujući zakonodavne, regulatorne i administrativne mjere, kako bi se poštovala načela dobrog financijskog upravljanja, transparentnosti i nediskriminacije, osigurala vidljivost djelovanja Unije pri upravljanju financijskim sredstvima Unije, ispunile odgovarajuće obveze kontrole i revizije te preuzele obveze koje iz toga proizlaze i zaštitili financijski interesi Unije, osobito detaljnim provedbenim odredbama koje se odnose na:

(a) aktivnosti povezane s kontrolom, nadzorom, praćenjem, evaluacijom, izvješćivanjem i revizijom financiranja Unije u okviru Instrumenta za potporu Ukrajini, kao i aktivnosti povezane s istragama, mjerama za borbu protiv prijevara i suradnjom;

(b) pravila o porezima, pristojbama i davanjima u skladu s člankom 27. stavcima 9. i 10. Uredbe (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća ([47]);

(c) pravo Komisije da prati aktivnosti na temelju ove Uredbe koje provode pravni subjekti s poslovnim nastanom u Ukrajini tijekom cijelog projektnog ciklusa, uključujući suradnju u djelovanjima zajedničke javne nabave, da prema potrebi sudjeluje u tim aktivnostima kao promatrač i da daje preporuke za poboljšanje tih aktivnosti, i obvezu ukrajinskih tijela da čine sve što mogu da provedu te preporuke Komisije i izvješćuju o toj provedbi;

(d) obveze iz članka 83. stavka 2., uključujući precizna pravila i vremenski okvir u pogledu prikupljanja podataka koje obavlja Ukrajina te pristupa Komisije i Europskog ureda za borbu protiv prijevara (OLAF) takvim podacima;

(e) zaštitu klasificiranih podataka i postupanje s njima u skladu s primjenjivim pravilima;

(f) odredbe o zaštiti osobnih podataka.

4. Financiranje se Ukrajini odobrava tek nakon što sporazum o financiranju stupi na snagu i nakon što stranke provedu djelovanja potrebna za provedbu zahtjeva koji su njime uspostavljeni.

5. Komisija osigurava da su s njezine strane poduzeti svi potrebni koraci kako bi sporazum o financiranju počeo proizvoditi učinke najkasnije 1. srpnja 2026.

Članak 79.

Zaštita klasificiranih podataka

1. Klasificirani podaci koji se stvaraju, pohranjuju, razmjenjuju ili dijele na temelju ove Uredbe ili s kojima se postupa na temelju ove Uredbe zaštićeni su u skladu sa sigurnosnim pravilima utvrđenima u Odluci Komisije (EU, Euratom) 2015/444 ([48]) ili Sporazumu između država članica Europske unije, koje su se sastale u okviru Vijeća, o zaštiti klasificiranih podataka koji se razmjenjuju u interesu Europske unije, ovisno o slučaju.

2. Države članice sudionice odlučuju tko je autor klasificiranih novostečenih podataka generiranih tijekom provedbe prihvatljivih djelovanja navedenih u članku 10.

3. Komisija ima pristup klasificiranim podacima potrebnima za obavljanje zadaća koje su joj dodijeljene na temelju ove Uredbe u vezi s prihvatljivim djelovanjima navedenima u članku 10.

4. U kontekstu SEAP-a pravila o zaštiti klasificiranih podataka iz članka 45. stavka 1. točke (n) moraju biti u skladu sa stavkom 1. ovog članka.

5. Ako SEAP obuhvaća pridružene zemlje ili Ukrajinu među svojim članovima ili promatračima, tim se SEAP-om mora osigurati razina zaštite jednakovrijedna onoj koja se pruža Sporazumom među državama članicama Europske unije, koje su se sastale u okviru Vijeća, o zaštiti klasificiranih podataka koji se razmjenjuju u interesu Europske unije.

6. Države članice sudionice uspostavljaju primjenjivi sigurnosni okvir za određeno djelovanje najkasnije prije potpisivanja sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava ili ugovora. Relevantni dokumenti čine sastavni dio sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava ili ugovora.

([47]) Uredba (EU) 2021/947 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. lipnja 2021. o uspostavi Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa, izmjeni i stavljanju izvan snage Odluke br. 466/2014/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) 2017/1601 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 480/2009 (SL L 209, 14.6.2021., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

([48]) Odluka Komisije (EU, Euratom) 2015/444 od 13. ožujka 2015. o sigurnosnim propisima za zaštitu klasificiranih podataka EU-a (SL L 72, 17.3.2015., str. 53., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj).

7. Komisija uspostavlja sustav koji je sigurnosno akreditiran u skladu s Odlukom (EU, Euratom) 2015/444 kako bi se olakšala razmjena klasificiranih podataka između Komisije i država članica i pridruženih zemalja, te prema potrebi, s podnositeljima zahtjeva i primateljima.

Članak 80.

Povjerljivost informacija

1. Informacije primljene u okviru primjene ove Uredbe smiju se upotrebljavati samo u svrhu za koju su zatražene.

2. Države članice, Komisija, Europska služba za vanjsko djelovanje i EDA osiguravaju zaštitu trgovinskih i poslovnih tajni i drugih osjetljivih podataka dobivenih i generiranih primjenom ove Uredbe u skladu s pravom Unije i odgovarajućim nacionalnim pravom.

3. Komisija s informacijama koje sadržavaju podatke subjekta ili trgovinske tajne postupa na način koji nije manje strog od postupanja s osjetljivim podacima, uključujući primjenu načela „nužnog pristupa" i upotrebu odgovarajućih šifriranih okružja za postupanje s takvim informacijama i njihovu razmjenu.

Članak 81.

Zaštita osobnih podataka

Ovom se Uredbom ne dovode u pitanje Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ([49]) te uredbe (EU) 2016/679 ([50]) i (EU) 2018/1725 ([51]) Europskog parlamenta i Vijeća.

Članak 82.

Revizije

Revizije korištenja doprinosa Unije koje provode osobe ili subjekti, uključujući osobe ili subjekte koje nisu osobe ili subjekti koje su ovlastile institucije, tijela, uredi ili agencije Unije, osnova su za opće jamstvo na temelju članka 127. Financijske uredbe. Europski revizorski sud provjerava račune svih prihoda i rashoda Unije u skladu s člankom 287. UFEU-a.

Članak 83.

Zaštita financijskih interesa Unije

1. Ako pridružena zemlja sudjeluje u Programu prema odluci donesenoj na temelju Sporazuma o europskom gospodarskom prostoru ili na temelju bilo kojeg drugog pravnog instrumenta, ta pridružena zemlja odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, OLAF-u i Europskom revizorskom sudu dodjeljuje potrebna prava i potreban pristup koji se zahtijevaju za sveobuhvatno izvršavanje njihovih ovlasti. Kad je riječ o OLAF-u, takva prava uključuju pravo provedbe istraga, među ostalim provjera i inspekcija na terenu, kako je predviđeno u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013.

2. Sporazumom iz članka 78. propisuju se obveze Ukrajine da:

(a) poduzima odgovarajuće mjere za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa koji utječu na financijske interese Unije, otkriva i izbjegava dvostruko financiranje te poduzima pravne korake za povrat zloupotrijebljenih sredstava;

([49]) Direktiva 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (Direktiva o privatnosti i elektroničkim komunikacijama) (SL L 201, 31.7.2002., str. 37., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([50]) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka) (SL L 119, 4.5.2016., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([51]) Uredba (EU) 2018/1725 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2018. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama, tijelima, uredima i agencijama Unije i o slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 45/2001 i Odluke br. 1247/2002/EZ (SL L 295, 21.11.2018., str. 39., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

(b) redovito provjerava upotrebljavaju li se dodijeljena financijska sredstva u skladu s primjenjivim pravilima, osobito u pogledu sprečavanja, otkrivanja i ispravljanja nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa;

(c) zahtjevu za plaćanje na temelju Instrumenta za potporu Ukrajini priloži izjavu da su financijska sredstva upotrijebljena u skladu s načelom dobrog financijskog upravljanja i za njihovu predviđenu svrhu te da se njima upravljalo na odgovarajući način, osobito u skladu s ukrajinskim pravilima dopunjenima međunarodnim standardima za sprečavanje, otkrivanje i ispravljanje nepravilnosti, prijevara, korupcije i sukoba interesa;

(d) izričito ovlasti Komisiju, OLAF, Europski revizorski sud i, ako je primjenjivo, Ured europskog javnog tužitelja da izvršavaju svoje ovlasti kako je predviđeno u članku 129. stavku 1. Financijske uredbe, primjenjujući načelo proporcionalnosti.

Članak 84.

Informiranje, komunikacija i promidžba

1. Primatelji financijskih sredstava Unije priznaju podrijetlo i osiguravaju vidljivost tih financijskih sredstava, posebice pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti.

2. Komisija provodi informacijska i komunikacijska djelovanja povezana s ovom Uredbom, na djelovanja poduzeta na temelju ove Uredbe i na postignute rezultate.

3. Financijska sredstva dodijeljena Programu i Instrumentu za potporu Ukrajini također doprinose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se ti prioriteti odnose na ciljeve iz članaka 4. i 22.

4. Financijska sredstva dodijeljena Programu i Instrumentu za potporu Ukrajini mogu doprinositi organizaciji aktivnosti širenja, događanja za povezivanje i aktivnosti poboljšanja informiranosti, osobito s ciljem otvaranja lanaca opskrbe radi poticanja prekograničnog sudjelovanja MSP-ova.

Članak 85.

Praćenje, evaluacija i preispitivanje

1. Komisija redovito prati provedbu Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini i svake godine izvješćuje Europski parlament i Vijeće o postignutom napretku, među ostalim o razini uključenosti MSP-ova i malih poduzeća srednje tržišne kapitalizacije te o ukupnim rashodima Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini raščlanjenima prema vrsti djelovanja i obliku doprinosa Unije.

Komisija uspostavlja potrebne mehanizme praćenja kojima se osigurava da se podaci za praćenje provedbe i rezultata Programa i Instrumenta za potporu Ukrajini prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno. U tu svrhu mogu se uvesti razmjerne obveze izvješćivanja za primatelje sredstava Unije te, prema potrebi, za države članice.

2. Komisija do 30. lipnja 2027. sastavlja izvješće, prema potrebi na temelju pokazatelja, u kojem evaluira provedbu mjera utvrđenih u ovoj Uredbi i njihovih rezultata te procjenjuje potrebu za mogućom revizijom ove Uredbe. Izvješće o evaluaciji temelji se na savjetovanjima s državama članicama i ključnim dionicima te se u njemu evaluira doprinos ove Uredbe napretku ostvarenom prema povećanju vrijednosti obrambene opreme nabavljene u Uniji na suradnički način, vrijednosti trgovine u području obrane unutar EU-a i vrijednosti obrambenih ulaganja država članica nabavljenih unutar Unije.

3. Komisija podnosi to izvješće Europskom parlamentu i Vijeću i prema potrebi mu prilaže relevantne zakonodavne prijedloge.

Članak 86.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 16. prosinca 2025.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednica*
R. METSOLA	M. BJERRE

U vezi s ovom Uredbom dane su tri izjave koje se mogu pronaći u SL C, C/2025/6783, 29.12.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6783/oj, SL C, C/2025/6784, 29.12.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6784/oj i SL C, C/2025/6785, 29.12.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6785/oj.